בהיות המחשבה האנושית קצרה מאד מהשיג
הענינים האלהיים הנעלמים מעיני בשר ודם
והשפע האלהי מכריח ודוחק אותה דוחק גדול מאד
לגלות ענין כחותיו, התחיב על זה כל איש ואיש ממין
האדם שלמד והתחכם מכחו להמשך אחר דרכיו
וכפי מה שרחקו השפע ההוא הנכבד, דחקתו מחשבתו
להשפיע משלמותו על זולתו, וכפי מה שקצר שכלו
יהיה קוצר שפעו בשיעורו וכפי מה שרחב והתפשט
שכלו יהיה רוחב שפעו בשיעורו, כלומר ברצותו להשפיע
על זולתו ישפיע כפי הנמצא אתו מרבוי מדע ומיתרון
חכמה אם מעט ימצא אתו לא יתכן שישפיע רב, ואם
רב ימצא אתו לא יתכן שישפיע מעט, ואם לא ימצא אתו
דבר מהשפע, לא יתכן שישפיע ממנו דבר כי איך יתכן
אדם לזולתו אשר לא נמצא אתו/ וכבר דמו חכמי העולם
ענין השפע הנכבד העליון לענין שפע הממון כלומר שיש
ביד מי שהרבה לו השם ממנו יכולת להעשיר זולתו כי לא
חלקנו זאת החלוקה הנזכרת בכלל כי אם לפי היכולת לא
לפי הרצון, כי יש מי שיכול להעשיר אנשים רבים ואולי
לא יעזבנו רצונו ואפילו להעשיר עצמו עשר אמתי אך
יקצר כחו מאד להיטיב לעצמו ממונו, כל שכן שלא
ייטיב לזולתו ועליו אמר שלמה בחכמתו ולא ישליטנו
האלהים לאכול ממנו כי איש נכרי יאכלנו ר"ל שיעשהו
השם על ככה בעבור היות עינו צרה בטובת האלהים.
ואולם השפע הנכבד בהמצאו דוחק להוציא כח
המחשבה לפעל אם לא ימנעו המקבל מונעים פנימיים
או חיצוניים גם יבקש מי שקבל להם מאשר קבל. ומפני
שהשפע מביא לידי ענינים רבים יפעל מי שקבלו מהענינים

ההם כפי מחשבותיו הקודמות לקבלת השפע ההוא
וגם יתכן שיחדש אליו השפע העליון מחשבות
אשר לא קדמו לו ויכריחהו להוציא ענינם לפעל
מהם הנהגות אנושיות כוללות ומהם פרטיות
מועילות או מוכרחות להקדימם לפני המועילות עד
שתמצא התועלת שוכנת במשכן חזק מדביק הכחות
ההכרחיות עם הכחות המועילות כמו שמחנך הנער
במעשים שהם הקדמות לחכמות המושכלות מפני
שהמעשים ההם הם משכנות השכל ונמצא שאם
אין מעשים הגונים אין שכל שאחר שלא ימצא
השכל משכן לשכון עליו לא ישכון כלל ואעפ״ שאין
לעצם השכל צורך ולא הכרח לשכון במקום שהשכל
איננו גוף ולא כח בגוף וגם אין לו בעצמו יתרון בשכ
על מקום רק הדבר שהוא משכן לו יתקדש בעדן
אחר ששכן עליו ואחר שהיה בלתי קדוש בדמיון האור
השמשי עם הבית האפל שהבית לפני הגיע אליו אור
השמש הוא נקרא אפל ובהגיע אליו האור יקרא
מאיר והבא אליו יראה מה שבבית מפני ששכן עליו
האור והאור איננו גוף ואמנם אעפ״י שהוא כח בגוף
השמש איננו כח דבק בגוף הבית ועל כן בהפרד אור
השמש מהבית ישוב הבית אפל וחשוך כבתחלה · ואמנם
כבר קבל בעל הבית התועלת ההכרחית לו מהענינים
אשר בבית מפני ששכן עליו האור והוא שבו השיג בראו
עינו מה שהיה בבית ותקן כל דבר בו בעוד שהאור
שם וכשזז ממנו אחר תקונו זז אם היה בעל הבית
זריז והשכיל שהאור יפרד בלילה מהבית עד שגנז בו מה
שראוי לגנוז ועד שגלה בו מה שראוי לגלותו ועד

שגדר פריצותן כדי שלא יזיקוהו גנבים בסור אורני ׃
כן גוף האדם הוא בדמות הבית ותפיכי הבית הם
המעשים אשר לא יתכן לעשותם מבלעדי האברים/ובעל
הבית הוא הרוח הנפשיי המתקן עניני הגוף ובהשפיע
אור השכל על המח ועל הלב ועל הכליות ועל שאר
המקומות אשר אור השכל שוכן עליהם בהיות הרוח זך
ומבין כח אור השכל ומשיג עם כחו מציאותן והעדרן/
הנה ישתדל להקן כל הענינים הראויים להקנס בערך
מציאות אור השכל כי כבר ישיג ענין היות מציאותן עם
הגוף לעתים מצדו והעדרו לעתים מצד מונעין/והמעשים
הטובים הם הגודרים הפריצות/ואם לא יגדרו המקומות
הפריצים בכח השכל יתכן שיבואו מזיקים ויזיקו כל
ברכם ולא יבואו מונע מהזיק שהנה נשארה השדה
הפריצה בלתי גדר ופריצה קורא לגנב ׃ ומפני
שאור השכל הוא הסבה הראשונה הגודרת כל הפריצות
חברתי אני זה החבור לגדור בו כל פריצה וקראתי שמו
בשם הסבה הראשונה והוא אור השכל ׃ ובעזרת
הבורא יתברך
אור השכל אאיר בחבורי זה עיני לבות המשכילים ׃
ומפני שאור השכל מיוחס בשם עשירי (עשרה) אחלקנו לעשרה
חלקים ראשונים ׃ וכל חלק וחלק אסמנהו באותיות
אלפא ביתא ׃ וכל אות ואות תכלול אות עד שיורכב
מכלל שם אחד או תיבה אחת נחלקים לחלקים
ידועים לפי הדבור ׃ ואכוון בזה הספר להועיל המתחילים
בענין השם המפורש ואורה להם דרך ידיעתו עד
שיהיה ערך זה החבור ל ידיעת השם הידוע על דרך
הקבלה הנבואית כערך חכמת מעשה בראשית אל
מעשה מרכבה והנה העירותי על זה לעשותו כן

אהבת שני חברים מאוהבי החכמה מכלל מבחר בני
מיני אשר בארץ סקיליאה אשר הקריבוני אליהם מאד
והם סרים אל משמעתי ושמם ר׳ אברהם המשכיל ור׳
נתן הנבון י״ל/ וזה כי בהיותי עמם ימים מעטים בקשו
ממני לכתב להם בקיצרה הקדמות כוללות מענין ידיעת
השם הנכבד והנורא/ ומרוב אהבתי אותם ואהבת אמרי
הכרחתי עצמי לתת את שאלתם ברצון כי הזמן והמקום
והחסרון היו בזה כנגדי למעטו/ אבל מתוך גבורת האומה
עליהם נכחתי המונעים והשתדלתי להשלים חפצם בעזרת
הבורא׳ ואני יודע שזה החבור יועיל להם מאד ולדומיהם
להם בהיותם שומרים מצות הספר הזה עד שיביאם מה
שמתכוון בו אל השגת השכל הפועל אשר השגתו היא
מביאה גם כן לידי קבלת הדבור מפיו ואם ימנעם מונע
מזו המעלה העליונה חס ושלום הנה יועילו בזה החבור
גם כן תועלת שפע שכלי שבו ישכילו וישיגו סתרי התורה
וטעמי מצות בכלל והנה אם כן לא ימלטו מעדן משום
תועלת רב או מעט ומפני שהשפע הרב מביא לידי
חבור ולידי דבור יתכן שיקבלו מספרי זה דרך עד שיחשקו
להדבק בסבתם הראשונה ונמצא שיכלם לפעמים
עמו עד שייוחסו אלי להיותם בני/ וגם יהיו מצד אחר
בני האלהים ואם ייוחסו בני האלהים משם בני נמצא
שהתועלת שבה גם כן אלי בכר מהיכרדים שאם בבני
גופי ונשמתי אשמח כל שכן בבני שכלי ואם העבור
חכמת נפשי אל נפש אברהם נתן אלהים שכרי׳
ואחר שהקדמתי זו ההקדמה המודיעה סבת החבור אחל
להודיע בו כוונתי/ ומהשם אבקש עזרה לעזרני בהודעת
שמו לזולתי למען ספר שמו בכל הארץ

יספרו שמש וירח בעת ׃ שכלי נביאים יעלו שמים ׃
ירח מאור שכל ובו יתנבאו ׃ וישיש בבוא יום אחר—
ימים ׃ רוח אלהים העלה מעלה וגם ׃ השוב הרחף על
פני המים //

החלק הראשון

כולל חמש אותיות והם אבגדה
והם כוללים חמשה חלקים
מסומנים באותיות אבגדה ׃ ובהם מכלול חמשה
ענינים ׃ הא׳ אשר סימנו א׳ ׃ יכלול ענין גדר כל—
פריכה ׃ והב׳ אשר סימנו ב׳ ׃ יכלול מהות הנערך
הגדר ׃ והג׳ אשר סימנו ג׳ ׃ יכלול הכרח מציאות
הנעלה ׃ והד׳ אשר סימנו ד׳ ׃ יכלול טעם ההכרח
המונע ׃ והה׳ אשר סימנו ה׳ ׃ יכלול ענין הפסד—
העדר הגדר ׃ ונמצא שראוי לקרוא שם זה החלק—
הראשון בכללו ׃ גדר פריכות ׃

והחלק השני

כולל חמש אותיות ׃ והם וזחטי ׃
והם כוללים חמשה חלקים מסומנים
באותיות ספרדי ׃ ובהם מכלול חמשה ענינים ׃ הא׳
אשר סימנו ס׳ ׃ יכלול ענין מלל כל המציאות ׃ והב׳
אשר סימנו פ׳ ׃ יכלול מהות הנעלה המציאות ׃ והג׳
אשר סימנו ר׳ ׃ יכלול הכרח מציאות הנעלהם ׃ והד׳
אשר סימנו ד׳ ׃ יכלול טעם ההכרח בכללו ׃ והה׳
אשר סימנו י׳ ׃ יכלול ענין הפסד העדר המציאות ׃
ונמצא שראוי לקרוא שם זה החלק השני בכללו ׃
כולל מציאות ׃

והחלק השלישי

כולל שני אותיות ׃ והם כל ׃
והם כוללים שני חלקים—
מסומנים באותיות בן ׃ ובהם מכלול שני ענינים ׃

הד׳ · אשר סימנו ב׳ ·· יכלול סתרי הלשונות ·· והב׳
אשר סימנו ג׳ ·· יכלול סוד הלשון המובחר שבהם ··
ועל כן ראוי לקרוא שם זה החלק השלישי בכללו ··
סוד לשון הקדש

והחלק הרביעי כולל חמש אותיות ·· והם
מנסעפ ·· והותם כוללים
חמשה חלקים מסומנים באותיות שמואל ·· ובהם
אכלול חמשה ענינים ·· הא׳ אשר סימנו ש׳ ·· יכלול
ענין יצירת האדם · והב׳ אשר סימנו מ׳ ·· יכלול
כ״ב אותיות שבהם נוצר ·· והג׳ אשר סימנו ו׳ ·· יכלול
ההחלקים לשלשה חלקים ראשונים ·· והד׳ אשר סימנו
א׳ ·· יכלול המספר הכולל את כלם וקיבת מנספריו ··
והה׳ ·· אשר סימנו ל׳ יכלול ההחלקים לחלוק שוה חיבים
לשרשים וחיבים לשרשים | ולשמושים ·· והנה ראוי
שנקרא שם זה החלק הרביעי סוד אותיות היצירה ··

והחלק החמישי כולל שלש אותיות · והם
בקר ·· והותם כוללים
שלשה חלקים מסומנים באותיות אבן ·· ובהם אכלול
שלשה ענינים ·· הא׳ אשר סימנו א׳ ·· יכלול סוד
השמות ·· והב׳ אשר סימנו ב׳ ·· יכלול ענין הפעולות ·
והג׳ אשר סימנו נ׳ ·· יכלול דרכי המלות ·· ועל זה
ראוי שנקרא שם זה החלק החמישי שלוש הדבור ··

והחלק הששי כולל שתי אותיות ·· והם ש״ה
והותם כוללים שני חלקים
מסומנים באותיות ול׳ ·· ובהם אכלול שני ענינים ··
הא׳ אשר סימנו ו׳ ·· יכלול אותיות השם המיוחד ··
והב׳ אשר סימנו ל׳ ·· יכלול ענין הראותם ·· ולפיכך

נקרא שם זה החלק הששי ייחוד השם׳

והחלק השביעי כולל ארבע אותיות׳ והם
השר״ק״ ואותם כוללים
ארבעה חלקים מסומנים באותיות עפי״א״ ובהם
אכלול ארבעה ענינים״ הא׳ אשר סימנו ע׳״ יכלול
צירוף אותיות״ והב׳ אשר סימנו פ׳״ יכלול תמורת
האותיות״ והג׳ אשר סימנו י׳״ יכלול משקל האותיות״
והד׳ אשר סימנו א׳״ יכלול גמטריא ונוטריקון וראשי
תיבות ותוכי תיבות וסופי תיבות״ ולזה נקרא שם
זה החלק השביעי בכללו הפוך האותיות״

והחלק השמיני כולל שלש אותיות״ והם הנ״ה״
ואותם כוללים שלשה חלקים
מסומנים באותיות זכ״ר״ ובהם אכלול שלשה ענינים״
הא׳ אשר סימנו ז׳״ יכלול סוד הזכרת השם בנקודיו״
והב׳ אשר סימנו כ׳״ יכלול ספרי הנקוד״ והג׳
אשר סימנו ר׳״ יכלול ענין שתוף האות עם הנקוד״
ועל כן נקרא שם זה החלק השמיני בכללו סוד מבטא השם׳

והחלק התשיעי כולל ארבע אותיות״ והם
יה״יה״ ואותם כוללים
ארבעה חלקים מסומנים באותיות יכדי״ך״ ובהם
אכלול ארבעה ענינים״ הא׳ אשר סימנו כ׳״ יכלול
קשר הכחות העליונות והתחתונות בשם׳ והב׳ אשר
סימנו ד׳״ יכלול כמות השמות שבהם קושרים ומתירים״
והג׳ אשר סימנו י׳״ יכלול איכות הקשר וההתר״
והד׳״ אשר סימנו ך׳״ יכלול תועלת הקשירה
וההתרה״ ונקרא שם זה החלק התשיעי בכללו סוד
איסור והתר״

והחלק העשירי
כולל חמש אותיות והם ויהיה ״ ואותם כוללים חמשה חלקים
מסומנים באותיות לברכה ״ ובהם אכלול חמשה
ענינים ״ הא׳ ״ אשר סימנו ל׳ ״ יכלול השגת השכר
והב׳ ״ אשר סימנו ב׳ יכלול צורת השגתו ״ והג׳ אשר
סימנו ר׳ ״ יכלול האיר דבורי עם הנביאים בכלל ״ והד׳
אשר סימנו כ׳ יכלול ההבדל אשר בין המשוגעים
והמתנבאים ״ והה׳ ״ אשר סימנו ה׳ ״ יכלול צור
הכרח השפע המביא לדבר ולחבר ״ והנה ראוי שנקרא
שם זה החלק העשירי שהוא התכלית האחרון צורת
הנבואה

ואחר שהשלמנו העשרה חלקים לפי סדוריהם נכלול
שמותיהם בסדר שוה יחד ואלה הם הא׳ גדר
פריכות ״ והב׳ ״ כולל מדות ״ והג׳ ״ סוד לשון הקדש ״
והד׳ ״ סוד אותיות הייצירה ״ והה׳ ״ שלוש הדבור ״ והו׳
ייחוד השם ״ והז׳ ״ הפוך האותיות ״ והח׳ ״ סוד מבטא
השם ״ והט׳ ״ סוד איסור והתר ״ והי׳ ״ צורת הנבואה ״
ואחר שזכרנום בכלל נשוב לפרשם בפרט כל חלק
וחלק כפי מה שסובל מהפירוש כאשר השיג קיצור יד
שכלנו אחרי היותנו מטחים בכח העליון המעורר דעתנו
לזאת ואם לא היינו ראויים לכך ״

החלק הא׳
״ סימנו אותיותיו אבג״דה ״ חלקיו חמשה ״
ועניניו חמשה ״ והשם ״ אברהם ״
חלק א׳ ״ ענין א׳ ״ סימן א׳ ״ כולל גדר כל פריכה ״
החלה מדרגות כל מבקש ייי לכבודו הוא שלא יפריז גדר
פן ישכנו הנחש הרגל לבוא בפריכות לנשוך שעל זה רמז
שלמה החכם באמרו בקהלת חופר גומץ בו יפול ופורץ

גדר ישכנו נחש׳ ומפני שזה החבור כולל ענינים זרים
מאד מאמונתנו היום׳ ברובו זה התחלנו בו בענין גדרי
הפריצות אשר בימים הקדמונים נכשלו בהם רבים מן
המשכילים כמו שייעד להם דניאל באמרו יבקשו להעמיד
חזון ונכשלו׳ ואו׳ ומן המשכילים יכשלו ונתן טעם לדבר
באמרו לברר וללבן וכל הנמשך לזה׳ עד שאמ׳ כי באחרית
הימים ישוטטו רבים ותרבה הדעת׳ מפני שאמר ירמיה
ביעוד הרע ישוטטו לבקש את דבר ה׳ ולא ימצאו׳ וידוע
שמשרבו הפריצים מנעו מאז הכהנים מלברך בשם
ככתבו אבל הסכימו שיברכו את העם בשם במקדש ככתבו
ובמדינה בכנויו והנה הפריצים בדעתם סוד השם היו
פורצים גדר התורה והמצוה והיו מפסידים האמונה
כשהיו מגיעין לדעת שהאמונה האמיתית היתה הפך
ממחשבתם השקרית ומדמיונם הרע׳׳ וזה שהאדם
המאמין דבר אחד ואין בידו מאזני שכל לשקול בם האמונה
ההיא אשר קבלה בימי קטנותו אשר לא היה אפשר להיות
מאמין זולתה לפי מיעוט שכלו שאם לא היה מקבל שום
אמונה היה נשאר תמיד כבהמה בבורות אדם ראוי על
כל זה אחר הגדיל שכלו שיחקור וישים דעת באמונתו
המקובלת וילמוד עד שיוציאנה לפעל מושכל שאם זה
נאמר פתי יאמין לכל דבר וערום יבין לאשורו׳ ואם הוא
תמיד באמונה מקובלת בלתי מובנת לפי הראוי להבין בה
על פי המושכל האלוהיי הנה הוא עודנו עומד בפתיותו
ובהבינו אמונתו אשר קבל בקטנותו הנה נעדר ממנו
מקצת הפתיות ושב מבין וכך עולה ממדרגה אל מדרגה
מעט מעט ושכלו מתגדל בכל יום ויום בעיוני בענינים
המושכלים אשר קבלם מרומים נמשכים אחר המורגשים

ואין ראוי שיאשים יולדיו או רבותיו ומלמדיו מפני שלא
גלו לו סתרי האמונה בקטנותו כי לא נשאר בעדם אבל
נשאר בעד חליטות שכלו / כמו שאין ראוי שיאשים
מינקתו אשר הניקתהו מחלב שדיה בעבור שלא
האכילתהו שאר המזונות העבים מיד שהרי אם היתה
עושה כן היה יותר קל עליה מאד לפרנסו מריווח
ממה שתפרנסהו מדמה / אבל היא כוונה להחיותו
בחכמה ולא להמיתו במזון שאינו ראוי שידוע כי הלחם
והבשר והיין אעפ״ שהם סם חיים לגדולים שכוחם
סובלם הם סם המות לקטנים שאין כחם סובלם׳ כן
ענין קבלת האמונה המושכלת עם המקובלת׳ שאעפ״
שהמושכלת סם חיים למשכילים אשר דעתם סובלת היא
סם המות לפתאים אשר אין דעתם יכול לסבלה / ועל כן
בשיגלה אדם האמונה האמתית למשכיל ישיג דעתו
אם סובל אם לא / וזה לך האות אם ישמח בה ולא יבהל
בשמעו סודה ולא יפריך גדריה אשר הם לה כמסגרות
למנעול שבשעתם ישמר הגן מליכנס בו חיות רעות / הבין
מיד שזה המקבל האמונה המושכלת הוא חכם ומבין
מדעתו והנו לחכם ויחכם עוד הודע לצדיק ויוסף לקח״
ואל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות״ ואמנם
אם הגלה לו סוד אחד ויבהל וישתומם עליו ויחשוב שסר
מעליו כח אמונתו ושאתה סכל בעיניו או מין או אפיקורוס
אל תאכילהו סם חיים פן המיתהו / ונפשו מידך יבוקש
שכבר הזהירך שלמה עליו באמרו באזני כסיל אל תדבר
כי יבוז לשכל מליך׳ ואל תסג גבול עולם אשר גבלו
ראשונים׳ וכפי הענין הזה תבחן כח כל מקבל דבר
מושכל או מקובל ותדריכהו כפי מה שהוא״ והכוד

הראשון אשר תגלה לו יהיה מן הקלים אשר בפיך ל—
מאשר בלבך אשר ליבא לפומא לא גלי ובעשותך כן
תתן לכל אדם חוקו והמשך אחר דרכי השם ית' אשר
נותן לחם לכל בשר ומשביע לכל חי רצון' כלומר
משביע לכל חי מרצונו כאשר יצרכה כפי מה שהכיר
בו' והשתדל בענין זה להיות לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו''
ואם יצאו מפיך דברים מורים אשר פריצה הגדר אצלך
צריך מהר וגדור מה שפריצה עד שתהפך כוונתו אל
אשר היה בו מתחלה ועשה בתחבולה עד אשר לא ירגיש
בך ולא ישיג כוונתך בשום פנים ובזה תקרא גודר
פריצות'' חלק ב' '' ענין ב' '' סימן ב' '' כולל
מהות הפעולה הגדר'' כל דבר שאדם מכוון אליו צריך
שיביא אל הפעלה קטנה או גדולה שאם לא יכוון לזה
תהיה פעולתו בלתי השגחה שענין השגחה מורה על
כוונה ורצון ובחירה ומי שפועל פעולה בלעדיהם תקרא
פעולתו מקרית עד שאפי' אם בא לפעול פעולה הכרחית
אכול הטבע שאין לו עליה שום כונה / ויתכן שאם היה
אפשר אכילו בלתי היה שמח בכך ולא היה פועל אותה
לעולם כמזון למעל שמי שהוא אוכלו קשה מפני שהוא
לו מוכרח היותו בעל חיים לא מוכרח היותו בעל שכל או
היציאה בהחליפו מה שהותך מהמזון שהיא לו הכרחית
לקיים בה חייו זמן אחד הנה גם לזה הפעל צריך
שיכוון אליו קצת כוונה משותפת עם ההכרח הטבעי
והיא שיכוון לאכול המזון המועיל אשר אין הטבע
מכריחו לאכול המזון המזיק | אבל הכרח הטבע שאתו
מוכרח היותו הוא שיהיה ניזון לבד אולם שאפי' הטבע
מקבל המזון המועיל ופועל בו בדמות כונה ואעפ"י שאינו

בעל כונה ואינו מקבל באותה הצורה בעצמה המזון המזיק
אבל שב אכלו המזיק כנגד פעולתו שכונת המטביע את
הטבע היתה לשמור טבע הנזון מדת זמן כפי מזגו
ולשמור מין הנזון ההוא תמיד בחללת ההויה וההפסד
ואם מי שחיבי כונתו להוות הדברים בקש המועיל
וההפסד הכרחי מפני ההויה כל שכן שראוי למי שהתועלת
כלה שלו שיכוון להועיל לעצמו בפעולתו/ ואם עשה כן
אז תהיה פעולתו פעולת בעל שכל וכל מה שיהיה השכל
האנושי יותר שלם באיש המכוון אל התועלת ההיא
התועלת יותר גדולה לפי שעגה/ וכל שכן שתהיה יותר
חזקה ושלימה אם תשתתף קצת מהכוונה השכלית
האלוהית עם כוונתו/ שאז תגיע אל המכוון מהות התועלת.
והנה נודע לכל משכיל שלם שהתועלת המגעת אלו
בהיותו גודר פרץ נפרץ היא היותו ניצול מכל מיני
הנזק האפשריים ואם הפרץ היה קל שינזקו בו רבים והוא
גדרו שב מהות התועלת יותר חזק ויותר נכבד ' ואם
גדר הפרץ מועיל ליחיד ולרבים בגופים או בממון כל
שכן אם גדר הפרץ מועיל ליחיד ולרבים בתשועת
הנפשות / ועל כן כל מי שהוא מנהיג המדינה /או חלק
מחלקיה /או מדינות הרבה /בהיותו מכוון בפעולותיו לסדר
אנשי דורו /ומתקן תקנות וגוזר גזירות כדי לגדור
פריצות הדור ומעלה סדריו ממעלה אל מעלה עד
שיגיע אל תועלת ריוח הממון לעם ומשם אל תועלת
היותם שלוים ושקטים ובריאים בגופם ומשם אל
תועלת היותם נוחלים החכמה המביאה לידי חיי
הנפשות הנצחיים הנה זה האיש במעשהו כן הגיע
הוא וכל השומעים לדבריו והנמשכים אחריו אל התכלית

התכליות בתועלות/שאם מהות כל התועלת בכלל הוא טוב .
בהכרח וזאת התועלת היא שהגיע האל מה שהיתה ——
בעבורה יצירת האדם בעולם השפל/ואם כן מהות ——
התועלת האחרונה שבכל התועלות והנבדלות שבהן היא השגת
החיים האחרונים הנצחיים/שכוונת כל התועלות הראשונות
והאמצעיות היתה להגיע אל זאת האחרונה הנזכרת/ואם
הגיעה שלמות הכוונה העליונה בה/ואם לאו נעדרה הכוונה
והיתה לבטלה/וידוע שמשים התועלת האחרונה בכלל ——
המציאות משותפת עם מציאות האדם מכוון המין להמציאה
לפעל/ואם יקרה או יחסר מהמציאות שלא יגיע אליה זה
האיש הרמוז אליו ההוה הנפסד/הנה יתכן שיגיע אליה זה
האחר ועל זה שמר המין כדי שישיג זה וישלים חסרונו
שלזה ואם כן מיכד המכוון המבואר שמהות התועלת ——
האחרונה קיימת לקיבת אישי המין .
חלק ג' ענין ג' סימן ד' כולל הכרח מציאות ——
התועלת " אין ספק שאחר שהמכוון הראשון כוון אל מציאות
תועלת באשר פעלי התועלת היא הכרחית ומחויבת שתמצא .
ואם מציאותה לחלק קטן מחלקי האדם מספקת רק בהרבותה
היא יותר נכבדת מכל העם המקבל . כמו שהוא הכרח
שימצאו אישי האדם ואע״פ שהוא אפשר שימצאו אחרון
הנמצאים או זולתם טרם המצאם הנה אחר המצאם
יאמר עליהם שהם מחויבי המציאות בבחינת סבתם ——
ואפשרי המציאות בבחינת עצמם . ואשר היה סבתם ——
הראשונה להמציאם הוא אשר כוון אל תכליתם ויבייר ——
מהות תועלתם לפי עצמותם ושיהיו אפשר בתחלה ——
במציאותם ומחויב והכרחי בסופו בעבור שהמציאם וזה
כולו הוא לדעת מאמין היות מהמצאות כל איש מציאי ——

ממציאיו ר״ל שמי שכוון להמציאו כוון להכריח מציאות
הפעלתו וחייבו להמציא לפנו או עמו או אחריו ר״ל בעת
הפרדו מהעולם השפל כמו שאנו רואים שכוון להמציא
לו ירכיו והפעולותיו בעולם הזה · וגם לדעת מאמיני
הייה כל זה בטבע כבר הכריחם הרגשם וחייבם
שכלם להודות שזה התקון דומה לתקון מכוון ואע״פ שאין שם
כוונה נופל עליו בזה · ואין לנו צורך להקשות עליהם
במחשבותיהם כי כוונתנו רחוקה מכוונתם · ואמנם אם
לא היה בעבור הכרח מציאות הפעולה לא היה שום
דבר מתקיים כמו שאמר שהמזון הכרחי לטבע כל
ניזון ואם לא היה כן הפעולה הכרחית לקיומו לא היה
נמצא ואמנם חמשת החושים הכוללים הכח המרגיש
הם לחי להפעלתו ויש מהם הכרחיים כלומר שלא
יתקיים בלעדם זמן אחד ויש מהם מועילים בלתי
הכרחיים ·· וההכרחיים הם השתים הקרובים אל חיין
מאד והם הטעם והמשוש · והמועילים הם השלשה
שהם רוחנים יותר מהראשונים והם הראות והשמע
והריח · וזה שאם לא יראה אדם יתכן שיחיה וכן אם
לא ישמע או לא יריח כי הנשימה שבאף אינה הריח
אבל הנשימה ששם החיים הלויים אינה מכלל החושים
והעד ההפרדה שאע״פ שאינו מריח הוא מנשם ואם
לא ינשום ברגע קטון ימות · אבל אם לא יריח כל ימי
חייו לא ימות בעבור זה · כי ענין הריח הוא שיריח ריח
טוב או ריח רע או בינוני · והנשימה אם כן דבר אחר
איננה הריח ·· אבל אם לא יטעם כבר היינו אומרים
גם כן שיחיה בלי טעם אחר שהמאכל אינו הטעם · אבל
מפני שאנו רואים מי שלא יטעם לו המאכל שלא ההעדר

האותו לאויר ולא יוכל להעביר מזונו בגופו ואם יעבירנו
יקיאנו כי אם טומאתו לא תסבלנו / ויהיה זה הדבר סבת
מותו / על כן נדע שהטעם משותף עם המזון וכמו
שהמזון הכרחי לחיותו כן הטעם הכרחי לחיותו׳ וכמו
כן נאמר בהרגש המשוש אלא שידוע שמי שאינו
ממשש בשרו ודמו מתים / ואם הם שהם משכן החיים
מתים הנה כל שכן שאר הגוף שהוא מת ואפי׳ בהיות
הבשר והדם חיים כל שכן אחר מותם׳ ואם כן הנה
הכרת מציאות התועלת כהכרח מציאות החי בעודו חי
יכן בקיכה דברים׳

חלק ד׳״ ענין ד׳״ סימן ה׳״ כולל טעם ההכרח המועיל״
בעבור שהתועלת הכרחית לפי כוונת הממציא את בעל
התועלת כמו שזכרנו יראה כי ההכרח הוא הטעם
בעצמו אבל עם טוב עיון יתבאר שהטעם זולת ההכרח
וזה כי ההכרח אם היה אפשר להעדרו היתה מציאותו
לבטלה ואם היה ההכרח בלתי מועיל לא היה ממציאו
בעל הפועל בכוונה ורצון׳ אבל טעם ההכרח הוא שראוי
לבקש מפני מה היה הדבר הפלוני הכרחי בתועלת הדבר
הפלוני ונתינת זה הטעם היא מכלל דרכי סתרי התורה
וסודות המציאות״ ושמע ענינו בכלל׳ דע כי הטעם
בזה המקום ר״ל סבה׳׳ ומי שהשכיל שהמחויב המציאות
בבחינת עצמו ית׳ שמו הוא סבה ראשונה לכל המציאות
כבר ישכיל שכל הדברים יש להם סבות הכרחיות כי
המציאות נמשך מסבה לסבה עד הגיע מהסבה הראשונה
אל נמצא אחד שאינו סבה לדבר והוא התכלית לסבות
כלם ויהיה כל מה שבין הסבה הראשונה אשר אין לה
סבה ובין הנמצא אשר אינו סבה סבות ומסובבות

כלומר עלות ועלולים בהכרח · והסבה הראשונה היא האלוה
ית' שמו · והסבוב האחרון שהוא העלול אשר אינו עלה
לזולתו הוא שכל האדם הנמצא לו בפעל שלם אשר אין
אחריו דבר זולתו · וידמה זה לסוג הסוגים העליון אשר
אין עליו סוג והוא העצם · או הגשם לפי שתי הדעות
ולמין המינים אשר אין אחריו מין · והוא החי המדבר · או
אמור האדם שגדרו חי מדבר מת · לפי שתי הדעות
הידועות · והנה כל מה שבין שתי הקצוות הוא סוג ומין
בערך מעלה ומטה וזה ידוע למי שידע מעט הגיון מן הדבור
הפילוסופי · והבן מזה שאין לך דבר בכל המציאות בלא
טעם/ואיך יתכן עם זה להיות התורה והמצוה בלא טעם
שאחר שלמציאות הפרטיים והכללים וביחוד הכללים יש להם
טעם/בראותנו גם כן מה שהם מכערין את האדם כל
שכן שיש טעם בדברים שהם ברומו שלעולם ר"ל לתורה
ולמצוה · וכבר כתבו אנשי החכמה בספריהם שכל
מעשה יש ארבע סבות למציאותו והם החמר והצורה
והפועל והתכלית · ובארו כי התכלית היא הסבה הנכבדת
שבהן ובעדה נמצאו השלש ואם לא הושגה התכלית לא
נשלמה כוונת בעל התכלית ואם הגיעה נשלמה כוונתו
ואם כן טעם הכרח הפועל מבואר שהוא להגיע אל מה
שכוון אליו בעל התכלית כי תחלה עשה הדבר ואחר כן
המציא לו תועלתו ואחר כן עוד המציא לו ההכרחי לקיומו
ואחר כן המציא לו התכלית ואם כן התכלית הוא סבת
ההכרח והכרח סבת התועלת והתועלת סבת מציאות
הנמצא כלומר שלא נמצא דבר בלי תועלת והכרח
מציאות הממציא הביאו להמציא הנמצא ותועלותיו
ואשר הוא הכרחי לו כדי להגיע אל תכליתו כוונתו שהיא

הסבה הראשונה והיא האחרונה בעצמה · וזה מספיק בזה
המקום לפי כונתנו בזה החבור ואעפ שביאור זולת
הענינים העמוקים צריך להגדיל גוף הספרים לאמתם
בפרטיהם ונחנו פה כונתנו לקצר ולא להאריך·

חלק ה׳ · ענין ה׳ · סימן מ׳ ·

כולל הפסד העדר הגדר · כבר זכרנו שכל גדר הוא
מכוון מהגודר· וכאשר הוא מכוון אל תועלת והתועלת
מגיע בשמירת הגדר ובהיותו מכוון כראוי· כן הנזק מגיע
בהעדר התועלת המכוונת· וכאשר תהיה תועלת הגדר
גדולה לפי עצמותה ומהותה או קטנה· תהיה גם כן
העדרת התועלת ההיא בשיעורה למפרע מפסדת
ההשגחה וההנהגה לפי הגודל והקטנות בערכם ·

ואחר שהשלמנו חמשת חלקי החלק הראשון בפרטיהם
נודיע בכלל למה כוונו בהזכירנו אותם בראשית זה
החבור יותר כמעט יחשוב חושב שאינו מענין כונת החבור
ואמתת כונתנו בזה היא זאת · דע כי תכלית הכליות
מציאות האדם היא בעולם הזה כדי שישכיל המושכל
הראשון שהוא השכל הראשון העליון המשכיל כל מושכל
אשר תחתיו בהשכילו עצמותו הכוללת כל עצמותם · וכל
מה שיוסיף כל משכיל ומשכיל להשכילו יהיה יותר נכבד
ומעולה אצלו ואהוב ונחמד לו מזולתו ממי שלמטה
מהמשכיל ההוא ויהיה מתדמה לו יותר מזולתו מהמשיגים
שבמינו · וכל מה שיסכל אמתת מציאותו ירחק ממנו
ויוסיף ריחוק בענין הגדל דעתו אם לא ישתדל להוסיף
בהשגתו אותו ור״ל בהתגדל דעתו בהיותו מתקרב לזמן
ההשגה והם ימי הזקנה והשיבה שאם הוא מזקין בלתי
היותו נותן לזקנתו חוקה שהיא החכמה כמו שנ׳ בישישים

חכמה ואורך ימים התבונה · והוא מוסיף להדבק בהבלי העולם הזה בהתקרבו אל פרידותו ממנו בטבע הנה הוא יוסיף רוחק מהשם בכל יום ויום · וזה האיש אם נזקן וחושב שהתחכם הנה הוא זקן וכסיל · ואם יחשוב לומר הנני שומר מה שיצוני קוני בשמרי קצת מצותיו צריך שיתעורר משנתו ואם היא שנת שכרות טוב שיעורריהו במרזפתא דנפחי ממה שיעזבוהו לישון שנת עולם ולא יקיץ · והוא שיודיעוהו שאחר שנזקן אין עת הזקנה זמן העבירות שיוסר מהם וישמור בזה מצות קונו כמו שחשב שהנה העבירות כאילו כבר מתו בטבע ואין צורך לו להזהרת קונו והעד שאחר שהעבירות סבתם יצר הרע והוא באמת הדמיון הפועל הרבה בזמן הבחרות ומעט בזמן הנערות ואין לו פעל בזמן הזקנה להוציא דבר לפעל ואם יש לו מציאות בלב הזקנים הוא לפי הרוב בכח ר״ל במחשבה לא בפעל כי הכח חלש ליציאה לפעל וזה שהסבה הקרובה לעבירה בטבע היא רתיחת הדם והזקן דמו קר מאד והוא בלתי חום חזק שכבר גובר עליו כח המרה השחורה שטבעה קר ויבש והעפר מבקש חלקו שהוא רוב הגוף המורכב ממנו והדברים הקשים שבגוף כגון העצמות והגידים והאליל והצפרנים והשער והדומים להם שאינם מרגישים בחייהם הם מתים אפי׳ בזמן שהדם רותח כל שכן אחר כן ובעבורם נעשים המעשים שהתנועה בם קרובה ועל כן חלשו תנועות הזקנים עם הזקנה ·

ואחר שהוא כן מה עבירות יעשה הזקן החלוש ואם האמר יוכל לחטוא בפיו ובלבבו אחר שהעבירות נמצאות בשלשה מקומות ראשונות שהם הפה והלב והמעשה ·

הנה תשמע כונתנו בזה החלק השני׳ ואולם המצות אשר יחשב לקיימם ידוע שהן נמשכות כלן אחר המצוה האחת המיוחדת והיא סוד הדבור הראשון שבי׳ הדברים׳ וגם העבירות כלן נמשכות אחר הדבור השני׳ וכבר אמרו חכמי׳ ז״ל כל המודה בע״ז כופר בכל התורה כלה׳ וכל הכופר בע״ז מודה בכל התורה כלה׳ הנה כבר אתה רואה שכל התורה תלויה בשני הדברים הראשונים׳ ואם לא יכיר אדם אי זה דבר הוא הנקרא ע״ז בכלל ובפרט לא ידע לכפור בה בלבו ואם יכפור בה בפיו זה אינו מספיק להשלמה ואע״פ שהוא טוב דרחמנא לבא בעי׳׳ ואי אפשר להשיג מהות ע״ז בתכלית ההשגה כי אם בהשגת ידיעת השם הנכבד והנורא׳׳ ומפני שזו ההשגה אינה ראויה אלא למי שהוא זקן בחכמה ובמנין מפני שישיג בחכמה אמתת הדברים על בוריין וישיג במנין חולשת ע״ז וחוזק השם הסכימו למסרה לראוי ולמנעה ממי שאינו ראוי׳ ומפני שאין כל הדעות שוות גדרו פרצות ואמרו שידיעת השם צריכה אל תנאים רבים כדי שלא יחשוב גם כן היודע את השם שכבר פטר עצמו מכל מה שקדם בהכרח לידיעת השם בהיות לו ידו לעשות׳ אבל הראוי הוא לשמור שתי השמירות כי זו מקיימת זו וזו את זו כדמות הגוף והנפש ששניהם צריכים זה לזה וכדמות האות עם הנקודה כי המציאות לשניהם יחד בזמן אחד ואע״פ שהאות דומה לגוף והנקוד לנפש שהרי הנקוד מניע את האות והאות מתנועע והמדע להניע את שניהם דומה לשכל המנהיג הגוף והנפש יחד והנה בשירצה אדם למסור קבלה אחת בידיעת השם צריך שימסרנה לגודרי הפרצות שהם אם לא היו מוציאים מצות

טבועות בשום מקום שכלם הטבעי החזק גוזר שהיו מחדשים
אותם מדעתם שהרי גדר הפריצה דומה אל נתינת המצוה
אלא שזה בשכל אנושי וזה בשתוף שכל אלוהי עם אנושי·
ואחר שזה כך כל שכן שזה המקבל השלם לא יפריץ שום
גדר אבל ישתדל בכל כחו לגדור פרצות במקום הצריך לפי
הדור והזמן·

החלק הב׳

״ סימנו אותיותין· וז״ח״ט״· חלקיו חמשה·
ועניינו חמשה· והשם ספרד״י ״·

חלק סימן ו׳ ״ ענין א׳ ״ סימן ס׳ ״ כולל כללי כל המצות ״

כל מצוה ומצוה מן תרי״ג מצות אשר צוה לנו משה רבינו ע״ה
על פי ה׳ כמו שנ׳ תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב·
היא בכללי חברתה קשורה· כסוד תור״ה שהיא בגימטריא תרי״א
וכן קשור״ה· וכן כת׳ את ה׳ אלהיך תיר״א· וכן ויראת מאלהיך·
והוא סוד יר״את שמים· וכן כת׳ יראת ה׳ ראשית דעת חכמה
ומוסר אוילים בזו· והנה תדע שנשארו מן תרי״ג ב׳ מצות
והם ב׳ קצות· הקצה הראשון הוא בתכלית המעלה שאין
מעלה אחריה והוא סוד ידיעת השם ואם תחשוב להגיע אל
התכלית הצריך להיותך שכל נפרד וזה נמנע מכל בעל
חומר· אבל צריך שתדע ממנה מה שאיתך ראוי להיות
סכל בו מצד היותך בעל צלם אלהים ובעל דמות אלהים
ר״ל משיג המושכלים ומנהיג הכחות הרוחניות והטבעיות
והנפשיות שלכך נוצרת ואם למדת תורה הרבה אל תחזק
טובה לעצמך שלכך נוצרת כלומר להשיג הרבה לא להיות
סכל כבהמה בצורת אדם· והקצה השני הוא בתכלית
הפחיתות שאין אחרין פחיתות והוא הפך מידיעת השם שהוא
הרחקה ממנו בתכלית הרוחק והוא שאם תהיה סכל מידיעת
השם לגמרי מכל צד ומכל פנה ואין לך עליו לא אמונה

מקובלת ולא מושכלת הנה אז אתה כמי שאין לו אלוה ומי
שאין לו אלוה אינו אדם · וכמו כן אם יש לך עליו אמונה
מקובלת בלתי מושכלת אתה תלוי בין האמת והשקר שאינך
יודע אם קבלתך אמת או שקר · ואם היא אמת ואתה
עובד אלוה לפי קבלתך אתה עובד את השם באמת אבל
במקרה לא בעצם וכמו שעבודתך מקרית כן גמולך מקרי ·
ואם היא שקר ואתה עובד מה שאין לו מציאות לשם אלוה
נמצא שאתה עובד ע"ז במקרה ואתה חושב לעבוד אלוה
על כן ענשך גדול מגמולך · וכמו שאתה חושב ליגמל
בעבור עבודתך כן ראוי שתחשוב שאם לא העבדת באמת
אתה חייב ליענש על הפך עבודתך אשר אין לו חפץ בה ·
ואם כן אין השלמות העליון המבוקש ממך שתגיע אליו בענין
האמונה כי אם בציירך מציאות השם וייחודו והיותו בלתי
גוף ובלתי כח בגוף באמונה מקובלת ומושכלת · ואם האמונה
הראשונה שלימה עמך כל מעשיך יהיו לשם שמים · ואם
היא חסרה ממך כל מעשיך יהיו לשם הפכם · וסוד שם בן
ד' אותיות הוא שמים · לפי דרך הכפלת חיכין הראשון על
עצמו · והוא בעצמו עוד על חיכין האחרון · ואמנם חיכין על
חיכין וחיכין על חיכין · כלומר זה על עצמו וזה על עצמו ·
יהוה · שמו · וכשתשים אותו מלא במבטאו על שמן ויעלה
ד"ס המכא סוד זכר ונקבה בראש · והוא עולה י"ה שמות
מיוחדים · ז' מהם סימנם יעקב · וח' מהם סימנם יצחק ·
והם ב' מדות · אימה ופחד · האחת כוללת ידיעת השם שהיא
מדת האמת · והשנית כוללת יראת השם שהיא מדת הפחד ·
והנה אחר שתצייר שתי הקצות הנזכרות באמונה אשר
לא נתלו במעשים תצייר היות תורה אמיתית בין שהן
מפני שתלמוד תורה מודיעך דרך המעשים ההגונים שתלך

בה ודרך המעשים המגונים שתרחק מהם · ומפני היות
כל המצות נמשכות אחר האמונה עלו כן במספר שוה
לידיעת השם · וסודם זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור
כי כשתחבר זה שמי תמצאים שס״ב · וכשתחבר זה זכרי
המצאים רמ״ט · חבר שס״ב עם רמ״ט · יעלו תרי״א · גם
תחבר עוד יה שמי · והמצאם שס״ה · ויחבר עוד וה
זכרי · והמצאם רמ״ח · חברם יעלו תרי״ג · וסימנך משה
רבינו · שים כ׳ מן רבינו עם משה ויהיו שס״ה · וכתוב
רבינו וחסר כ׳ מן ט״ו · וישאר רמ״ח · כתוב משה רבינו · ויכרפהו
וייבא לך יה מבשרתך · והנה שס״ה · מנינם כמנין ימות
החמה · ורמ״ח כמנין אברי האדם · ומה שהוא כנגד
אבריך יכוין השם לעשות בם מצות כלומר לרמז שלא
נברא בך שום אבר כי אם לעבוד בו את הבורא לא לזולת
זה שהרי הם כמספר מצות עשה · ואם תעבוד בם
לזולתו בעינכם אתה עובד אלהים אחרים · ואם יהיה
מקרה · הנה אלהים אחרים · ועל כן ראוי שתעבוד את
השם שהוא אל שדי · ושהוא כנגד אלהים אחרים · בכל
אבריך · במצות עשה · ואם תשכיל את השם הנה עבודתך
שלימה שכל אבריך יתנועעו בכל התנועות אחר כוונת
השלום התכלית ההיא המיוחדת בכל תכליותיך ואפילו
בשעת משאך ומתנך ומאכלך ומשתך בו תחשוב ולא
יעבר הזמן בהבלין להמשך אחרין במעשיך כי אם במקרה
או בהכרח טבע האנושית ועל זה היו מצות לא תעשה
במנין ימות החמה שס״ה · לרמז שלא תעשה מעשיך על
פי הבלי הזמן · ומפני שהחמה נכרת לכל יותר · ורוב
ענייני בני אדם מתגלגלים משנה לשנה ומשתנים
גם כלל ימות אברי האדם הם נמנים על פי השנים

השמשיים נרמז הענין להזהיר האברים מהענינים
המתהפכים המשתנים מעת לעת בדמיון ההנאות
המדומות והמורגשות אשר הם כלם הבל ורעות
רוח עוברים לשעתם כענין בקר יכתו משכים הולך
ואין להם שום השארות בענין האיש הפרטי לא בעינם
ולא במקרה כי אם רגע קטון מדומה ׳
והנה כל המצות שנצטוינו עליהם באו לנו בדמות
הקדמות להשגה שאם אין הקדמה אין השגה מושכלת ׳
ואם אין השגה מושכלת אין אמונה נשלמת ׳ ואם אין
אמונה נשלמת אין עבודה קיימת ואם אין עבודה קיימת
אין גמול נפרע ׳ ואם אין גמול נפרע לא השלים הנברא
אמתת בריאתו ׳ והמשל בזה מי שלא הלך בשוק לא
קנה מזון ואם קנהו ולא הביאו אל ביתו להקדר לא יבשלנו
ואם לא שמהו בקדרה אחר שבשלו אם הגיע לקץ לא יאכלנו
ואם לא אכלו לא יחיה בו ואם אכלו הגיע אל התכלית
כונתו בו בשאכלו בכמות שוה ובאיכות ממוזג וחי בו ׳
כן המצות אם עשה אחת מהן ועזב האחרת הקרובה
לה בטבע נמצא שהפסיד הראשונה ואם קיים השנית
צריך עוד לקיים הקרובה לה ועל זה רמזו באמרם
מצוה גוררת מצוה וכן העבירות זה דרכן כי עבירה
גוררת עבירה ׳ ועל זה נרמז מאמרם בענין זה באמרם
שכר מצוה מצוה ושכר עבירה עבירה ׳ ואם עלה
ממצוה למצוה בין מקטנה לגדולה בין מגדולה
לגדולה יתכן שישלים לו סוד התכלית האחרונה ׳
וידוע שמי שהושלם שכלו ישמור כל המצות בכל יכלתו
שאילולי לא היה להם מצות הוא היה מחדשם
ומקיימם כל שכן בהיות להם מצוות שלם שני

אפשר לחדש טובות מהן לעולם ועל כן אין ראוי להוסיף עליהם ולא לגרוע מהן · ואם תאמר בדעתך שאחר שעלה אדם אל המעלה העליונה מהן והיא התכלית האחרונה שהיא ידיעת השם מעתה מה יצורך מהן · הנה הראיתיך שצריך אליהם האדם כל ימי חייו מפני שהן לא נכתבו עליהן לשמרם אלא כדי לעמוד בכחם כנגד יצר הרע ולהחזיק כח יצר הטוב · ואחר שלא יפרדו מן האדם כל ימי חייו שני היצרים הנה אם לא ישמור המצות ההפך בו כונת השם ואולי ישלוט טבעו על שכלו עת מן העתים ויפסיד כל מה שהרויח כל ימי חייו · ועוד אתה רואה מהשם ית' שאע"פ שברא את עולמו לפי פשט התורה בששת ימי בראשית והשלימו לא עזבו בלתי השגחה אבל שומרו תמיד עוד · כן התורה והמצוה אע"פ שאתה מגיע אל התכלית אחת מהן צריך לך לשמור פרטן וכללן בהשגחה גמורה תמיד · והעד שאם לא תלמוד תמיד תשכח מה שלמדת כן אם לא תעשה המצות תמיד יחלש כח יצרך הטוב ואתה לא תרגיש · ומה אוסיף להודיעך בענין כלל המצות שאני יודע שאם אתה בעל שכל תבין כונת השם בכל המצות אחר זאת ההערה הנרמזת בזה החלק השני ואם לא כל מה שאני מגלה באזניך בענין שמירת המצות אני דומה לפניך כמי שמנגן לפני הצלמים ·

ואחר שהודעתיך זה כולו אשלים לך ענינו במה שיעדתי להודיעך והוא בזה החלק מענין היות האיש הזה יכול לחטוא בפיו ובלבו והוא בענין הדבור והמחשבה שאחר שהדבור הוא הבדל שבו נבדל האדם משאר בעלי חיים גם המחשבה היא מסגולות האדם ומהנכבדות שבסגולותיו הנה יתכן לחשוב שחטאם גדול מחטא העבי-

על המעשים · והוא אמת מצד אחד הנה אודיעך אני זה
כולו בקיצור   דע שהאדם ראוי להיות נדון על הענין
שבו יוכל להשלים חפץ קונו יותר בעת שלא ישלים רצונו
ממה שראוי לדון אותו על הענין הרחוק מחפץ קונו · והענין
הקרוב אל חפץ השם יותר הוא המעשה הטוב · והראיה
על זה שהשם יתע' אע"פ שדבורו היה שלם בעצמו ומחשבתו
שלמה איכלו עד שהוציא דבורו ומחשבתו לפעל מלאכתו
אשר עשה לעין כל חי לא נודעה שלמותו ואע"פ שאין לו
צורך בכך הנה אנו רואים שחפץ בזה וכבר עשה עד
שהכירו הנבראים מעשיו הנפלאים ואם לא היה בעבור
מעשיו מי היה משיג המשיגים אותו ואע"פ שהמעשים
גם כן משותפים עם המשיגים והמשיגים גם כן עשויים ·
הנה הודיעך שאין השגה לנו בו אלא מתוך הביטה
במעשיו אשר הם יעידו על מעלתו · כן על דרך משל
בענין הזקן אע"פ שכבר חלש כחו כבר עשה מעשים ואם
הידיעים כבר נכר מהם ואם רעים נכר בם ועוד
נמשך גם כן אחריהם · ואם יאמר בפיו מה שאינו ראוי
מיד ייחס לו בשומע המעשה הרע ויקראוהו אדם רע / ואם
יאמר דבור טוב ייחס לו הצדק ויקראוהו צדיק ·
ואולם מחשבת אין בה כי אם דמיון / ואם יחטא בו בהיותו
סכל כבר עבר על הטובה אבל אינו נדון כי אם על המעשה /
שאם חשב אדם לעבור עבירה אינו נתפש על מחשבתו
עד שיוציאנה לפעל · ובטובה הדבר להפך · ועל זה רמזו
ז"ל מחשבה טובה השם מצרפה למעשה / ומחשבה רעה
אינו מצרפה למעשה עד שיעשה מעשה · וזה מכלל
מדות הרחמים · ועל כן אין הקבלה הנחשבת והדבורית
נכרת בלתי המעשה / והמעשה הוא המוציא הקבלה

לפעל כפי מה שנדבר ונחשב ·· ולבעל השכל הטוב כבר
כללתי לו סוד כלל כל המצות במעט דברים לפי הענין ·

חלק סימן ז׳ ·· ענין ב׳ ·· סימן פ׳ ··

כולל מהות תועלת המצות ·· באמרי שכל מצוה קשורה
בחברתה כלן לעד שכולן נקשר קצתו בקצתו והיו
כולן איש אחד כאבריהם ונתן באישות וגוף האדם לעד
שני שכל אבריו נקשרים קצתם בקצתם · ופסוקי התורה
לעדים שלישיים שאלה נקשרים באלה · יודע מזה סוד
מהות תועלת כל מצוה ומצוה כמו שיודע גם כן מהקשרים
הנקשרים יחד הנזכרים מהות תועלת מציאותם והקשרם
זה בזה · וזה שהתועלת במה שיכוון בו התועלה יתכן שיהיה
נמצא בתחלת הענין או בתוך או בסופו או בשלשתם או
בקצתם · רק בענין המצוה שכל מצוה ומצוה עולם
בפני עצמה יהיה התועלת בה בעת מציאותה בעבור
עצמה התחלה ואולי אחר כן הביא אל תועלה אחר שאינו
נמנע מהיות במצוה תועלות רבות לפי כוונת המצווה
אותה יתב׳ · והיה התועלת המעולה שבכל תועלותיה היא
המכוונת האחרונה מהשם יתב׳ · וכבר רמז החכם בעל
המורה ז״ל ענין זה בעצמו במציאות הגלוי כמו שנודע
מספרו הנכבד מורה הנבוכים בחלק שלישי ודעהו מהשם ·
ואחר שהמצות נקשרות זו בזו כבר התבארה מהות
תועלתם בכלל · בעבור הקשר אשר ביניהם ובין ידיעת
השם ועל זה הזהירו חכמינו ז״ל על המצות באומרם הוי
זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן
של מצות ·

חלק סימן ח׳ ·· ענין ג׳ ·· סימן ר׳ ··

כולל הכרת מציאות תועלת המצות ·· ידוע שאחר

שתועלת המיכוה היא להמשיך דעת האדם לעבודת השם ולהגיע להשגתו יתע׳ · אם לא היה מציאותה הכרחי לפי טבע האנושית לא היה השם מקדימה להשגה · ואחר שהתועלת היא תכלית המיכוה הנה מציאות התועלת הכרחי יותר ממציאות המיכוה והתועלת נחלק לחלקים ידועים קיבתם בעולם הזה וקיבתם בעולם הבא · ואם כן הנה התבאר לך שזה הקשר דמוק ר״ל קשר הכרח מציאות המיכוה וקשר הכרח מציאות התועלתה · וזה מבואר אין יכורך להאריך בו ביאור·

חלק סימן ט׳ ·· ענין ד׳ ·· סימן ד׳ ··

כולל טעם הכרח המיכוה ותועלתה בכלל ·· מבואר הוא שאדם שהוא משיג את קונו · ושומר מיכותיו וירא ממנו הוא אשר ראוי לומר עליו שבעבורו נברא העולם מיכד אחד · ומי שראוי לומר עלין שהעולם נברא בעדו יתבאר מהרה שיש טעם גדול מיכד טבעין להמיכוה לפנן מיכות הכריחות ומועילות · וזה שאם לא היו המיכות מכריחות את האדם ומישבות דעתו אין לך בכל בעלי חיים חי יכול ויודע להרשיע כמו האדם ולפיכך לא היה אפשר מבלעדי מיכות משלימות החסרים ומחסרות מהמותרים עד שיסודר כל חסר בסדר שלם והמוסיף יגרע עד שישתוה ענינו והגרע יוסיף עד שימוזג דרכו וזה כולו הוא תחבולה אלוהית כדי שיעלם הענין הטבעי הכולל יכירת האדם ברוב הנהגה ישרה תוריה ויהיה כל איש סכל דומה לבעל שכל · עד שיושלם המיכון באישים היוצאים מהם לפעל · ואחר שהוא כן הנה התבאר טעם כל מיכוה בכלל וטעם תועלתה וטעם הכרח מציאותם ר״ל המיכוה והתועלה הנולד ממנה ··

חלק סימן י׳ ״ ענן ה׳ ״ סימן י׳ ״

כולל הפסד העדר המיבוה׳ אחר שנודע שתכלית תועלת המיבוה היא להביא את בעליה לידי חיי העולם הבא׳ אם כן הנה הפסד העדרה כנגד הויית מציאותה על זה רמזו באמרם הוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה׳ כלומר הדע שכמו שהתועלת גדולה כן הפסדה גדול׳ ומה גדול הפסד המצוה בהיותו סבת הפסד חיי העולם הבא אשר הוא הפסד אשר אי אפשר למצוא אבדתו עוד לעולם׳ כמו שאי אפשר להפסיד מה שהורוח בעדה לעולם׳

ואחר שהקדמנו שני הפרקים הראשונים הנזכרים על ענין הכרחי וגם מועיל מאד לכונתנו נשוב לדבר עוד בשמונה החלקים הנשארים בע״ש ״

החלק הב׳ סימני אותיותיו כ״ל ״ חלקיו ב׳ ״ ועניניו ב׳ ״ והתיבה ב״ן ״

חלק סימן כ׳ ״ ענן א׳ ״ סימן ב׳ ״ כולל סתרי הלשונות׳ כל לשון ולשון הנמצא מתפשט בכל אומה ואומה צריך להבין שאין הכונה במציאותו לפי טבע האנושית אלא כדי להעתיק הענין הנחשב בנפש מנפש זה האיש אל נפש זה האיש האחר והיה הלשון עם חמשה מקומות/ הפה כלי מוכן לפעולת ההעתקה המחשבה ההיא ור״ל בלשון׳ לשון האומה המיסכם והנה נודע ונתפרסם לכל שהלשונות רבות אינם פחות משבעים/ לפי שהאומות הנבדלות בחוקיהם זו מזו הם גם כן אינן פחות משבעים/ ואם הם יותר אינו נמנע וגם אינו רחוק עד שאם היה הדבר כן ר״ל שהיו האומות יותר יתחייב להיות גם כן הלשונות יותר׳ ואז היינו מפרשים המקובל בהיותם שבעים אומות שהן רבות כי ענין שבעה או שבעים וכיוצא בשביעיות סובל לפרשו על רבויים בלשוננו׳

והבדל אומה מאומה חייב שנוי חוקיה ודתיה וקיבת ענינה
וכלל לשונה וכלל כתבה · ואמנם הענינים הנמצאים
בנפש כל האומה ובנפש זולתה בכלל ובפרט הכל יוצאים
ממקור אחד / ואפשר לומר עליהם בכלל שהם על כוונה
אחת כללית ראשונה / ואמנם הנמצא בהם מיוחד הטבע
לא ישתנה בהם דבר מיוחדו כי אם במקרה · וכבר נודע
שהמקרה רובו משותף בין הרצון והטבע · והענין הטבעי
אי אפשר שישתנה מיוחד הטבע · ואם ישתנה בו דבר
לעתים רחוקים / ועל ידי הפלא הרצוני האלוהי יהיה על יד
נביא להצדיק נבואתו בחלק מחלקי המציאות הטבעי ולא
יהיה בכל לעולם שזה נמנע ולנמנע טבע קיים אי אפשר
השתנותו · גם יהיה לפעמים השנוי להכרח ענין מבלעדי
הצדיק נבואת הנביא · ואולם לא יהיה זה כי אם בגזר
השגה מהשגות השם הנכבד ובכח הכרח הדבור המשותף
בין האדם ובין האלהים / והוא להודיע לרואי השנוי כי יש
אלהים שפטים בארץ כי רוב השנוי יקרה בארץ כשיקרה
ולא יתכן עמוד השנוי ההוא משונה מאשר הוטבע עליו
בהחלטו התמידי / אבל יהיה עוד שנוי שני בשובו אל טבעו
ואל חקו הראשון / ובשובו יתאמת ויתקיים הפלא שהיה פלאי
באמת / וכבר יקרה גם כן בשמים בתנועה החלקיית הפרטית
לא בכללית ולא בחלק מהחלקים הגופיים כלומר שישתנה
כוכב אחד ממציאות טבעו / כי החלק הגופני העליון קיים
בעצמיותו כקיום הדבר הנקרא כל בהתחוננם / ולא עוד
אלא שקיום הדבר שהוא כל איכלנו · סבתו הקרובה הוא
מציאות החלק העליון / והחלק העליון מקיים את הכל התחתון
ועפ״ש שמציאות החלק בכל והכל בחלקים · שאין בעליונים
דבר משתנה לעולם בעצמותו ולא בכל מקריו כי אם בחלקי

התנועה המקומית הסבובית המוטבעת בגלגלים שכבר
התנועה שנוי ואם אין כל שנוי התנועה · והנה חיוב
מציאות הבדל האומות היה תחלה משנוי המקומות
העליונים והתחתונים שכל העולם הוא במקום במקרה
והחלקים צריכים אל מקום ואל זמן ומין האדם הוא כל·
וחלקיו רבים מתפשטים ומשתתפים ממה שהוא כל וחלק·
ויקרא שם הכל הראשון והחלק האחרון שבכל בשוה והוא
שם אדם הפרטי ושם אדם הכללי שהוא שם המין ויהיה
זה הנקרא בשם כל· כל הכל· אשר אין אחריו כל· בדמות
סוג הסוגים שאין עליו סוג על דרך משל · ויהיה זה הנקרא
בשם חלק· חלק החלקים· אשר אין תחתיו חלק· בדמות
מין המינים שאין תחתיו מין על דרך דמיון· ואם מין
המינים מורכב מרבים· גם איש האישים מורכב
מחוברים רבים· אלא שההבדל ביניהם הוא בהיות הרכבת
מין המינים מופרדת מחלקיה · והרכבת איש האישים
מודבקת בחלקיה· ואלה גופים רבים בלתי מדובקים·
ואלה גופים רבים מדובקים· וכבר ייוחדו מצד היות
לכל איש ואיש מנהיג בפני עצמו כמו שיש לכל אבר
ואבר מנהיג בפני עצמו· וכמו שיש לאלה כחות מיוחדים
וכללים כן לאלה כחות מיוחדים וכללים· וכבר דמו כל
חלקי העולם · לגוף אדם אחד בכללו ובחלקיו · ויחדו
אדם מדבר כלומר משכיל לדמות העולם אליו ולא אל
אחד משאר בעלי חיים מפני היותו בעל שכל מורכב
מגופים רבים· ובחלק ראשון של המורה גלה הרב האלוהי
ז"ל זה הסוד המופלא ועיין בו והבינהו משם ודע כי כל
איש ואיש מהשלמים בגופם ובנפשם ובשכלם הנה
נמצא אלהים עמם והוא אחד משפיע לכלם ושפע

אחד לכל ואלא שיפרדו במעלות · ומפני היות השפע האלוהי
רב מבלי חקר כפי הנמצא מיכד המקבלים שהם בלי חקר
כשהחשוב העוברים וההוים והבאים ממין האדם היה
ראוי להיות זה השפע הוא הקרוב לאלוה יתע' יותר
מהשפע הנשפע על השמים בפרטיהם שהם גופים
מקבלים שפע והם בעלי חקר · ואינו דומה מי שהוא
בעל חקר למי שאין לו חקר בפעל כי הנשארים משכלי
בני אדם אין להם חקר והנמצאים משכלי השמים יש
להם חקר · ועל כן היתה ראויה זאת הפעולה המעולה
הנכבדת המיוחדת מכל פעולות המציאות להיותה מיוחסת
לאלוה יתע' שמו ועל כן בחר השם במין האדם להיות
חלקו בפעולתו יותר ממה שבחר בזולתו מן העליונים ומן
התחתונים וזה מיכד שכלו ועל זה אנו יודעים כי השכל
הפועל בנו שכל פועל בפעל הוא אדון כל העולמים ולא
זולתו מן השכלים הנפרדים כלם ואם זה השכל אשר
לנו הוא עשירי הוא הכל והוא המיוחד מיכל הסבה
הראשונה לכל במעלה והנה שמו המיוחד לעד נאמן
כמו שיתבאר והנה מפני היות פעלו אחרון התיחס שמו
אל המספר האחרון · ומפני היותו ראשון במעלה התיחס
שמו אל המספר הראשון · ומפני היות פעלו בדמות הגלגל
המתגלגל בסבוב עגול שהוא פועל באשר היה והוה ויהיה
כלומר חלקי מין האדם שהם אישיהם הפרטים המיוחדים
התיחס שמו אל המספר האמצעי העגול והמספר הראשון
הוא הנקודה הראשון בדמות אדם הראשון · והנקודה האחרון
יורה עליו המספר האחרון אשר הוא בדמות אדם האחרון ·
והאמצעי שביניהם אשר יורה עליו המספר האמצעי
המיוחד שהוא חמשה מיכד אחד וחמשה ושש מיכד

אחר׳ וששה לבד מצד אחר׳ הוא בדמות מין האדם
אשר בין הפרטי הראשון והפרטי האחרון׳ ועל זה היה
הראשון גם האחרון אחד אחר׳ והאמצעיים שנים
בדמות שנהם שגם הם אחד אחר מדובקים׳ ואם הגלגל
הגלגל יתהפך הדבר הנרמז ויהיו השנים האמצעיים
ראש וסוף׳ ויהיה מה שהיה ראש אמצעי וכן מה שהיה
סוף ישוב אמצעי׳ וזה סוד השם הנכבד׳ ודע שמזה
המציאות הקודם לאומות וללשונות התחייב היות האומות
מתגלגלות בממשלות מזו לזן ומזן לזן/ והתחייב היות
ההשגחה מתהפכת גם בדמות הכרובים ובדמות להט
החרב המתהפכת השוכנים מקדם לגן עדן כדי לשמור
דרך עץ החיים ומתהפכות שם השם התחייב התהפכות
הדיעות והתורות ושנוי האומות וחלוף חוקותיהם/ ולא עוד
אלא שכל תנועה סבובית או ישרה היא מתהפכת בדמות
הפכי התנועות השם המיוחד וחמרי המציאות התדמו אל
חמר שם השם והוא האותיות שהם חמר הדבור וכמו
שחמר המציאות נמצא בחמשה מקומות והם ד׳ יסודות
והשמים׳ כן נמצא הדבור בחמשה מקומות הפה׳ ואמנם
מפני שהתורות מהן פרטיות ומהן כלליות התחייבו להיות
התנועות במציאות כלליות ופרטיות׳ וזה כולו התחייב
מהשם שתנועותיו היו גם כן כלליות ופרטיות׳ וכן התנועה
הלשונות כלן מתגלגלות בצורה שוה בחמש תנועות ראשונות׳
השלש שמימיות סבוביות והן ממערב למזרח וממזרח למערב
ונטיותיהן בשתי הפאות ימין ושמאל ואע״פ שהתנועה
הסבובית כוללת את שלשתן והיא אחת בעצם׳ והשתים
יסודיות ישרות והן ממעלה למטה וממטה למעלה׳ ואע״פ
שהתנועה הישרה כוללת את שתיהן והיא אחת׳ נמצא

שהתנועות כלן נכללות בסוג הסוגם בשם התנועה וחלקיה
שהם ראשונות והן הסבובית והישרה · והם מינים
להתנועה · והאחת הסבובית · שלש · והן מזרחית ומערבית
ונוטה · והאחת הישרה שתים · והן עולה ויורדת · כן
נמצאות בדבור בענין בדמיון כללן כי מהנמצאות בכל
לשון התחיבו הנמצאות בעולם · ומפני שהתנועות ענינם
מקריים יצריכים אל מנהיג להנהיגם בבעלי החמר והמנהיג
צריך שיהיה נחלק לשני חלקים אחד מנהיג ומתנועע עם
המתנהג · ומנהיג בלתי מתנועע עם המתנהג · התחייב
להיות באותיות המנוקדות שתנוקד בם כצורת התנועות
ענין שלישי והם הדבר הנקרא טעמים ונגונים והם
לאותיות ולנקוד כנשמות שגם הם מתנועעים עמהם
בעת שמניעים אותם אלא שתנועתם מקרית והנעת
האותיות עצמיית · והתחייב על זה להיות לכל זה מנהיג
בלתי מתנועע שהוא מניע הכל מחוץ ר"ל שהוא נבדל מהם
בעצמם ומשפיע עליהם בהשגחה · והוא השכל האנושי
המניע כל הלשונות · והוא בלתי מתנועע לא בעצמם ולא
במקרה · ר"ל השכל האנושי הפועל במין האדם בפעל
מדבר ובכח מדברים · והוא אשר שנה הלשונות אחר
היותם דבר אחד מובן לכל מדבר שגם היום הוא דבר אחד
אלא שהוא בלתי מובן לכל מדבר והיה סבת זה פזור האומות
כמו שנרמז בסוד הפלגה מן ייפת ומן בלל · כי כשתמצא
זאת האומה בהודו וזאת בכוש והיא בתכלית הרוחק מחברתה
והלשון שלזאת מוסכמת לסביבותיה ושלזאת לסביבותיה ואין
זאת רואה לזאת ואין ביניהן משא ומתן יהיה זה הרוחק
שבין שתיהן במקום סבה להיות זו בלתי מבינה לשון חברתה
כי כבר התבאר שהלשונות הן הסכמיות והדבור טבעי

ואינו הסכמיי · ואין טבעו מכריחו לאדם להוציא לפעל
מה שהוא לו בכח אפשריי כדבור והמלאכות כלן שאם לא
ילמדום לאדם לא ידעם לעולם והם הנמצאים באדם
בכח אפשרי ואינם לו כדמות הבחירות והזקנה שהם
אצלו בכח חיוביי שיצא לפעל/ ואין לו מזה מונע כי אם
העדר יגורהו לבד/ ועל כן הענינים ההם לא יגיעו לאדם
מצד למוד והרגל אלא מצד טבע · וידיעת המלאכות
והבנת הדבור הם כחות נפשיות יצריכות אל מוציא מכח
לפעל ואם לא ימצא מי שיוציאם לא יצאו לעולם ומפני
שהאדם בעל שכל בכח לפי טבעו אם ילמדוהו יקבל ואם
לאו לאו · ומפני שהוא מדמה ענין לענין ואפי' אם לא למד
אחר שראה מי שלמד ויכיר ענינו אפשר שיפעל פעל
מתדמה לפעלו במקרה בלתי למוד או ירכיב פעל אחד
על פעל אחר ויוליד מהם פעל שלישי כי הכל נמשך אחר
הענין הטבעי · והנה על זה תמצא ששת קצות שרים
אומות שהן קרובות זו לזו הרע זו לשונה שלזו וזו לשונה
שלזו ואולי יתפשט זה הרבה באומה האחת ומעט באומה
השנית או הרבה בשתיהן עד שיחשוב השומע דבריהם
שזו היא זו או מעט בשתיהן עד שיהיה נכר ההבדל
שביניהן/ ואמנם רחוקי הקצוות לא יבינו זה את זה ·
והנה קרה ללשונות מה שקרה ליסודות ואעפ' שללשונות
קרה בהסכמה והיתה הסבה הרוחק שביניהן וליסודות
קרה בטבע אבל הסבה היא אחת לשניהם · והיא הרוחק
וזה כי היסוד שחלקיו קרובים לחברו ישובו הם הוא והוא
הם בחלקיו גם כן ועל כן היה קל התהפכות האש לאויר
והאויר לאש בחלקיהם הקרובים · וכן האויר למים והמים
לאויר בחלקיהם הקרובים · וכן המים לעפר והעפר למים

מחלקיהם הקרובים· אבל העפר והאש ההתהפכותם קשה
במקומם מפני שביניהם תכלית הרוחק יקל בהמיצעים בקירוב
וזה התחייב מן היות החמר שלהארבע יסודות חמר אחד
ראשון לארבעתם בכלל· וכן קרה ללשונות בעצמן כדומה
לזה מפני היותן גם כן כלן בעלי חמר אחד והוא הדבור
בכלל שחלקיו כ״ב אותיות· וכבר גרם הפזור שקרה לאומה
מיוחדת שנפוצה על פני כל הארץ לשכח לשונה ולדבר
לפי הלשון שהיא קרובה לה בשכונתה· עד שהיה זה סבה
אלוהית כדי שתשוב באחרונה מעלת הדבור לישנה
כשתתקבץ האומה המיוחדת במקום מיוחד· שכבר יהיה
הקבוץ ההוא כולל כל הלשונות אשר בארץ ותהיה סבה
שכולם ידברו בלשון מוסכם ביניהם ותהיינה כל הלשונות
מורכבות בהרכבה אחת אחר שהלשון תכלית הכונה בה
להעתיק הכוונות מנפש לנפש עד שכשיארך הזמן לא
ידעו בעלי הלשון המורכבת אי זה דבור היה מלשון פלונית
או אי זה מלשון פלונית שלא יחלק הלשון ההוא לשנים· וזה
הדבר קרוב למושכל ראשון שכבר יקרה היום למי שמדבר
לבני ביתו הקטנים בשתי לשונות ומרגלם בכך שהם יחשבו
שכל מה ששומעים איננו כי אם בלשון אחד· ואעפ״י שהיה
צריך להאריך יותר בסתרי הלשונות והיינו יכולים לגלות
בענינים נפלאות אלא שהיינו צריכים אל אריכות דברים
ואל הקדמות רבות כדי לאמת עניני סתריהם במופתים
ברורים הנה מספיק עד כאן במה שאמרנו בם בכללי ולפי
כוונת קיצור זה החבור״

חלק סימן ל׳״ ענין ב׳״ סימן ג׳״

כולל סוד הלשון המובחר שבכל הלשונות״

הנה כבר הודענו ענינים כלליים בלשונות ובארנו שהשפע

האלוהי מגיע את כלן והוא סבת מציאותן והוא המוציא
אותן מן הכח אל הפעל׳ ואחר שהוא כן צריך להודיע
אם כלן אצלו שוים או בלתי שוים אחר שכולן הן פעולותיו׳
ונאמר שידוע שהם שוים אצלו מצדו וגם הם שוים אצלו
מצד מציאותן אחר שחמרם הוא הדבור הכללי אשר היא
הנותן בן צורות פרטיות והן ההשגות המושכלות מהדבור
וגם אחר שההשגה שוה הכל שוה׳ אלא שההבדל בין
הלשונות יהיה בדמות ההבדל אשר בין האותיות ובדמות
ההבדל אשר בין מכתבם׳ וידוע שכל אומה שהיא בעלת
תורה ומצות וחקים ומשפטים צדיקים יותר מזולתה היא
נכבדת יותר אצל מי שמשפיע על הכל וכל מה שהתרחקה
האומה מן הדת הכללית הנרמזת היתה יותר רחוקה ממי
שהוא סבה ראשונה להשפעת הדת שהוא השפע האלוהי
המגיע הדבור הכללי׳ וכבר התפרסם באומות שאומתנו
היא האומה הראשונה אשר קבלה תורה מפי הגבורה
ואין שום אומה מכחשת זה ומה שהכל מודים בו והתפרסם
כבר אין צריך להביא עליו ראיה׳ ואם כן מי שענינו היה
אצל המשפיע מעולה משאר חבריו לשונו גם כן מעולה אצלו
משאר הלשונות והעד שבלשונה שלהאומה הזאת המיוחדת
דבר אלהים כל מה שדבר ובמכתבה צוה לכתוב כל מה
שיכתב ולא עוד אלא שמה שנאמר שנכתב על ידו על
שני לחות אבנים בין יהיה הדבר כפשוטו לבד בין יסבול
הנגלה והנסתר יחד ויהיו שניהם אמת או האחד מהם׳
הנה נכתב בלשון הקדש שהקבלה נמשכת קיימת עד היום׳
ואם יאמר אומר אמת היה אבל ראה האומה בלתי ראויה
לאותה המעלה והחליפה באומה אחרת והחליף חוקיה
ומצותיה ובא ומעטם והמיר מכתבה׳ הנה האומר

דבר זה הוא בעצמו מודה על מעלתה ועל מעלת לשונה
ועל מעלת מכתבה בעל כרחו ואחר שהודה על העיקר
בא והקשה עליו מפני ראותו חסרון שלשה המעלות הנזכרות
היום ממנו׳ וגם אנו לא נקשה עליו בענין החסרון המורגש
כי אם היינו מכחישים המורגש לא היינו יכולים לאמר
המושכל שהמורגש קודם לו בטבע ואעפ שהמושכל קודם
למורגש במעלה כמו שהתבאר בדרכי חמש הקדימות׳
אבל גם אנו נודה על האמת שהיום שלשת המעלות
חסרות ממנו אבל לא על דרך חלוף אחת מהן באחרת
רק הדבר דומה למי שהיה אצלו מרגלית נחמדת והיה
רוצה להנחילה לבנו ובתוך הזמן שהיה מורה לבנו דרכי
העושר כדי שיכיר מעלת המרגלית והיה נחמדת בעיניו
כמו שהיא חמודה בעיני אביו בא הבן והכעיס את אביו מה
עשה האב לא רצה לתת המרגלית ביד אדם כדי שלא
יפסיד בנו ירושתו אם ישוב וירצה את אביו אבל השליכה
בבור כי אמר אם לא ישוב בני איני רוצה שיירשנה ואם
ישוב איני רוצה שיפסידנה וכל עוד שלא ישוב היה
גנוזה בבור וכשישוב מיד אעלנה מן הבור ואתננה לו׳
וכל עוד שלא שב היו באים עבדי אביו והיו מכעיסים
את הבן בכל יום ויום וכל אחד מהם היה מתפאר
שאדוני נתן לו המרגלית והבן לא היה חושש כי לא היה
בו דעת אחר זמן כל כך הכעיסוהו עד ששב ומחל לו אביו
והעלה המרגלית מן הבור ונתנה לו כשראו עבדי אביו
כך מיד נפלו פניהם ובושו מטקריהם לפני הבן והיה להם
הרבה לעשות עמו עד שימחול להם הכעס שהכעיסוהו
ברוב פיוסים כן קרה לנו עם האומרים שהשם החליפנו
בם שאין לנו פה להשיב כל זמן שאנו בלתי מרוצים את השם

באשר חטאנו לו, ואולם בשובנו ובהשיבנו גם הוא אר
שביתנו יבושו מביישנו מפנינו בראותם אשר שב ה' את
שבותנו ואשר שברו וקבלו דמיון היה ואנו לקינו
בעונותינו ונמרקו עד כלותם · ומפני שאין אנו
עדין היום באותה המדרגה שאנו מצפים לעלות אליה
בכל יום עדין המחלוקת במקומה עומדת למי החמדה
והאומה הלזו ואם לנכרינו עד בוא המכריע הדולה
המרגלית מהבור ויתגלה לאשר יתפוך לנו או להם
ואז יתברר האומה הכלית הבירור והטוב החמדה
לבעליה הראויים לירש ואתה הנקראים בשם ה'.
והסיר הקנאה והקטטה והמחלוקת והשנאה והבטלת
המחשבות המדומות מהלבבות ויראה כל איש ואיש
את כל אחד ואחד מאישי המין כאלו הוא הוא חבירו ·
וחבירו הוא הוא עצמו · כמו שאדם רואה כל אבר ואבר
מאבריו שהאחד הוא זולתו וכל חלק מהם מכלל הוא
הכל ואז ישוטטו רבים ותרבה הדעת ולא ילמדו עוד
איש את רעהו לאמר דעו את ה' כי כלם ידעו את השם
למקטנם ועד גדולם כמים לים מכסים · כי מלאה הארץ
דעה את ה' כמים לים מכסים · ואחר שהדבר הוא כן
הכל מודים שמובחר כל הלשונות מאז היא לשון הקדש ·
ועל כן נודע מה שנודע בה לנביאים בסוד השם
המפורש מה שלא נודע לזולתם מאישי מין האדם ·
מותר
והנה גם הטבע גוזר עוד שיהיה השם בדבר אחד
מיוחד מכל פרטי העניינים כמו שבחר בערבות מכל
הגלגלים כאמרם שבעה רקיעים ברא הקב"ה בעולמו
ומכלם לא בחר כסא כבוד למלכותו אלא ערבות והוא
השביעי אלא ששם ערבות משובח · והנה הנראה

מכל כוכבי השמים שהשם בחר בשמש מכלם · והנראה מהיסודות שהאש מובחר מכלם ולמעלה מכלם · והנראה ממיני המתכות שהזהב מעולה מכולם · ומהאילנות שהתמר מעולה מכלם · ומבעלי חיים השוחים שלויתן מעולה מכולם · והמעופפים שהנשר מעולה מכולם · ומההולכים השור בבייתים הנקראים בהמות · והאריה בבריים הנקרא חיות · ומכלם האדם · ומהאדם ישראל ומישראל שבט לוי · ומשבט לוי הכהן הנביא · הנה כבר התבארה הכונה במה שרצינו להודיענו בזה החלק השלישי שמבחר הלשונות הוא לשון הקדש ··

החלק הד׳ ·· סימני אותיותיו מנםעפ ·· חלקיו חמשה ·· ועניינו חמשה ·· והשם שמואל

חלק סימן מ׳ ענן א׳ · סימן ש׳ ··

כולל ענין יצירת האדם ·· ספר יצירה העיד שלשה דברים נבראו עם כ״ב אותיות ·· האחד עולם · והשני שנה · והשלישי נפש · והעולם הוא אש ומים ורוח · ונבראו באמ״ש ·· וז׳ כוכבי לכת · ונבראו בבג״ד כפר״ת ·· וי״ב מזלות · ונבראו בהוז״ח טי״לנ סעצ״ק ·· הרי זה כלל העולם ופרטיו סתם ·· והשנה נבראת מן העולם שהיא חום וקור ורויה · שנבראו מן אש ומים ורוח ·· באמ״ש גם כן ·· וז׳ ימי בראשית · שנבראו מן ז׳ מכבי לכת · בבג״ד כפר״ת גם כן ·· וי״ב חדשי השנה · שנבראו מן י״ב מזלות · בהוז״ח טי״לנ סעצ״ק גם כן ·· והרי זה כלל השנה ופרטיה סתם ·· והנפש נבראת מן העולם בשנה הכללית ובחלקיה · והיא ראש ובטן וגויה · שנבראו מאש ומים ורוח · באמ״ש כמו כן · וז׳ שערים · בז׳ כוכבים · בבג״ד כפר״ת גם כן

וי״ב מנהיגים׳ בי״ב מזלות׳ בה״ז חט״י לנ״ס ע״כ גם כן׳
והעולם וכל מה שנברא בו הוא עצמיי׳ והשנה וכל חלקיה
הם מקריים׳ והנפש וחלקיה הם גופיים״ ואמנם עוד
נבראו מהאמות הנקראות אבות״ ושרשים ויסודות׳
שלשה דברים׳ והם שמים וארץ ואויר׳ וגם שלשתם
גופים׳ אל שהשמים פשוטים וזכים כדמות האש׳ והארץ
מורכבת ועכורה כדמות המים׳ והאויר בינוע משוקק כדמות
הרוח׳ והנה הא-ל בעולם כמלך על כסאו׳ וגלגל בשנה
כמלך במדינה׳ ולב בנפש כמלך במלחמה׳ והנה הגלגל
כדמות בריח כשראשו במזל אחד וזנבו בשביעי לו חלק בחלק
מן ק״פ לק״פ מעלות מש״ס מעלות שהגלגל נחלק בהם׳
ראשו זכות/זנבו חובה׳ לבו מכריע בנתים׳ והנה הגלגל
כדמות עגול בעל שתי קצוות והאמצעי מכריע בנתים׳
והנפש הוא כח אחד נוסף על מהות הגוף ומניע את הגוף
בעצם ומתנועע עמו במקרה׳ והכח ההוא משכנו ~~הלב~~ בדם ליתר
והוא יכורת הלב׳ ועל כן נקרא לב׳ והנפש גם כן שמה דם׳
והלב הוא עומד בכח הדם׳ והדם הוא הדבר הראשון אשר
נתהוה באדם׳ על כן אדם עם דם קרובים בענין גם דמיון
מכללם׳ גם אדמה׳ גם דמות׳ ודממה׳ וכל אחד מאלה
נבדל מעבור ענין מזולתו וגם היחד עמם בעבור רמזים׳
והנה ראשית מציאות הבן לאדם הוא מקרה והוא קרי׳ שהוא
שם שכבת זרע׳ והוא זרע לבן׳ ובהיותו זרע כשתקה
בשם עם כל זרע׳ והלובן בו מקרה׳ והוא סוד השלג
הלבן׳ והרמז כמעשה לבנת הספיר׳ ובעליונים כמראה
אבן ספיר דמות כסא׳ אלא שזה מיוחס בשם אבן וזה
בשם לבנה׳ ומי שנתבלבל דבורו היה לו הלבנה לאבן׳
ויחס הלבנה יחס חלוש שהוא חמר קל להתפעל ולהתהוות

וקל להשתנות ולהפסד והוא דבר מחובר בפעלה מלאכותית׳
והיא הנפעלה בידי אדם · והוא יחס החומר הראשון התחתון
ויחס האבן יחס חזק שהוא חומר קשה להפעל ולהתהוות
וקשה להשתנות ולהפסד והוא דבר מחובר בפעלה טבעית׳
ופעלתו בלתי מורגשת ובלתי מדומה אבל מושכלת׳ והוא
יחס החומר הראשון העליון וכבר רמז השם במקום
שהורה עליו סוד תורת ההשגה האנושית באמרו ויהי כל
הארץ שפה אחת ודברים אחדים׳ שבא להורות שההשגה
נמצאת באדם בכח הדברי שבו וכשהכונה שוה בכל כחותיו
שהם נשפעים ממנו ההשגה אחת שוה והדבריות שלמות
בלתי חלוק דעת וזהו סוד שפה אחת ודברים אחדים׳ ועוד
רמז שאלה הכחות יש להם תנועה במקום האור ומשם
יש להם ירידה וזהו אמרו ויהי בנסעם מקדם וימצאו
בקעה ורמזוהו חכמים ז״ל באמרם בנסעם מקדמונו שלעולם
והוא אור השכל המיוחס אל המזרח שמשם האור יוצא
לעולם׳ והנה שם המזרח קדם׳ ואמרו וימצאו בקעה
בארץ שנער דרשו בו ארץ שננערו בה בימי המבול׳ מן
וינער ה׳ את מצרים׳ ואני קבלתי בו שהוא רמז לשוב
הכחות המושכלות אל הנערות במקום ששם הנערות ועל
כן אמר וישבו שם · שלא זזו מדרך הילדות והשחרות׳
והוא זמן בלבול הכח הדברי על כן קרא שמה בבל כי שם
בלל ה׳ שפת כל הארץ׳ ונפסדה הכונה הראשונה מההשגה
ועל כן אמר שיזמין מחשבה להקבץ׳ והקבוץ סבתו הסדר
השכלי ושמירת הכחות זה לזה והמשך זה אחר סדרו
שלזה׳ אך הפזור היה בהתהפכות הכונות והדיעות׳ ואחר
שהורחקה מהם השגת האמת והיה להם הלבנה לאבן
והחמר היה להם לחמר׳ איך יתכן לבנות מקומות

הקבוץ שהם העיר שהיא מקום כלל כל הכחות והמגדל
שהוא מקום המושל עליהם והוא מקום הכח הדברי
אשר היחס אל הראש כמו שרמזו באמרם ומגדל
וראשו בשמים׳ והורה שאם נפל בלבול בין המנות לא
יתכן לעולם להשלים החפץ׳ ומפני שהמשיג אין ראוי
שיחשוב בהשגתו לעשות לו שם ולא לבקש ההשגה
כדי לקבל ממנה גמול שזו היא עבודה שלא לשמה
גוזר השכל לבלתי השיג כלל ומעניש הכחות על זה
לבלתי שמוע זה לזה ולבלתי התקבץ יחד ועל כן נאמר
בענשם הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו
איש שפת רעהו׳ ומיד העונש כאמרו ויפץ י״י אותם
על פני כל הארץ וזה כולו אע״פ שרמזנו נסתרו אין
המקראות יוצאין מידי פשוטן שהנה אחר שאין דבר
מכריח אותנו להאמין שזה משל ואינו כפשוטו בשום
פנים נאמין החלה הפשט כאשר הוא בשאין מונע
שכלי מכחישו ואחר זה נדרוש עליו מה שסובל על דרך
הנסתר׳ שכל מה שנדרש לפי הנסתר מורה על חכמה
יותר עמוקה ויותר מועלת לאיש המיוחד מהוראת הנגלה
שהנגלה נכתב להועיל לכלל העם שאין להם שקול דעת
להבדיל בין האמת והשקר וזה אינו מועיל לבעל הדעת
המבקש ההצלחה המיוחדת בכח הדברי׳ שאם מרט
אלף בני אדם אחר שנולדו וחיה כל אחד אלף שנים
יקרה לכל אחד אלף מקרים בזמנו מהם על דרך גמול
ומהם על דרך ענש ומהם בלתי גמול אבל מקרים
גמורים ומהם בלתי ענש גם כן׳ ואלה עלו ואלה
ירדו מה תועלת בכל זה הספור ההמוני לזה המיוחד
היודע כבר דרכי ההנהגה המציאות׳ ולפיכך מבקש

לדברים ההם דרך מועלת לו גם ועונה אל מה שהוא
בו גם ידע שהמחבר כוון להשלים שתי הקיצות בדבריו
במקום שאפשר לעשות כן כזה הנרמז שהנה יש לנו
עדות מורגש מהפזור שלהאומות ומשנוי הלשונות יש
לנו עדות מושכל שהענין היה כפשוטו ׳ והתועלת הכללי
בזה הוא לדעת דרכי העונש והגמול הבאים מהשם
בהשגחה על הכלל לפי מעשיהם ולפי דבריהם ולפי
מחשבותם ששלשתם נכללים פה ואמנם התועלת
הפרטי למיוחד בזה הוא להשיג הנסתר הרמוז אלין
בהשגות אשר שם גמולו וענשו ושאר הגמול והעונש
אשר לו פחותים כנגד אלו ׳ שאלו נפשיים ואלו גופניים ׳
ולא כללנו זה הענין בתוך דברינו אלה אלא לעורר
דיעות המשכילים אל אמתת הדברים שזה החבור לא
חובר כי אם לבעלי שכל שקבלו הקדמות כלליות בקבלה
התוריית המיוחסת אל השם יתע בפעל ׳ ומפני שדברינו
היו בענין יצירת האדם והכח הדברי שבו המוכן לקבל
המושכלות וליצאת לפעל עם שפע השכל המשפיע עליו
בעודו בעל חמר והורכבו להודיע סוד חמר היצירה ׳
על כן כללנו בתוך ענינו סוד דור הפלגה בכלל על
דרך הערה ובדמות רמז קטן ׳ ונשוב לומר שהיצירה
האנושית הטבעית גזרה להיות האדם סוף כל נוצר
ושיוכללו בו כל הכחות מקובצים מהם טבעיים ומהם
רוחניים ומהם מקריים ומהם שכליים ׳ וגם נחלקו
להיות כל אלו קצתם רוחניים וקצתם גופניים ׳ וגם
היו לו ובו מהם בכח ומהם בפעל ומה שהם אצלו
בכח נחלקו לחלקים שנים ראשונים והם כח קרוב וכח
רחוק ׳ ואמנם מציאות האברים יורו על מציאות

פועל קרוב או רחוק גוף או כח בגוף או בלתי גוף ובלתי כח בגוף כי זו חלוקה הכרחית · וכן כל דבר נמצא מורגש או מושכל הוא מעיד על מציאות ממציאו ופועלו ומורה על מהותו אחר העיון הראוי · ואחר שזכרנו שכל המציאות נכלל בצורת האיש הזה הפרטי השלם בדעתו כל עננו ידוע שממנו נדע כל המציאות · ועל כן נחקור על עננו לבד בכללו ובפרטיו ויספיק כאלו חקרנו הכל · אחר אשר הוא כולל הכל · ונאמר כי מצד היות זה הנברא האחרון והוא הכל על דרך הכלית כל ההרכבות · דומה לקונו ית' שהוא הנמצא הראשון והוא הכל על דרך הכלית המעט ההרכבות והגשם עד מי שהוא בתכלית הפשיטות והיחוד עד שאי אפשר להיות פשיטות ואחדות אחרין אשר אין בעצמו שום הרכבה בעולם לא עצמיי ולא מקריי ולא על דרך התיחסו אל דבר זולתו ולא על דרך התיחס דבר אחר אל עצמותו · וכל הנמצאים נמצאו מאמתת המצאו וכלם אפשרי המציאות בבחינת עצמם ומחויבי המציאות בבחינת סבתם · והוא מחויב המציאות בבחינת עצמו לבדו ·

ומפני זה היה ראוי שהוא ית' ישגיח באדם בשני צדדים בהכרח ויהיה הוא המכריע בין צדדין השנים · הצד האחד מצד הדבר הפשוט אשר באדם והוא הכח הדברי הנקרא נפש · והצד השני מצד הדבר המורכב אשר באדם והוא החמרי הנקרא גוף · והמכריע ביניהם הוא השכל המשפיע עליהם · והוא נבדל מהם · ומפני שהדבור משותף בשניהם בגוף · ומשותף בשניהם בנפש · וכן המחשבה נחלקת לשתים בשניהם · אחת רוחנית שכלית ואחת גופנית דמיונית · וכן המעשה נחלק לשנים טוב ורע והנה הדבור הנמצא בפה נחלק לששה חלקים שהם שש

קיצוות · והם אמת ושקר · וטוב ורע · וברכה וקללה · וכבר
אמרו הקדמונים שגם אלה יחלקו עוד לחלקים ושמו אמצעי
בין האמת והשקר · והוא שקראוהו המעורב · ועוד חלקו
המעורב לחלקים · שידוע כי אין אמת יותר מאמת · ואין
שקר יותר משקר · אבל יש דברים שאינם אמת גם אינם
שקר · ויש קרובים אל האמת ורחוקים מהשקר · ויש
קרובים אל השקר ורחוקים מהאמת · מפני שהאמת והשקר
שתי קצוות אשר אין אחריהם קצה ממינם והם שתי
תכליות · ואע"פ שהאמת דבר נמצא והשקר דבר בלתי
נמצא · ועל כן המעורב היה אמצעי לקצוות · ונחלק גם
הוא בריחק ובקירוב אל אחת מהן · וקראו הקצה האחד כלו
אמת · והקצה השני כלו שקר · והאמצעי חציו אמת וחציו
שקר · וחלקיו רובו אמת ורובו שקר · ואמנם הענין שאינו
לא אמת ולא שקר אינו ממין החלוקה הזאת · וידוע שהדבור
הוא המורה על דבר נמצא ואם הוא נמצא במציאות כמו
שנזכר בדבור ייוחס לדבור שם אמת מצד הנמצא שהורה
עליו · וגם יתכן שהדבור יבוא להורות על דבר שהוא נמצא
ואין לדבר ההוא שום מציאות כפי הדבור ואז ייוחס לדבור
ההוא השקר · מפני שלא הורה עליו הנמצא כמו שנזכר
בדבור · ומה שיהיה הדבור נחלק להורות בו על שני
נמצאים ויהיה האחד נמצא והשני נעדר ייוחס הדבור
בם לחצאים ויהיה חציו אמת מצד הנמצא וחציו שקר
מצד הנעדר וכן ברוב ובמיעוט יהיה הכל לפי הנמצא
והנעדר · וכן הטוב והרע · והברכה והקללה · יובנו מהנזכר
בדבור בדמות האמת והשקר וחלקיהם · וכן המחשבה
בענינה · אבל המעשה כולל טוב ורע · אבל אין אמת ושקר
נופלים עליו בענינם כי אם במקרה · כאמרך פלוני כתב ספר

פלוני שיאמר בזה אמת או שקר במקרה · כלומר שחוזר
הענין אל הפעל ואל הפועל אם היה הפעל הרמוז ממעשין
על ידי הפועל את הנפעל או לאו · אבל אם האומר פלוני
עשה מעשה פלוני אינו נופל על זה הענין אמת עשה
ואפי' אם עשהו אבל האומר טוב עשה או רע עשה ·
וחוזר אל המעשה שהוא טוב או רע גם אל הפועל
שעשה טוב או רע · ואומנם על הנמצא אם נמצא
נופל עליו אמת שנמצא ואמת שהוא בצורה כך · או
להפך · ואם כן אין אמת נופל כי אם על עצם הנמצא
ועל הארין הנמצאיים · גם אין שקר נופל כי אם בהפכם
ואומנם על המציאות הכללי בא עליו ענין מורה על
היותו טוב מפני הפעולה ובא עליו הוראת המציאות
ההכרחי שהוא האמת · וגם התיחסה הפעולה אל
כונת מכוון באומרו וירא אלהים כי טוב · ועל כן כשהגיע
המדבר אל הוראת דבר שהוא נמצא בלתי כונת מכוון
לא זכר בו טוב · וזה סוד גדול · מובן מן היום השני ·
ואל יטעך אמרו יהי רקיע בתוך המים וכו' · ואמרו ויהי
כן שהרי זה יורה על כוונת מכוון · שהעדר מאמר
כי טוב לא קרה אלא מפני דבר שנמצא מתוך שני
מיני המים והוא דבר שהתחייב ממציאות הרקיע אחר
שהתגלה מציאותו ונהיה נגלה בין מים העליונים
ובין מים התחתונים · והדבר ההוא הורמז ביום חמישי
שהוא יום משותף ליום שני · שבשני פעלת מים ·
ובחמישי הולדת מים · וכבר נולד ונברא הכח מיום
שני · והרמז הענין כתו' · ומהכלל נברא מי שהשלים
לא טוב להיותו טוב · ועם הטוב השתתף הרע והרמז
עץ הדעת טוב ורע · ורמז שני כיון שנבראת אשה

נברא שטן עמה ויבוא גם השטן בתוכם בלתי מכוון
בביאתו ובא על חוה אחר היותו עמה לא עליה והטיל
בה כח בלתי נקי ובלתי טהור הוא מקרה הוא והוא מקרה
לילה קרי שמו זוהמא הוא טפה סרוחה היא כי הולדה
טפה האמיצעית וזה הסוד יגלה לך כח חרטום ואשף
וכשדי׳ כי טפה סרוחה׳ סופה חרטה׳ וייכר אותו בחרט׳
והרמז הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב׳ ואור
כשדים ידוע׳ ולפי מה שרמזתי אם תרבה להשיג
השגות ומהיות השכל בנבראים ובאותיות שבהם
נבראו הנבראים ובנקודם ובטעמם ובתנועתם
ובשמותיהם ובמספריהם ובחלקיהם ובחלקי חלקיהם
ובהרכבתם הראשונה ובמוכפלת פעמים רבות׳ ואז תבין
יראת יי׳ ודעת אלהים תמצא׳ ואי אפשר להאריך בסוד
יצירת האדם כי אין קץ לחכמה׳ אבל הרמזים מספיקים
והוא שרשו בדמות הגלגלים ומה שלמעלה מהם׳
ומבטנו ולמטה הוא בדמות עולם התחתון אשר ממנו
נברא ובו ניכר בסתרי גלוי עריות׳ ובסוד שפיכות
דמים ובעבודה ע"ז׳ ועל כן בזכר המושל והרוכב שהוא
פועל זה הפעל בנפעל בא סוד ברית מילה שכולל שלשתם
ע"ז׳ ושפיכות דמים וגלוי עריות׳ וזו היא הברית שכרת
יי׳ אתנו שאנחנו זרע אברהם אוהבו וזרע ישראל
עבדו׳ לכרות ממנו אלה השלש עבירות התמורות
שבתורה׳ שבאו לנו מצד בריתנו ממציאות העולם
התחתון אשר אין לשם חפץ בו כמו שאין לאדם חפץ
במה שמוציא ממה שאכל אלא שהטבע מכריחו׳
ובאת הברית לזכרון שאם יבוא אדם לעבור אחת מאלו
העבירות שיזכור מברית מילה שאותו שכבר יש עליו

עדים שבעה עליונים ראשונים והם ז' ימי היצירה ·
ואחריהם כל הנבראים בם · ועל כן היה יום זמן הברית
אחר גלגול ז' ימים והוא השמיני שהוא היום שבו נבראו
ובו נולד והוא יום בריתו ויום בריתו · ולו היה לפני זה לא
היה ביום בריתו · ולו היה ביום בריתו מעט שלא היה
יכול לסבול · לא היו הנבראים עדים עליו והיה ראוי שלא
יהיה נדון ביום מן הימים והיה ניכל במקום ממקומות
המכאות · והיו לו עלים לחטוא בהם והיה ניכל בם
משנש · ולו היה אחר ח' ימים גם כן · היה צריך להיות
עוד ביום ט"ו ללידה · והמכאות גלגולו מז' לז' כסדר ז'
ספירות המתגלגלות במדות השם שבם דן עולמו · והיו
הז' והז' נחלקים אלה לעשות ואלה לבטלה · ועל כן היה
בשמיני · וטעמי הרב במילה ידועים מסוף החלק השלישי
שלהמורה ודעם משם · כי הם על יכורה אחרת וגם
היא מעולה ונכבדה · ואמנם על זה אמר השם ואעידה
בם את השמים ואת הארץ וכל הנמשך לזה · והנה אלה
הג' עבירות באו לעורר על ג' ספירות הידועות בקבלה ·
שהם המחשבה והחכמה והבינה · והם הם החכמה
והבינה והדעת · ושלשתם מורות על מה שראוי להאמין
משם יתעלה · כי החכמה גוזרת לבלתי עבוד ע"ז · והבינה
גוזרת לבלתי שפוך דמים · ממי שנברא בצלם אלהים ·
והדעת גוזרת לבלתי גלות ערוה · להחליף כח בכח נכרי
וזר שהוא בלתי מינו שהטבע האנושי גוזר שהאדם
ואשתו בדמות המין כולו · וכל איש כמין · ואם מחליף
דומה למין שמכיר מינו · וזהו זר אוכל הטבע כל שכן
אוכל הדעת שהוא אחר הטבע · וזוגו הוא בדמות עצמו
ובשרו ואולתו זר אוכלו · והשם כרת ברית לבלתי התקרב

אל הזר ולברוח מן הערל · ועל כן רמז בפסח הבא להבדיל
בין הדמים · וכל זר לא יאכל בו · וכן וכל ערל לא יאכל בו ·
ובקרבן והזר הקרב יומת · והערל כזר איכל השם · והסוד
כל לב אטום מלקבל הוא זר איכלו · ועל כן צוה מבואר
ומלתם את ערלת לבבכם · ובא בענין התשובה שהיא
סבת הגאולה וסוד הקבוץ ומל ה׳ אלהיך את לבבך ואת לבב
זרעך לאהבה את ה׳ אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען
חייך · ואמרו למען חייך · יורה על היות המילה הנגלית
סבת מילת הלב · ומילת הלב סבת חיי העולם הבא ללב
ולנפש האוהבים את השם ·

חלק סימן ג׳ ·· ענין ב׳ ·· סימן מ׳ ··

כולל כ״ב אותיות ·· כתוב בספר יצירה כ״ב אותיות יסוד
ג׳ אמות · אמ״ש · וז׳ כפולות בג״ד כפר״ת · וי״ב פשוטות ה״ו ז״
ח״ט״י ל״נ״ס ע״צ״ק · ושם כתוב שאלה כ״ב אותיות הן הן
שבהן נבראו הכל · כאמרו כ״ב אותיות חקקן חצבן שקלן
המירן צרפן יצר בהן נפש כל יצור וכל העתיד ליצור ·
ועוד אמר שם כ״ב אותיות חקוקות בקול חצובות ברוח
קבועות בפה בה׳ מקומות וזכר מקום מבטאן · וזכר
מוצאי כל אחת מהם לפי מוצאותן · ואמר שהן קבועות
בגלגל ברל״א שערים · וכל מה שנמשך לזה ומשם תבין
השאר · הנה בא זה המחבר ספר יצירה ויהיה מי שהיה
ז״ל להודיע ליראי ה׳ ולחושבי שמו שכ״ב אותיות הם יסוד
הדבור והוא גלגל עשירי ר״ל גלגל האותיות והוא הגלגל
המעולה שבכל גלגלי המציאות והוא גלגל ראשון במעלה
וקדם לכל גלגל במציאות והוא גלגל התורה והמצוה וכל
העליונים והתחתונים מתנהגים על פיו · ועליו נאמר בדבר
ה׳ שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם · וכבר קראו בעל הספר

ספירה אחת ראשונה ואמר אחת רוח אלהים חיים · ואמר
קול ורוח ודבר זו היא רוח הקדש · וגם קראו ספירה
שנית · באמרו שתים רוח מרוח · שחקק שם רוח לשני
ענינים · מפני שהדבור הראשון הפנימי הוא רוח הקדש ·
והדבור השני החיצון הוא הכח הדברי וסוד ויהי האדם
לנפש חיה תרגום · והות באדם לרוח ממללא · ומזה
הבין סוד חיות אש ממללות · ופעמים חשות ופעמים
ממללות · ח"ש מ"ל · ח"ש · ממהר התנועה · מל · פוסק
מהתנועה · וכן חש · שותק · סימן חש · בון · ומחשבה ·
מל · מדבר · סימן מל · ות · חבר סופיהן תמצא בונות ·
רמז שהי אבנים בונות שני בתים · וכן כלן · ושם נאמר
אשר ברוח השני הנברא מהראשון חקק וחצב בה
כ"ב אותיות · והנה הורה בדבריו כלם שהספירות העשר
הם העקר הראשון והקרוב אליהם במציאות הם כ"ב
אותיות · ושני הענינים היו שקדמם בראש ספרו ל"ב
נתיבות פלאות חכמה ואמר שבהן חקק יה יהוה צבאות
שמו · ואני אשרדך על זה הסוד · דע כי שם יה הוא
השם המעולה והנכבד שבכל השמות גם המלא הוא
הוא עצמו אלא שזה בן ב' אותיות וזה בן ד' אותיות ·
וכמו שנכתב הראשון חצי השם · כן ראוי שתפריד חציו
האחרון מהכל ויהיה הראשון י"ה · וזה חציו · ויהיה
האמצעי יהו"ה · וזה כולו · ויהיה האחרון ו"ה · וזה חציו
הנשאר מן החצי הראשון ואז הכל שני שמות שלמים
אלא שנגלה מחוברים ומפורדים סוד הענין המורה
על השרש הנקרא בזה השם וכתבתיו בצורה זו שני
החצאים נפרדים והאמצעי מלא מחובר כזה · י"ה
יהו"ה ו"ה · עתה חלקם ל"ח אותיות בחלוק שוה ד"ד ·

יהיה

והמיכאל הסוד מפורש והוה' חבר עוד חיבי האחרון
אל חיבי הראשון ושים האחרון ראשון והראשון אחרון
והמיכאל שהיה בתחלה כך יה וה והרמוז התהפך
מראש לסוף ומסוף לראש וה יה חברם והמיכאים
והיה' חבר השנים הראשונים עם זה השלישי ועשה
מהם שלש תיבות בני ארבע אותיות והמיכאל סודם'
יהיה והוה והיה" קח עוד ב' אותיות אחרונות ושימם
בראש התיבה הראשונה והמיכאל הסוד מפורש מן וו
אותיות ו' מפה ו' מפה' ודי לך בזה הרמז המופלא בזה
המקום כי לפעמים ישלם זה הסוד יותר. רחב בעש'
ואמנם היתה זאת ההערה פה להודיעך כי ראשית
מעלות השמות שאינם נמחקים היה זה השם הנכבד
וסוף המעלות הוא שם צבאות' ובעל הספר חבר
הראש עם הסוף' ואולם מה שבינהם הם ג' מעלות
לבד והם אדני אלהים שדי' והנה אל' גם אלוה'
הם מענין אלהים' והנה חבור אל עם וה נתקדש'
והוא כפל אהיה' וחבור אל עם יה' נתקדש בצורת
הפוך בענין אלהי' גם אל ויה' נתקדש גם כן וסודו
נעלם בשם אליהו' וברמז ואלהי יעקב' והוא כפל יהוה'
ויש לחכמים נפלאות' וכן לחלקים' וכן לכללים' ולחבורים
ולפרודים כי מדרכם יודע סוד השם המפורש על
אמתתו וכבר עלה השם לחמש אותיות בשתי המעלות
והן אלהים צבאות' והיו עשר' ועל כן י' עשרה' וכל
שם מיוחס לשם לא יכלט מהיות בו אות מאותיות
אהוי שהם ארבע אותיות הנח ונקראו אותיות ההעלמה
ומהם חובר שם הקדש העצמיי' ועתה כתוב י' אותיות
הנזכרות חמש למעלה וחמש למטה' והפרש בינהם

הפרש מעט כולה
א ל ה י ם
צ ב א ו ת

ואם המיכא מה שבר׳
בקדקדך בקוה הבן סודותיהם
מפורשים ומיסוד זכרים
ונקבות התעורר אל ענינם

נרמזים בם׳ וממה שרמזנו לך וגם ממה שתשמע אחר
זה הדע שהכל תלוי בי׳ ספירות ובכ״ב אותיות הקדש׳

חלק סימן ס׳ ענין ג׳ סימן ו׳ כולל חלוקים׳

הנה ענין חלוק האותיות הרמוז בספר יצירה היה משולש׳
מן ג׳ ראשונים והם אמ״ש ומן ז׳ שנים והם בג״ד כפר״ת
ומן י״ב שלישיים והם הו״ז חט״י לנ״ס ע״צק׳ וזה החלוק הוא
לפי היצירה׳ ונלקחה אות ראשונה מהן לפי סדר אלפא
ביתא ישרה׳ והושמה ליסוד ראשון והוא ראשית כל מספר
שאין לפניו מספר כי לפני אחד מה אתה סופר׳ והשלש
מעלות שהם במציאות׳ יסודות כוכבים מזלות׳ שמהם
נברא הכל׳ היו בדמיון האותיות נחלקים כך׳ מפני שאלה
השלשה מספרים יתגלגלו בגלגול עונה זה לזה׳ כי כשתרבע
ג׳ המספרים האלה על ג׳ המיכא סוד התחלקם׳ כיצד ג׳
פעמי׳ ג׳ הם ט׳ וג׳ פעמי׳ ז׳ הם כ״א חבר ט׳ עם כ״א הרי ל׳
ועוד ג׳ פעמים י״ב הרי ל״ו׳ חבר ל׳ עם ל״ו׳ הרי ל״ו״ל׳ חלק ו׳
לג״ג׳ הרי ג״ו״ג״ל׳ וסודו הי״ה הו״ה יה״יה׳ בסוד י׳ אותיות שהם
י׳ ספירות׳ והם ו׳ פנ״ו א״י׳ וסימנך וא״י זה מקום בינה׳ וכן
תעשה ל״ז ויעלו קנ״ד׳ חבר קנ״ד עם ס״ו ויעלו ר״כ׳ והם כ׳
פעמ׳ י״א׳ ועוד תעשה כן לי״ב ויעלו רס״ד׳ חברם עם ר״כ׳
והמיכא דע״ה׳ וסודו במכתב סדר עי״כמך׳ וזהו המספר
המתגלגל על כ״ב אותיות שהם מרובעים על עצמם שהוא
שרשם כ״ב פעמ׳ כ״ב׳ ויבאו מן אהו״י פעמ׳ אהו״י׳ והם תפ״ד
וסימ׳ ושמתי פד״ת בין עמי ובין עמך׳ כי הוא חסר ו׳ כתי׳

ותם גם כן בסודו כסדר הזמן בגלגל · או אמור סדר הזמן
בגלגלים · והנה נולדה שנה מסודרים שהיא חלק מחלקי
הזמן · והנה הסוד בר"ס ובנפ"ש · והנו גלגל · בדמיך מכבד
אלהיך · והנם י"א פעמ"ם ד"ס · והסוד א"ס ד"י · ועננו שאחר
שנמצאה אם הנמצא די במציאותה לחבר אליה הדבר
הכללי והוא אות שי"ן שהוא כלל הספירה האחת הראשונה
הנקראת רוח אלהים · וסודה מ"כ"פ"ך · ויוצא יה"ו"ה
בתמורת א"ת ב"ש · והוא רמז לשלש מעלות אחדים ועשרות
ומאות · שהנה ג' מרובע ט' · ועוד ג' מרובע עם ל' הוא ש' ·
על דרך שתוק י' · ועל דרך עצמן הוא י"ב · הרי ט' י"ב · ועוד
מרובע עם ש' על שרשו הוא ך' · הרי ט"י"ך · והנו יוצא
כמו גל"ש · שסודו שג"ל · ורמזו של"ג שתחת כסא הכבוד
שממנו מתהוה העפר הנקרא ארץ שנ' כי לשלג יאמר
הוה ארץ · וסוד ט"י"ך · שכבת זרע · שכתב זרע · והנו
כתר שבמזל · וכל ש' יכר · ועל זה היה מכתב שר הלב
גם כתב שמר הלב · והסוד שהוא אש מתגלה בירח · ירח
מתגלה באש · הנה נתגלו לך מן האותיות סודות פנימיות ·
וזה רמז הכל · חמר התחלה בצורה · צורה התחלה בחמר
ודע זה ומזה תדע כי מטטרון שר הפנים · אשר הוא שר
צבאות · בתנועת הגלגל נברא את השמים · והוא אשר
חתם חמר בצורה · כאשר חתם צורה בחמר · ועל אלה
תבנה בנין גדול מהדומים להם · עד שיתגלו לך מהם
סתרי התורה וסודות המציאות · ומה שיבאר לך זה הוא
חלוק האותיות · חלק סימן ע' · ענין ד' · סימן א' ·
כולל כללי מספרים · דע שהמספר הכולל הוא מועיל מאד
בכל מה שתרצה להשיגו · והמשל בן שוים אתה רוצה
למצוא סוד מהות השכינה אתה צריך לכלול מספרן תחלה

בכלל המוכרח כאומרך שמספר השכינה בכלל הוא ש״ך·
ואחר שעלה בידך הכלל שמירתו תמיד ואם הוא דבור
מובן או בלתי מובן אל תשכחהו אבל חקקהו וכתבהו על
לוח לבך כי הוא יגיד לך הנעלמות חכמה· על כל פנים·
והטעם שכל הדברים הנמצאים בלשון שהם ממספרו
בשנוי יוליכו דעתך עדיו· והם הם יהיו עדיו כגון שתאמר
שעלה בידך ענין זכר ונקבה· ורצית למנות כלל מספר
שניהם· ועלו גם כן ש״ב· ותזכור מיד על אי זה דבר
היה לי מכן ש״כ· על כך וכך· ראיה אם עושים זה לזה·
ומיד תדע מה הוא המבוקש· ובלבד שתשמור דעתך
מהדמיון שלא תמיר הכונה האלוהית בענינים הנעלמים·
כיצד הנה רצית למנות אנדרוגינוס וייצא מספרו ש״כ·
ואמרת בלבך מה מספר יש לי על ש״כ· הנה היה לי זכר
ונקבה· ואנדרוגינוס בלשון יון זכר ונקבה הנה אם כן
הכונה שוה· ואעפ שהיא בשתי לשונות· כן עוד מנה
זרע לבן· ועשית ממנו אות רע· או נוטר טפה· והוא
חוש אדם· ומצאתו בכללו ש״ן· שהוא ש״ן· לפי
ההכרח· ובקשת למנות בלשון אחד מהלשונות שמן·
ומצאת שנקרא בלשון יון דיאבולוש· ומנית כלל מספרו
ומצאתו ש״ן· והוא הוא בעצמו· והרוחת בזה ריוח
גדול שאם לא היית מכיר מהות השטן הכתוב באיוב
או בשאר מקומות יתגלה לך סודו ונסתרו מצד השמות·
וזה כי פירוש דיאבולוש באמת לפי הלשון אם לוש· הוא
בשורק/ לוש· יהיה ענינו שטן אחד· ואם הוא בחולם
לוש· יהיה ענינו רבים· והם השדים· והנה היחיד
במספרו שוה אל הרבים בין בלשוננו בין בלשונם·
ועוד נתגלה לך מזה אם ידעת לשונם שזה השם על

בעל שתי עינות · כי השתים בלשונם דיאו · והעבורה באליש · ועוד לו סוד שני גדול והוא שקוראים שם בּוֹלוּש בשם כדורים · ואם כן הם שני כדורים · וזה הסוד גלוהן הם בלשונם השני בקראם שם השדים סְטִיכִיאָה · ושם היסודות בעצמם הנחלקים לשני חלקים/אש ורוח · חלק אחד עולים · ומים ועפר חלק אחר יורדים · קראום בשם אחד עם השדים · והוא סְטִיכִיאָה · ולפי זו הדרך הנמצא בלשונות נפלאות · ובעיקר לשוננו יותר מכולן · ואמנם המספר הכולל כל האותיות בלתי מנצפך · שהם כפולות · עולה מן א' עד ת' · אלף וארבע מאות ותשעים וחמשה · שהם אלף וחמש מאות פחות חמשה · ומספרם בסימנם אהבה · וכללם הכן · וסודם מלכות · ואם תוסיף מנצפך קבורים שהם כ"ר · יעלו כלם פ"רבוה · וסודם שלמות · ואם הוספת ארוכים שהם בסימנם בראש · והחברם עם היכן · הנמצא סודם שר הצבאות · שהוא ראש במלכות והנה עלה מנצפך · במספרו הארוך · שלשת אלפים וחמש מאות · ועלו כ"ב אותיות · אלף וארבע מאות ותשעים וחמשה · חברם ויעלו ארבעת אלפים ותשע מאות ותשעים וחמשה · שהם חמשת אלפים פחות חמשה · וכל אלף חוזר לאחד הרי חמשה פחות חמשה · ונמצא שנתגלגלו כלם והיו רוחניות כי לא נשאר למספרם גוף שישכון המספר עליו אבל יבאו כלם לחוץ בגלגול הכרחי · ודע כי לפי מציאות שתי אלפא ביתות · אחת בת כ"ב ואחת בת כ"ז · היה רמז שנת מ"ט שנה תשע וארבעים בסוד היובל · ויהיה מציאותם ז' פעמים ז' · ויהיה המספר הכולל את שתיהן בכלל נ' אלפים וה"כ · והנה הכן כראשונים וסודם שפע אלהי · ואם הוא פעל האיש · והוא רמז למה

שא בדברי רז"ל עול מלכות שמים · כי עול שמים שוים עם
מלכות · והוא כלל ב' אלפא ביתות · והנו עול מלכות השכינה ·
והנה הכל אמת · והוא מלאך השכלים · כי האותיות הם ספרי
המלאכים · כמו שהם מלאכי הספרים · והם הם מלאכי
השמים · ודעם · חלק סימן פ' · ענין ה' · סימן ל' ·
כולל חלוק שוה החלוק הזה שלהאותיות לפי מציאותם
נחלק על דרך הדקדוק שלהדבור לשני חלקים שוים והם
י"א אותיות שמשים ושרשים · י"א אותיות שרשים שאינם
שמשים והשרשים הם נחלקים בסדר ידוע לפי האלפא
ביתא והם גדזחטס עפצקר · והשמשים הם נחלקים גם
כן לפי הסדר והם אבהוי כלמנ שת · וסימן השרשים ח"ט
ספר גזע צדק · וסימן המשרתים שמלאכתו בינה ·
וסימנם בכלל מספרם שלהשרשים תר"א · וסודם המפורש
נפש כל העולם · שלא"ש · וסימן כלל מספר השמשים
התסד וסודם ברית המאור · חמר התורה · צלם ודמות
בצלם אלהים · והנה היה החלוק כך שנלקחו א"ב לשמשים ·
ג"ד לשרשים · ה"ו לשמשים · ז"ח לשרשים · ט לשרש ·
י לשמש · והנה היו חמשה מהן האחדים שרשים ·
וחמשה מהם שמשים · והיו השמנה מהם מתהפכים
בתשיעיות · שהנה א"ח · הם ט' / וכן ב"ז / וכן ג"ו / וכן ד"ה /
וסודם ישר · א"ח · ב"ז · ג"ו · ד"ה · וחובר כך החבור האמצעי
שמש עם שרש שמש עם שרש והפכם עוד שרש עם
שמש שרש עם שמש · וראשיהם אבגד · וסופיהם הפוכים
הוזח · וזהו יושר עליון בח' אותיות · ומפני שהיו ט' עוד
מכלל האחדים והם הכליתם בשני צדדים היה ט' שרש ·
וי' שמש בסימה · ודע שהשמשים הם כזכרות והשרשים
הם כחמר · ועל כן היו אותיות השם מהשמשים · ועלה

מספר הכל · האחד והאחר אחד · וסודם זוג אחד אחד אחד ·
ואם תכיר זה הסוד הכיר בלהה כי יבא אליהו וישיב לב אבות
על בני' ולב בני' על אבותם ועל כן תשלית ותכ״ל והיחיד הלב
האחד בסוד האחדים שהם י' ספירות קדושות והנה נשארו
עוד בעשרות שמנה · וסודם ח' ובמאות ד' · חברם כאחד
שלשת המעלות והמיכאים יחד · וסימנך ברזל בברזל יחד
ואיש יחד פני רעהו · כי האותיות מורות על כל המרכבות ·
ועתה תקח עוד ד' מן העשרות הראשונים והם כלמנ ·
והנה היו שמשים · ותקח עוד ד' מן העשרות הנשארים
והם סעפצ · והנה היו שרשים · וחלוק מספר האחדים
הוא כד' לא' · והם כוללים כל אד' העולה מן האדמה · והסוד
אד' ים · שכוללים א' פע' מד' · כמו שרמזתי למעלה בענין ג'
מזה החלק · ומזה תבין כי העשרה כללן הכל והם הכל ·
ואמנם הח' עשרות חלוקם ש' קס' וסודם מנשים · ואמנם
הם שמנה · אשר הם השמים · חברם והמיכאי סוד כרלם
כלי הנפש · הם שמנה כלים · הם שמנה ימים · ועל כן ברית
מילה בשמנה ימים · ותבין זה הסוד מן השכלים · גם מן
שכ אדני · ובדעתך כוח על בורין המיכא בעיניך כרח
שתוכל בן להכחיש פעל המכשפים · ותכיר שלשת מינ
נמיכאים אשר להם דמות אדם · והם אדם מלאך שטן ·
אשר הם המכשפים בעינכם · והנה נשארו ד' אותיות
מן החלוק · ונלקחו שנים מהם לשרשים והם ק״ר · וכוללים
ש' · ושנים מהם היו ש״ת · והיו לשמשים · חברם ויעלו שש״ת ·
חברם והמיכא ששת ימים שמנה · השם יה · כשברא
העולם עם האותיות · והנה תבין מדברינו כי הימים הם
הכלים · והם ששת המשמשים · וכשתשתכל בזה הכלל
המופלא תפלא מנסתריו ותשמח הרבה בהשגתך עם

הסודות האמתיים וכשתכיר שרש השמשים גם שורש השרשים · תחיה ותהיה שר המשרתים · ותכיר מי הוא משרת השרים · אשר סודם חמר וצורה · ומהם תשיג סוד שני מלכים המשרתים · את המלך יו״ד צבאות · אשר רמזו ישעיהו הנביא ע״ה באמרו שרפים עומדים ממעל לו · וכו׳ · ומהנזכר התעורר אל מציאות אותיות המבטא שנחלקו לחמשה חלקים בחמשה מקומות הפה · והסדר אהח״ע בגרון · בומ״ף בשפתים · גיכ״ק בחך · דטלנ״ת בלשון המכה על מקום שרש השנים שבמערכה העליונה · זסצר״ש · בלשון המכה במקום ההוא בעצמו אלא שהדבר אשר ביניהם הוא קטן מאד והוא מיוחד היות האחרונים נזכרים בקיבת שריקה · והראשונים בלתי שריקה · והשריקה יוצאת מבין שתי מערכות השנים · בהכות הלשון אל המערכה העליונה הנקראת בשם החך והיא סוף החך · וגם גיכ״ק · הזכרתם עם הכאת שרש הלשון הפנימי על ראש החך הפנימי · והנה אחר שהאותיות נמצאות בכלל בחמשה מקומות הנזכרים נחלקו הכלים ונפרדו בצורת הזכרה לכל חלק · והיו בגרון ד׳ חלקים זה לפני זה כי א׳ הוא בראש הגרון שהוא סוף המבואר למעלה · וה׳ · הוא פנימי יותר שירד מעט בגרון · וח׳ · ירד יותר · וע׳ ירד יותר · ואם כן הנה ע׳ · ראשית מציאות הדבור · ועל כן נרמז שהלשונות כלן ע׳ · וכן מספר האומות ע׳ · ומספר הכתב ע׳ · ומספר השמות ע׳ · ומספר הזקנים ע׳ · והנה שם האות הזה עין ופירוש עין · מקור מים חיים וגם הוא מלשון עיון והשגחה · וסוד מספרו שבעים · וכל שבעים הם שבעה · והוא רמז ל״ז ספירות · וסוד עין הנעה · שמשם מתחלה כל התנועה · והוא סלם · והוא סיני

והוא מלא י׳ פע׳ אחד · שהם ה׳ שמות הקדש · וסודותם רבים·
והאותיות הנמצאות בשפתים נחלקים גם כן אל ד׳ חלקים
והנה ב׳ יש לה ב׳ הבריות · דגש ורפה · ובדגש לא נכר
הבדלו כי אם ברפה· והרפה אשר בב׳ · הוא · אשר הבדילו
מחבריו במבטא שהנה מ׳ דומה לב׳ ולפ׳ הרבה ולו׳ מעט·
כי הו׳ הוא נזכר בשום השפה התחתונה תחת מערכת
השנים העליונה ובשנים אדם סוגר הפה ומוציא הברת
ו׳ · והנה מ״נ בסגור הנחירים יהיו נכרים במבטאם מה
שאין כן בשאר האותיות והכל לסודות נפלאות יתבארו
ברוב עיון למי שיחקרם בשכל שלם· וכן צריך שתעיין
בכולם · ואמנם סדורם הוא טבעי· ואינו כנזכרים שהם
בסדור הסכמיי·· שאם הלשון הסכמיי הדבור הוא טבעיי·
וזה סדורם הטבעי· א׳ מן הגרון · ב׳ מן השפה · הרי
לשניהם ב׳ קיצות הדבור· ג׳ מן החך · ד׳ מן הלשון · הרי
אבג״ד אמורים מד׳ מקומות ועוד חוזר חללה הדבורי·
להאומר ה׳ מן הגרון · ו׳ מהשפה · ז׳ מהלשון ממקומו השני
ח׳ מהגרון · ט׳ מהלשון ממקומו הראשון · י׳ מהחך · והנה
היו בגרון שלש · והן אה״ח · ושתים בשפה · והן ב״ו · ושתים
בחך והן ג״י · ושתים בלשון · והן ד״ט · ואחת בלשון ממקומו
השני · והיא ז׳ · ואם כן הנה בלשון שלש שהן דז״ט · כנגד
השלש שבגרון שהן אה״ח · ועוד הנשארים כ׳ בחך · ל׳
בלשון · מ׳ בשפה · נ׳ בלשון עוד · ס׳ בלשון במקום השני ·
ע׳ בגרון · פ׳ בשפה · צ׳ בלשון · במקום השני · הנה היו
שתים בלשון · והן ל״נ · ושתים בו בשני · והן ס״צ · הרי ד׳··
ושתים בשפה · והן מ״פ · הרי ו׳·· ואחת בחך · והיא כ׳ · ואחת
בגרון · והיא ע׳ ·· הרי ח׳ עם ה׳ הראשונים · ועוד הנשארים
הם ד׳ · והן קרש״ת · והיה ק׳ בחך · ר׳ בלשון השני · וש׳ גם

כן ה' בלשון הראשון · הרי הכל יחד · הם כ"ב · ודע שאעפ"
שאמרתי לך שאלה טבעיים במוצא · לפי סדורם לא אמרתי
זה בעבור אלו האותיות ולא זולתם משאר אותיות שבשאר
כתבי האומות אבל ידוע שכל הלשונות אלה הם מקומות
מבטאים · והמוצא שלהן טבעיי · וכל אות שבמבטא א' מנועה
אותה בטבע · ודע שכל מה שאתה מוצאו בזה האיש מזו
האומה ואתה מוצאו בכל איש מכל אומה ואינו משתנה
בעצמות כי הכל אחד הוא הנקרא טבע ומה שמשתנה
בם הוא הנקרא מקרה · וזה כי הדבור באדם טבע הוא ·
ושיהיה מדבר בצירוף האותיות גם כן טבע הוא · והדבור
כולל שלשה דברים · והם שם ומלה ופעלה · ואמנם
שיקרא זה האיש זה הדבר בשם זה הידוע אצלו ואצל אומתו
וזה הפעל בצורה זו הידועה וזה הדבור בציור מיוחד ·
וכל זה משונה בדבור הקריאה באותיות אצל אומה
אחרת · הנה תדע שזה מוסכם בכל אומה ואומה ואינו
טבעי · אבל מוצא הקול מהגרון והרוח מהשפתים · והדבור
מחמשת המקומות הנזכרים · והיה אם כן כלל הדבור
משותף בשתוף זה כלומר בקול ורוח ואותיות ונקוד ·
והברת הקול משותפת עם רוח בהכרח · הנה כל זה הוא
טבעי בכל אדם שלא ישתנה באחד ממינן כי אם במקרה ·
כאלם וזולתו מהדומים לו · ועל זה התבאר במופת שהלשונות
הן הסכמיות · ובהיות זה טבע בא בעל לשוננו להודיע
לנו כונת הדבור ומעלתו · וכן עשה כל מסכים לשון או כתב ·
ודע שכל מסכים לשון כבר קדם לשון מוסכם אל לשונו השני ·
והעד שאם לא קדם לו לשון לא היה יכול להסכים עם
זולתו לקרוא דבר בשנוי מאשר נקרא כבר כי איך יבין
זה השני לשונו השני אם לא יבין לשון הראשון ויסכים

עמו לחדש לשון · וכן לכתב אלא שיש קיצת הפרש בין
הסכמותיהן · ואין זה מקום ביאורן · אבל ממה שזכרתי
תוכל להבין מה שלא זכרתי כי כונתי היתה להודיעך בזה
החלק קיצת רמזים על ענין יצירת האדם · וכבר רמזתי
לך בה מה שאפשר לבאר בקיצור לפי כונת זה החבור
בזה החלק הרביעי · גם נרמז קיצת מענין בקיצת החלקים
האחרים שכשתעורר זה על זה תבין כל הכונה בעזהשם ·

החלק הה'

סימני אותיותיו · יבקר · חלקיו שלשה ·
וענינו שלשה · והתיבה אבן ·

חלק סימן יב' · ענין א' ·· סימן א' ··

כולל סוד השמות · כבר התפרסם לכל בעלי הלשונות
שהשמות הם דבורים נזכרים בפה להורות בם על עצמי
הדברים הנמצאים ועל מקריהם · ואין דבר בכל
הנמצאות זולת מה שהוא עצם או מקרה · והעצם יחלק
לחלקים · והם עצם נפרד · ועצם מורכב · וכן המקרה ·
נחלק לחלקים · והם מקרה נפרד · ומקרה דבק · והשם
שיורה על העצם · יחלק לחלקים · שם אחד ושם מורכב ·
וכן המורה על המקרה · ועל כן ראו חכמי הלשונות שכל
השמות בין עצמיים בין מקריים נחלקים לשלשה
כללים עליונים חלוקה מוכרחת · והם נבדלים · ונרדפים ·
ומשותפים · וזה פירושם בקיצור · הנבדלים הם השמות
שנבדל כל נמצא מזולתו בעצמו ובשמו · כגון אש מרוח
ורוח ממים ומים מעפר ועפר מאש · וכן בהפכם זה
מזה שאין כל אחד הוא חברו בפעל ואעפ שהוא וחברו
עצם אחד בכח ר"ל שעצמם מחמר אחד · והנה
נבדלו בעצמם מצד צורתם בפעל ועל כן נבדלו
בשמם · ואמנם בשוב האש רוח הנה ישתנה שמו ·

ויקרא רוח · לא מפני שנוי חמרו כי חמר האש הוא בעצמו
חמר הרוח · אבל מפני שנוי צורתו · והנה ידמה זה הדבר
מצד השנוי להיות מציאות השם והענין יחד דבר נמשך
אלא שהאש כבר תוסכם שמו בכללו ולא ישתנה כי אם
בהשתנות חלק ממנו והחלק הוא אשר השתנה מצורה
לצורה ומשם לשם ועם כל זה לא נשתנה כל עצמו
ולא שמו הכללי ואם כן מקרה הוא שקרה לענין הפרטי
ולשמו עמו · וכן לשאר הדברים כלם · והנרדפים הם
שהשמות רבים · והענין המלול את כלם הוא אחד כגון
דרך ונתיב וארח · והמדקדקים קראום שוים בפתרון
ונחלקים במבטא · והמשותפים הם הפך הנרדפים
והם שהשם עליהם אחד והענינים רבים משתנים ·
ומפני שהיו הנרדף והמשותף הפכים היה הנבדל אמצעי
מבדיל בין שניהם · והמדקדקים קראו המשותפים שוים
במבטא ונחלקים בפתרון · וזה בכלל · ואמנם המשותפים
נחלקו לשלשה חלקים · יש מהם משותפים שנקראו גמורי
השתוף · כגון רוח המזרחי · ורוח הקדש · שנשתתפו בשם
רוח לבד ונבדלו בענין הבדל גמור · מפני ששניהם
שני ענינים שאין בין עצמותם שתוף שיורה שבעדו
נשתתפו להקרא שניהם בזה השם המיוחד · ויש מהם
מוסכמים והוא שיהיה שום ענין מעמיד שני הענינים
שהשם על שניהם אחד או ענינים רבים · והשם ההוא
המיוחד לנקראים בו מורה בהסכמה על כל אחד מהם
מצד שהם משותפים בענין ההוא ואשר מקיים לזה
הענין הנקרא בשם זה הוא בעצמו המקיים לזולתו
מכל הנקראים בשם ההוא המשותף להם בהסכמה
הלשון כשם החי שהוא שם נאמר בהסכמה על אדם

ועל חמור ועל שור ועל כל אחד ואחד מבעלי חיים
מפני שענין החיות הוא ענין נמצא בכל אחד מהם
והוא המקיים עצם כל איש ואיש מהם כי החי הוא
גוף נזון מרגיש וזה הגדר הוא משותף לכל חי · ויתכן
לומר זה גם כן על כל מה שהוא סוג או מין או איש
ששם ההבדל עליהם שוה בהסכמה ששם הסוג כגון
גוף הוא מעמיד כל בעל גוף · וכן המין שהוא האדם ·
וכן המדבר · שהוא הבדל · והוא מעמיד עצם האדם ·
שגדרו חי מדבר · וידוע שכל גדר מורכב מסוג משותף
ומהבדל מבדיל מין ממין מאשר השתתף אתו הסוג
שכל סוג כולל התחתון שני מינים לפחות · ועל כן השם
המוסכם כולל סוג או מין או הבדל המורים על עצמות
מהות דבר · ולא יורה על סגלה ולא על מקרה · מפני
שאין הסגלה ולא המקרה מן הדברים המקימים את
העצם · וזה שכבר יתכן שימצא הנמצא בסוד מעלין
המקרה או הסגלה לפי המושכל ·
ויש שמות שהם מסופקים · והוא השם הנאמר
על שני עצמים נמצאים משותפים בענין שהוא בלתי
מקיים מהות כל אחד מהם או על עצמים יותר מהם
כשם מריה שהוא נאמר על החי ועל המת ועל המצויר
בכותל וכבר יאמר על הנראה במראה או בחלום אבל
אותו אין לו מציאות כי אם בדמיון ואנחנו דברנו בנמצאים
אלא שהשתתף בין אלה הנקראים בשם אחד איננו מצד
הדבר המקיים עצם כל אחד מהם אבל מצד מקרה
שקרה להם · והוא צורת התאר כלומר הבנית הגוף וידוע
שאין התבנית מקיים עצם המריה שאמת כי אם
צורתו הטבעית הפנימית שהיא הנפש החיה הזנה והמרגשת

ולא נשתתף בזה האריה החי עם המת ולא עם המצויר׳
כי אם בשם אריה לבד׳ והנה דומה השם המסופק משני
צדדים לשני השמות הנזכרים׳ דומה למשותף הראשון
הגמור האמות מצד היות זה הענין זולת זה האחר
באמתות׳ ודומה למוסכם מצד היותו נקרא בשם אחד עם
זולתו מפני ענין מן הענינים ששתף ביניהם שבעבורו נקראו
בשם אחד יחד׳ ומפני התדמותו לאלו השני שמות נקרא
מסופק׳ ויש שמות נאמרים בכלל ובפרט׳ והם כשיקרא
מין מהמינים בשם סוגו כשם כוכב האמור על כל כוכב
וכוכב מכוכבי השמים בדרך כלל והוא גם כן אמור בשם
מיוחד פרטי לכוכב אחד מיוחד והוא כוכב חמה הנקרא
כוכב השכל אשר גלגלו הוא השני אשר על גלגל הירח׳
והוא כדמות סופר לחמה ועל כן נקרא כוכב חמה׳ ועוד
החציר גם כן והדומים לו נאמר שיש לו שם כללי ופרט׳
כללי מפני שכל העשבים לפי מיניהם שמם חציר ויש מהן
אחד מיוחד ששמו גם כן חציר והוא שתרגומו כרתי׳
ויש שמות שנקראים מושאלים והם המורים תחלה על ענין
דבר והונח והתפרסם השם ההוא על הענין ההוא ואחר
כן הושאל מהענין ההוא שהתישב עליו דתמידות אל ענין
אחר אלא שלא התישב על הענין האחר כמו שהתישב על
הראשון כשם הארי המיושב על אחד ממיני בעלי חיים
ומפני שהוא גבור יקרא הגבור שבבני אדם לפעמים בשם
אריה׳ וכאלה אצל החרזנים והפיטנים אין להם קץ ר״ל
שמשאילים השמות בדמיונות מזה לזה׳ ויש שמות שנקראים
מועתקים כלומר שיורו על ענין אצל העם והוא מפורסם
אצלם ואחר כן הועתקו אצל החכמים אל דברים אין
הכוונה בהם שוה עם כוונת העם כשם תפלה שהוא שם

בקשה אבל השם והועתק אל ענין אחר מיוחד בצורה מיוחדת
אבל החכמים והנביאים · וכן שם זכר ונקבה ובנים ובנות
ונמצא בם רבים · והנה אלה הששה חלקים מכל
השמות המשותפים · וגם כן יש עוד שמות רבים · מהם
נגזרים · ומהם כנויים · ומהם תארים · ורבים אחרים · ומהם
השם הנגזר · כגון לבן מלובן · וחכם מחכמה · וצדיק מצדק ·
ואלה הם מתוארים במה שנגזר התארים משם התאר · ומהם
התארים הם הלובן והחכמה והצדק והדומים להם · והכנוים
שהם חלופים יתכן שיהיו בתיבות שלמות כמו אני ואתה והוא
ואנחנו ואתם והם · ויתכן שיהיו באותיות מחוברות אל שמות
ואל פעולות · כגון חכמתי ומעשי · חכמתך ומעשיך · חכמתנו
ומעשינו · וכן חכמתם ומעשיהם · גם בני ראשי בניך ראשך ·
ונמצא בם · ויש שקראו אלה הכנוים בשם עשרת הקנינים ·
שהם משתתפים לעשרה · ואם תשים הבדל בין זכר ונקבה
ויחיד ורבים כמו שתשמע יעלו לי״ב כנויים בהכרח · שכן
ראוי להשלים כל השמות הנמצאים בדבור עד י״ב חלקים ·
כמו שנאמר בחלק ג׳ מזה החלק שאנו בו עתה ·
ויש שמות מורכבות הרכבת ספור · ועניני השמות משתנים
בשנויים רבים וכבר חלקום המדקדקים לחלקים רבים מאד
ועדין לא הגיעו אל תכליתם ולא יגיעו לעולם שאין להם קץ ·
ואנחנו רמזנו פה ענין השמות כדי לגלות בם לפנים מה
שתשמע בע״ה · חלק סימן ק׳ · ענין ב׳ · סימן ב׳ ·
כולל ענין הפעולות · מפני שהשם יורה על מציאות עצמי
או מקרי · והפעולה איננה לא עצם ולא מקרה אלא ענין
מיוחס אל ענין נאמר בה מה שתשמע · והוא זה · דע
שהפעולה יש ממנה נמצאת בכח ויש ממנה נמצאת
בפעל · ויש ממנה טבעית · ויש ממנה מלאכותית · ויש

ממנה מקריות · ואמנם מה שבכח יחלק לשני חלקים ·
קרוב ורחוק · הקרוב הוא שקרוב אל הפעל מאד · והרחוק
הוא שרחוק מהפעל · ולפיכך יכנסו עניני קירוב וריחוק
עוד בין הקרוב ובין הרחוק כאמרנו חמר האדם הרחוק הם
היסודות · והקרוב הוא שכבת זרע הנקרא קרי · והאמצעיים
הם מה שביניהם · ואמנם הפעל הוא כאמרך האדם
כותב בשעת הכתיבה שאז הוא פועל בפעל · והגלגל
מתגלגל בפעל תמיד · ואמרו שאין הפעולה לא עצם
ולא מקרה כי אם יחס מתיחס אל הפועל שפועל אותה
ואל הנפעל הנושא אותה · והנה אינה עצם שאינה גוף
וגם איננה כח בגוף שאם היא כח איננה פעל ואם האומר
היא כח פעול ועומד אם כן היה עצם · רק יתכן לקרותה
על פי היחס האור שבו יתואר הפועל · והאור שבו יתואר
הפעול · והאור שבו יתואר הפעל הנמצא בעצם הנושאו
או המקרה · ואמנם הפעולה הטבעית היא העצמיית ·
בין הנמצא תמיד בכח המוכן לצאת לפעל בין הנמצא
בפעל · כגון כובד הגופים המורכבים ברוב הרכבתם
ממים ועפר · וקלות המורכבים ברוב הרכבתם מאש
ורוח · וחמימות האש ולחות המים · ועליית זה למעלה
וירידת זה למטה · וכיוצא בם · ואלה הענינים גם כן
הנמצאים בפעולות הטבעיות יקראו מקריות כמו שיקראו
עצמיות · כי אינם עצמים · אבל קראנום עצמיים
מפני היותם מתמידים עם העצמים הנושאים אותם ולא
ימצאו בלעדם בפעל כלובן בשלג והשחרות בזפת · וקראנו
המקרה הקורה לעצם עת מהעתים ועוד נעדר ממנו
כחום למים וכלחות לדונג וכיוצא בם מקרים עראיים ·
ואלה והדומים להם הן הפעולות הנמצאות בטבע

ונקראו טבעיים · ונמצאו מחיוב הטבעיים כאלה המקריים
הנזכרים הקודמים לטבעיים בהתהפכות לעתים ונקראו
מקריים · ואולם המעשים המלאכותיים הם הנעשים על
ידי אדם לבד · וכל בני עולם לא יבראו חמר אחד לא קטון
ולא גדול לא רב ולא מעט · וגם לא יעדירוהו מהמציאות
המוטבע · אבל המלאכה היא דומה בקצת ענין לטבע שהיא
נתינת צורה בחמר בעל מזג · והנה על זה ייוחסו הפועלים
אל פעוליהם והפעולים אל פועליהם ויחס הפעולה הוא
המשותף לשניהם להתיחסם אליה וליחסה אליהם · ומפני
שאין פעל בלתי זמן ובלתי מקום ייוחסו גם כן הפועל והפעול
והפעל אל זמן ואל מקום · ומפני שאין פעל בלתי ארבע
סבות והן החמר והצורה והפועל והתכלית ייוחס כל פעל
אל ארבעתן שהוא סבת מציאותו · וכל אלה הענינים
מבוארים בספרי החכמה · ואולם אנחנו נזכיר פה ענין
יחס הפעל אל הזמן לבד עם הפעול והפועל · והשאר
יבוקש במקומו וימצא ויובן משם בענין המשכיל · ונאמר
על זה שהפועל הנה יהיה יחיד או רבים · והיחיד נחלק
לשני חלקים זכר או נקבה · והרבים נחלקו גם כן לשני
חלקים · זכרים או נקבות · והמדברים המורים אל הפעל
יחלקו לשלשה חלקים · והם הנמצא המדבר עם הנמצא
השומע על שלישי בלתי נמצא לפניהם · והמדבר על
על עצמו · והמדבר על חברו פנים אל פנים על עצמו של
חברו · ויכללו אלו שלשת החלקים שלשה נמצאים
כלליים והם אנחנו אתם הם · ושלשה נמצאים פרטיים
והם אני אתה הוא · ונקראו אלו כנויים · חלקם עוד
לזכרים ונקבות · ויעלו לי״ב חלקים · ואם חסר מהם
דבר רע שהוא מחסרון הלשון · והנה בלשוננו כשנרצה

ליחס פעל שכבר עבר באחד מהבנינים אל פועליהם יחסרו
מהלשון שלשה שמות משנים העשר · ונכפלו השלשה
ולא נתיחדו למי שראוי ליחדם אליהם · ונשארו אם כן
תשעה · ואלה הם · פָּעַל ראובן אתמול פעל פלוני · פעלה
אשתו פעל פלוני · פעלו ראובן ושמעון · פעלו רחל ולאה ·
פעלנו אנחנו אברהם ויצחק · פעלנו אנחנו שרה ורבקה ·
פעלתי אני יעקב · פעלתי אני בלהה · פעלת אתה יעקב
פעלתְ אַתְ זלפה · פעלתם אתם עמרם ומשה · פעלתן אתן
יוכבד וצפורה אתמול פעל פלוני · הנה הנזכרים
ביחס הפעולות הם יב · ואמנם היחידים הם ששה
והרבים הם ששה · והנה נכפלו שנים מן הרבים והם פעלו
פעלו גם פעלנו פעלנו · ולא נתיחדו בם הזכרים מהנקבות
כמו שנתיחדו בשאר הרבים · ואם כן היו הנכללים ארבעה
ונעלמו שנים מן הששה · ועוד נכפל אחד מן היחידים ·
והוא פעלתי פעלתי · שלא נתיחד בם זכר מנקבה · כמו
שנתיחד בשאר היחידים · ואם כן היו הנפרטים חמשה ·
ועלה הכל תשעה · ונעלמו שלשה · ויש לשונות שחסרו
יותר ויש שחסרו מעט · ויש שחסרו בשוה כלשוננו כלומר
תשעה · אבל להוסיף על יב לא יתכן לפי הדבור הטבעי שאין
הנמצאים לא יותר ולא פחות · ואלה הם הקונים
בעצמם · הוא היא · הם הן · אנחנו · אני · אתה אַתְ ·
אתם אתן · והנה לפי זה הלשון עלו הכנויים עשרה ·
כי פעלו פעלו שהיו שוים לשנים · התיחד כל אחד ונבדל בין
מ ל נ · בענין הם הן · ולו היה אפשר להשלים כלם היה דבר
מעולה · [illegible] ממה שמצאנו אנחנו גם נחנו · וגם
אני גם אנכי · ולא מצאנו זה הכפל בזולתם שהכונה
בלשון היתה להבדיל בין הנקראים בהם · ולא נצריך בזה

פן נהיה לבוז · ואין טענה מפני שמצאנו אתנה במקום אתן
ולא ממה שבא אתם לנקבות במקומות כי זה גם כן מכלל
בלבול הלשון או לסבה מן הסבות כאחרים · והנה זה אשר
זכרנוהו הוא לפעל שעבר ואמרנו שסובל י״ב · לפי חלוקי הנמצאים
מכד הדבור · ואמנם מפני שהזמן עוד נחלק לעומד
ולעתיד · בא הפעל מורה על שניהם · ונחלק העומד לשני חלקים
ולח׳ דבורים · ד׳ מהם כנוי מורה פעל עתיד להפעל · וד׳ מהם
עתיד על ד׳ פועלים · והכנוי מפני שהמקבלים אותו אינם כי
אם ארבעה · והם יחיד נחלק לזכר או נקבה · ורבים נחלקים
לזכרים או נקבות · כאמרך בכוונתך להם מכוה · ראובן
שמור זה הבית עתה או מחר · אבל על עבר לא יתכן לאמר
שמור · שכל כנוי עתיד ואינו עבר · רק יתכן להאומר לקיים
ההוה עתה · אך התחלתו מעת המכוה ואילך · או העומד
או לאו · ואין שום מכוה כי אם פנים אל פנים · והבן זה
שהוא סוד גדול מהגדולים שבכל התורה · כי מה שאני כותב
פה אינו ריקם מהסוד · שאיני בא להעתיק בחבור זה כפרי
המדקדקים · אבל באו הענינים בו לענין הערה אל דבר
מוכרח או מועיל אל כוונת החבור · ומזה עוד שתאמר
לנקבה בכנוי · שמרי זה הבית בזמן פלוני · וכן לרבים שמרו
ולרבות שמורנה · והנה עשרת הקונים שהם הכנויים יוספו
על שרשי השמות או הפעולות עשרה אותיות בסוף להבדיל
בין הקונים · בשמות כאמרך שמי · שמו · שמה · שמך · שמך
שמנו · שמם · שמן · שמכם · שמכן · ובפעלים כאמרך פעל
פעלה כמו שרמזתי בם ובכנויים · אלא שהפעלים יחסרו
אחד כמו שזכרתי · אבל הכנויים עשרה כמו השמות · ואחר
שהתחלתם מן הוא היא · תבין סודם · וכן תבין סוד התחלת
שלשת הכנויים שלשמות שהם שמי שמו שמה · כי סופן

לעדות · וכן סוף הרבוי בשלשה מהן · גם כן · שמרי שמרו שמרנה · והתעורר מדברי אל השם והשיג מעלת השם המיוחד ית' · ועוד הפועל מורה על עומד · וכן הפעול עומד ולא יקרא פועל אלא הפועל בפעל בעת הפעל ואם פעולתו המידית בלתי העדר גם הוא המידי בלי העדר וזה מושכל ראשון · ואם יעדר הפועל והנה הפעול עומד ככתיבת הספר אחר שנכתב ואעפ׳ שהפועל חי או מת · לא יקרא פועל · אבל הפעול יקרא פעול כל עוד שהפעל נמיכא בו ואם נעדר פעלו כמחיקת אות מהלוח לא יקרא פעול אז אבל יאמר עליו שכבר היה פעול אבל אינו עתה פעול בפעל כי אם בכח קרוב או רחוק · והנה הין הדבורים הנאמרים בפועל ד' · והם כאמרך ראובן כותב · לאה כותבת · אברהם ויצחק כותבים · שרה ורבקה כותבות · ותו כותבת · באה במקום ה' שלכותבה · והכל שוה בלשון · וכן עוד ענין הפעול · כאמרך הספר כתוב · האגרת כתובה · הספרים כתובים · האגרות כתובות · וגם אלה הם ד' דבורים · ולא יתכן להוסיף עליהם ולא לגרוע מהם · כלומר שאם ימצא אחד מהם בלשון ואעפ׳ שלא ימצאו השאר בין מכלל כל הבנין בין מאחת משש מעלותיו תוכל לבנותם בכל מקום שתצטרכם · והנה יש שני ענינים שהם שרש לכל דבר שיאמר עליו ענין פעל והם שמות ראשונים לפעל · כאמרך בנין או בנינים · שעליהם תבנה כל פעולותיו עבר ועומד ועתיד · והפעל לא יתגלגל על שם הענינים שאינו מקבל רבוי ולא סמיכה אבל יתגלגל על שם התאר ועל המקרה שהם מקבלים רבוי או סמיכה · והכלל שלכל שם יחובר לו בסופו אות אבל לשם הענינים לא יחובר לו אות בסופו לעולם אך יחובר לו מלפניו · וזה

גם בן סוד גדול ודעהו · וכבר ימצא שם העצם נגזר
והנה שם הפעל נחלק לשני חלקים · אחד מהם הוא שם
יחיד ורבים · והשני שם יחידה ורבות · כאומרך קדש
קדשים · או קדושה קדושות · בדגשות השין · כי הרפין
מורין על האור המתואר באלה · ונמצא בם · ומקור הפעל
הוא כולל שלשת חלקי הזמן והם היה והוה ויהיה · והוא
לבדו כמו שמור או זכור · ויש לו דרכים רבים בכר—
הבנינים · ואין אדם יכול לפרש ענינו בטוב כי מפני היותו
מקור היה ענינו נעלם · וכבר יתחברו לפניו ד׳ אותיות
בכל״ם לבד · ולא יתחבר אלין אות אחרת לשמשו אבל
כבר יתחבר אלין ו׳ השמוש · כמו ועשה אותו יום משתה
ושמחה · וכן יתחבר אלין ה׳ התמיהה כגון האמר למלך
בליעל · ולא יתחבר אלין אות אחר · וגם יתחברו אחרין
כל עשרה הכנויים · והיותו ד׳ מדרגות עם בכל״ם · ובהיותו
מקור כולל כל זמן יורה על היות חמר אחד לד׳ יסודות
והוא משותף בכל״ם · והוא מקור להם · וזה ענינו שמור
שין קמוץ הוא מקור · ושין שוא הוא צווי · ומן המקור—
הראשון ומן הצווי תמצא שרש כל תיבה · ולא תמצא—
שום אות מטמש עם הצווי כי אם אות ו׳ והוא הנוסף ·
כגון צא ועשה · ורוה ועשה · וכשתוסיף בכל״ם האומר
בשמור · כשמור · לשמור · משמור · והנה שב להיות שין
מנוקד בשוא בעבור התוספת שלד׳ אותיות · אמנם
בהיות שם ו׳ השמוש לא ישתנה מקמיצותו · וכל ה׳ מותמה
לא ישתנה המקור אלא בבוא אחרין אות מהגרון הנמשכים
אתו · והנה העתיד כולל ד׳ ענינים על ד׳ נמצאים—
והסימן שיורה עליהם הוא ד׳ אותיות איתן · וזה ענינם ·
ראובן מדבר על עצמו ואומר אשמח · ובדברו על חברו

הנסתר אומר עליו לוי ישמח · ובדברו לפנו אומר לו תשמח ·
ובהיותו כולל אחרים עם עצמו אומר נשמח · ואעפ׳ שימצא
עוד אשמחה הוא שוה לראשון · וכן ישמחו · הוא לרבים · וכן
נשמחה · וכן תשמחו · וכן תשמחי · וכן תשמחנה · כל אלה
נכללו באופן · והנה גם זה היה הדבור ראוי להיות נדבר על
פי היצירה שזכרנו בין יחיד לרבים ובין זכרים ונקבות עד
המס · כזו הדרך · אלא שחסרו מהם מה שתראה · והמשל
בזה · אני ראובן אלך · אני תמר אלך · אנחנו שמעון ולוי נלך ·
אנחנו רחל ולאה נלך · יהודה ילך · יוסף ושלמה ילכו · שרה
ורבקה הלכנה · יהודה ויוסף הלכו · שמואל הלך · שרה הלך ·
שרה הלכי · יוכבד וצפרה הלכנה · הנה אלה הם יב׳ דרכים
ו׳ ליחידים · ו׳ לרבים · והחסרון שבלשון בם · הם ביחידים ·
ב׳ וברבים ב׳ · ואם כן נשארו ח׳ שלא נכפלו · ד׳ ביחידים וד׳
ברבים · וכפי זו הדרך אתה צריך לחקור בשאר הבנינים
הכבדים כמו שראית מזה הבנין הקל אשר העירותיך אליו
כי לא כתבתי זה הענין בזה החבור אלא להעירך אל סוד
הלשון לפי ההכרח אשר אי אפשר להשיג מה שיבוא לפנים
כי אם בהקדמות כאלה שהן מוכרחות להקדימן כדי להגיע
אחריהן אל הכונה בחבור והיא ידיעת השם באמת ·
והשכל מוכיח שאם לא הקדם ידיעת ספרי הדבור להשגה
לא יתכן להיות ההשגה המושכלת המקובלת מהשם שלמה ·
ואמנם עם ידיעת ההקדמות הנרמזות ההשגה קלה להכירה
אם לא ימנע מזה מונע חיצוני או פנימי או רצון אלוהי ·

חלק סימן ד׳ ·· ענין ג׳ · סימן ו׳ ·

כולל דרכי המלות · כל לשון כוללת שלשה דברים אלה ·
שמות · ופעולות · ומלות · וכבר בארנו השנים מהם בקיצור
כפי ענין כונת החבור · ונשארו לבאר המלות שה—ן

הדבר השלישי מהן · ונאמר בהם · שהמלות הם הדברים
הנקראים קשר לענינים המכוונים והם מקרים ואע״פ שהם
הכרחיים בדבור · וזה כי באמרך שם · כגון יעקב · לא הובן
ממנו כוונה לעולם · ואע״פ ששם העצם הוא שרש שהוא מורה
על מהות הנמצא ועל עצמותו · ואפילו אם הרכיב כמה שמות
העצם יחד לא הובן מהם כונה עדין · עד שתשתף אל השם
פעל · גם הדברים הרבים צריכים לקשרם במלות נפרדות
או באותיות נקשרות בשמות או בפעלים · כאמרך ראובן
שתף אליו פעל אחד כגון יצא · ואמור ראובן יצא · והנה
מן השם לבדו לא הובן דבר מכוון · ולא מן שתופו אל פעל ·
עד שתוסיף להם דברים אחד או רבים · כגון מן העיר היום ·
ואז תושלם כוונת הדבור בהזכירך הכל יחד כאמרך ראובן
יצא מן העיר היום · ואם השם המורה על דבר נמצא
לא השלים הדבור לבדו כל שכן המלה שהיא מן או מ׳ · כי מן
העיר כמו מהעיר · שאינה מורה על שום נמצא · ומכאן
התעורר לדעת שדרכי המלות הן רבות מאד והן משונות
מאד זו מזו · וגם התעורר מכל מה שאמרתי להבין
מתוכו מה שאומר מכאן ואילך בע״ה בחלקים הבאים ·
הנה כבר בארתי לך מה שראוי לבארו בשלשת חלקי הדבור
אשר כל לשון בנויה עליהם לפי ענינו ושמתי אלה החמשה
פרקים הנחלקים לחמשה חלקים ראשונים כדמות הקדמות
כוללות בקיצור למה שיבוא בחמשה פרקים הבאים אחריהם
הנחלקים עוד לחמשה חלקים אחרים · והנה כללו אלה
החמשה חלקים הגדולים שעברו · כ׳ חלקים קטנים פרטיים
להם · וגם החמשה חלקים אלה הבאים הגדולים יכללו
עוד י״ח חלקים קטנים פרטיים להם · וסימן כלם כ״ח ·
חבר אליהם · י׳ חלקים גדולים ויבוא הכלל חיי״ך · וסימנך כי

הוא חייך ואורך ימיך · והשמר לך פן תשכח את הדברים
האלה ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך · כי הם דברי אור
השכל הראשון · ועל כן יאיר בלבך כוכב מחדש והכיר
שם מחשבון שם והחיה בו חיי עד ·

החלק הה׳ סימני אותיותיו ·· ש״ת ·· חלקיו שנים

ועניינו שנים · והתיבה א״ל ·

חלק סימן ש׳ · ענין א׳ · סימן א׳ ·

כולל אותיות השם המיוחד · כל מי שיש בידו שום קבלה
מידיעת השם וצריכה להשלים שכלו עמה ולהוציא
קבלתו מכח מקובל אל כח מושכל · צריך שלא תתבהל
נפשו על מה שיראה בספר זה · ואם תתפעם רוח קבלתו
יקרא אל יוסף פותר החלומות או אל דניאל אשר הוא
ממינו ויפתור לו חלומותיו ולא תהיה נפשו עגומה עליו
בראותו דברים עמוקים בתחלת מחשבה · ואם לא ימצא
פותר ומתיר קשרים ייגע עד שיבין כוונתי שאני יודע
שאם הוא בעל שכל ועיכם מחו זך ועיין והשתכל בשום
דרך מכל הדרכים האמתיים ישיג דעתי וישמח בה
מאד · ואם לא ישיג דעתי אל ידינה כפי רצונו ולא
כפי דעתו המקובלת אצלו אלא כפי האמת אם יוכל ·
ולא ישא פנים לקבלתו אם היא בלתי מושכלת כדי
שיקשה על קבלתי המושכלת המקובלת מן השם ומן
משה · אבל ימחול על כבוד קבלתו המוחלת וידחנה
מפני קבלתנו המושכלת · ויחשוב שקבלתו היא היתה
אתמול קבלתי גם כן טרם הולד בלבי עיני השכל והוא
הזמן אשר בו לא ראיתי אור ואם הוא בהיר בשחקים
החשקים בשם · ואולם בראותי אור באור השכל דלגתי
בו מענין שפל אל ענין נכבד · והיו לי שתי הדעות ובחנתים

ובחרתי לי הנכבדה וגם שמרתי הראשונה · וכר
המתדמה לי ולדומים לי בזה הענין בדלגו מענין לענין
ובהרימו דגל הענין הנכבד למעלה יורם נסו ויתעלה
דגלו מאות השם וקורא אני עליו ודגלו עלי אהבה · ואר
היקרי דגלו אלא דלוגו · ואחר שהתריתי בך בהתראה
קטנה והזהרתיך על מה שראוי להזהיר עליו בדברים
מעטים שבאו במקום רבים אחל בסתרי אותיות השם
הנכבד והנורא ואודיעך אי זה אותיות הם בעה׳

דע בני והבן כי אותיות השם הם ארבעה · ונקראו
בכללם אותיות העלמה על דרך זה שמי לעלם וזה זכרי
לדר דר · ונאמר בקבלה לעלם כת׳ · כלומר שראוי להעלימו
ועל כן הין אותיותיו אותיות העלמה · זהו המובן לעם
אבל הנעלם איננו זה · כי לעלם · הוא דבור משותף · וענינו
האחד הוא ענין ההע״לם · והשני הוא ענין המע״לה · והוא
שאותיות השם ראוי לעלם · כלומר לעלה אותם · והוא כמו
להע״לם למע״לה הראויה · והעד על זה אמרו מיד וזה זכרי ·
שהורה על זה שהאדם חייב להזכירו וסוד לדור דר · מורה
שכל דור ודור מתגלגל בשם · לפי הזכרת שמו · והפך
ההזכרה השכחה · וכבר הזהיר ואמר פן תשכח וכו׳ ·
והרמז המחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח ·
שכבר נאמר כי יד על כס יה מלחמה ליהוה בעמלק מדר
דר · והנה דר מלשון דירה · וענינו כלל הזמן שהדור
דר בעולם · ולא נשכח זכרו · שכן כת׳ כי אין זכרון
לראשונים וכו׳ · וכת׳ דור הולך ודור בא והארץ לעולם
עומדת · אבל השם כבר נאמר עליו יי׳ שמך לעולם יי׳
זכרך לדור ודור · ונאמר עוד בגלוי הסוד מלכותך
מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור · ונגלה יותר

באמרו אתה יי׳ לעולם תשב כסאך לדור ודור · הורה במלכות
ובשם ובמהות סוד לעולם · באמרו מלכותך · ושמך · ואתה
כי הם שלש מעלות ליחוד · הוא ושמו ומלכותו · וכבר נודע כי
שם הוא סימן מורה על מציאות עצמם או מקרה · וסוד
השם · הוא שמו מלכותו · ועוד הוא שם מלכות · סופי
תיבות · וראשי תיבות · ותוכי תיבות · השם אמת וכלו · והאמ״ת
מושכל והא״ם מושכל״ת · והש״ם כל״ו אמ״ת · והאמ״ת כל״ו ש״ם ·
והמושכ״ל אמ״ת · והסוד הוא זה והבינהו · ש״ם מלכ״ות הו״א ·
מלכו״ת ש״ם הו״א · ובשם יתע׳ הוא שמו והוא מלכותו בעצמו ·
ואין זה דבר שידומה אבל הוא מושכל · כי במדומה יפול ציור
הרכבה · ואין בשם הרכבה · והנה נזכרו עוד ג׳ מעלות
להורות בם על סוד הדורות · והדור מיוחס לדרים בעולם ·
והעולם מיוחס לזמן · והזמן מיוחס לעולם · והמעלות הן זכרו
וממשלתו וכסאו · וזכרו נמשך לשמו · וממשלתו נמשכת
למלכותו · וכסאו נמשך לעצמו · והדורות נמשכים לעולם
ולזמן · ואלה ההמשכות הנזכרות ידועות לכל משכיל מקובל
והנה רומז סודם לבעלי השכל · אין ספק שהנמשך אחר
הממשיך הנמשך פחות ממנו בהיותם משני מינים · אבל
בהיותם ממין אחד יתכן היותם שוים במעלה · ואעפ׳ שאינם
שוים במציאות · ומפני היות הנמשך או הממשיך אחד
משלשה חלקים · והם נבדל · או כח בלתי נבדל · או גוף ·
נצטרך להכריח בשכל · מי נמשך אחר מי מאלו השלשה ·
ובדעתנו שהשכל הנבדל מושך ואינו נמשך · נדע שהכח או
הגוף · נמשך אחריו · והוא בלתי נמשך אחר אחד מהם ·
ובדעתנו שהשם שהוא הסבה הראשונה לכל המציאות הוא
מחויב המציאות בבחינת עצמו והוא שכל בעליונה שבכל
מדרגות המציאות · ידענו גם כן מזה שהכל נמשך אחר

עצמו · וכל מה שידומה מהתארים המיוחסים אל עצמו כלם
נמשכים אחר עצמו · אחר שאין בעצמו שום הרכבה שאם
היה מורכב לא היה מחויב המציאות בבחינת עצמו אבל
בבחינת שני חלקי הרכבתו · וכל הרכבה היא מקרה שקרה
לנרכב וכל מורכב יש לו מרכיב · וכל זה כבר התבאר
במופתים בספרי החכמה · ואם כן כל שם שיורה עליו יהיה
שם מורה על מציאותו · או על הבדל שבו נבדל מזולתו וזהו
מנהג הוראה על העצמים בהבדלים · או יורה על תאר
מיוחס אליו · או על היותו פועל · או על מה שידמה שום
שלמות בתחלה מחשבה אצל ההמון אשר אין להם השגה
במציאותו כי אם בקבלה · ואם כן הנה יהיו כל שמותיו נמשכים
גם כן אחר השם המיוחד לו כמו שכל נמצא נמשך אחר
מציאותו ויהיה השם הנכבד והנורא הנקרא שם המפורש
לבדו ראשית לכל שמותיו כמו שהוא עצמו ראשית לכל
העצמים והוא כלם בפעל והם כלם עומדים בכחו · ומפני
שהשם עיקר לזכר · והזכר אינו כי אם בשם · ימשך הזכר
אחר השם · ומפני שהמלכות עיקר לממשלה · שכל מלך
מושל · ואין כל מושל מלך · המשך הממשלה אחר המלכות ·
ומפני שהעצם הראשון עיקר לכל עצם ימשך כסא העצם
אחר העצם היושב עליו · ואם היה היושב על הכסא גוף היה
צריך על כסא שהוא גוף לשבת עליו · אבל השם ית' שהוא
אינו גוף ולא כח בגוף אינו צריך אל כסא שישב עליו · אבל
אם ייוחס לו שם כסא יהיה הכסא ענין בלתי גוף ומזה הבין
שהכסא ההוא הוא ענין מעולה ואעפ"כ הנה השם עליו ·
בדמות והנה יי' נצב עליו על הסלם על דרך משל · ואחר
שהדבר כן איך יתכן למצוא שם שיורה על אמתת מהות
עצמו ית' שהוא ענין בלתי מושג בשכל ואיך יושג בשאר

השגות שהן למטה מהשגת השכל · ואמנם יורה שמו
המפורש על מציאותו ויורה על הבדלו מזולתו · וההבדל
ההוא איננו הבדל עצמו מעצם זולתו לבד אבל הוא
הבדל עצמו תכלית ההבדל מעצם זולתו וגם הבדל ענין
עצמו מענין עצם זולתו תכלית ההבדלה אשר אין הבדל
גדול ממנו כמו שנאמר בחלק הקטן הבא אחר זה · ואמנם
בזה אודיע בו אי זה אותיות הם שנתיחדו להיותם שם לו
ית' שמו · והוא שנאמר שהאותיות כלן כ"ב · ובחר השם
מהם בשהודיע זה לבעלי הלשון ד' אותיות · ובא להורות
בם מציאותו וראה שלא היה אפשר להורות על מציאות
המיוחד כי אם בשם המיוחד ויצוה את משרתיו הכהנים
לברך בו את עמו המיוחד המובחר משאר אומות כמו
שנבחר שמו משאר אותיות · ואעפ"י שכלן הן אותיותיו ·
כמו שכל האומות כלן בריותיו · וכאשר היה הוא מיוחד
ועמו מיוחד יצוה להביא הברכה באמצעות עמו המיוחד
מכל האומות ואעפ"י שכלם אומותיו · וכמו שהכל מיוחד
בחר בברכה מיוחדת ואם היא משולשת כמו ששמו אחד
ומשולש · וכמו שעמו אחד ומשולש כהנים לוים ישראלים ·
וכלם ישראל · אבל אין כלם לוים · וכל כהן לוי · אבל אין
כל לוי כהן · ואחר שהודעתיך זה אודיעך שאין שום
שם פחות משני אותיות · בשום פנים · והנה הם
הראשונים הנבחרים מכל האותיות שהם י"ה · ועוד
נבחר ו' לשתפו אל השם · ועוד נבחר ה' · והנה אלה
הארבעה הם אותיות הנוח והם אשר מציאותם בכלי ·
וכל גלגל מתגלגל על שם המיוחד אין בו שום שתנוק
מאות אחר כלל כי אם מאלה הארבעה · והם הם לבדם
אותיות (השם) המיוחד · ואחר שהודעתיך זה שמע מה שאומר

בהם בספריהם לפי הקבלה בחלק זה ·

חלק סימן ה׳ · ענין ב׳ · סימן ל׳ ·

כולל ענין הוראת אותיות השם · בעבור שהשם נמצא חיוב מציאות יורו עליו האותיות אשר מכללם במספר התחיב מציאות כלם בהכרח והם כלם יחד · ומה שהוא ראשית כל מה שנמצא אחריו והתחיב מציאותו הוא האלוה ית׳ ועל כן יצריך שיורה עליו אות שיורה שכן ענינו עם הבאים אחריו · וזהו אות א׳ · כי א׳ הוא אות נמצא ראשון לכל האותיות במדרגה ולא יתכן להזכיר אחד מהם במבטא בלתי אלף · וכל נקוד שמניע אות עמו התנועה א׳ משותפת · והזכר כל האותיות מופשטות מכל הרכבה אחת אחת · ר״ל מן א׳ עד ת׳ · עם כל אחד ואחד מן הנקודים · והאריך בכל אות אריכות מעט · והמצא שהתנועה התחלתה משתוף א׳ עם אות ועם נקוד · ואחר צאת הברת האות מן הפה · נשארה הנקודה המשותפת עם א׳ מתגלגלת בנגון בהארכה בתנועה מתמדת על דרך משל על האלף לבדה בלי הפסק בנתים · אלא מנשימה לנשימה · וזה הכרחי לפי מציאות חיי האדם שאם תפסק ממנו נשימתו אשר היא הסבה הקרובה לחיותו קצת שעה ימות מיד · ועל שנשימותיו הן סבות חיותו הקרובות · הורה אות הנשימה שעליה נתלו כל הנשימות על מציאות האלוה שהוא חיי כל חי · והוא הסבה הראשונה לכל חיי החיים כלם ועליו נתלו כל התנועות מראש ועד סוף · וידוע שכל ההברות הן חמשה מינים · במציאות הדבור · אחת למעלה ושמה חלם · וצורה נקודה אחת על סוף האות · ואחת למטה ושמה חרק · וצורה נקודה

אחת באמצע האות · ואחת תלויה בין מעלה ובין מטה
באמצע אחר גוף האות · ושמה שורק · ואחת למטה
מושכת ישרה · ושמה קמץ · וציורה קו ישר מסוף
האות עד ראשו ונקודה אחת תחת הקו באמצעיתו · ואחת
למטה · ושמה צרי · וציורה שני נקודים אחד בסוף ה
האות ואחד בראש האות מלמטה · נמצא שכל חמש
הברות הן למטה ולמעלה ובאמצע · אלא שהאחד היחד
להיותו עליון לבד · והאמצעי היחד להיותו באמצע וציור
למטה נקוד אחד נקרא בשמו ונזכר בהברתו · והשלשה
הנשארים הין למטה · ושאר הנקודים מאלו הורכבו · וזה
הענין יושלם במקומו · בחלק השמיני בסוד מבטא השם ·
ודע שהנשימות אשר הן אלה · ורמז זה אלה א—לפין
ישמשונה · והוא בגמט' אלה נשימות האף · והנה סודו
ויפח באפיו נשמת חיים · שרמז בו על גדרו שלהאדם · והוא
על שני דרכים · וכן הם שנים חי מת · והוא בגמ' חי משכיל
מת · וכמו שאם העדיר הזכרת אלה מהאות לא יהיה
מציאות לאות הנחשב להזכר · כן אם העדיר נשימה
מהאיש לא יהיה מציאות לחיין ודע זה · ונרמז מה
שאמרתי בענין הנשימה שגם היא שמה נשמה · בפסק
תלים במאמר כל הנשמה תהלל יה הללו יה · שפירשו בו
בסודו הללוהו בכל נשימה ונשימה שבך · ועוד נבאר זה
יותר מבואר בסוד מבטא השם בענין הנשימות ובכמותן
ואיכותן ובמהות עצמותן בע"ה · ועל היות א' ראשונה
בכל ענינה · ר"ל במערכת אלפא ביתא שהיא ראשונה לכל
האותיות · ובמערכת מספר האחדים · שהיא ראשונה
לכל המספרים לפי היותה סימן למספר הראשון שמכל
אחד הוא מספר ומכל אחר אינו מספר לפיכך היתה

אות א׳ ראויה להיותה ראשונה לשם כלומר להורות עליו עם
הדבר הנכבד שבכל הנמצאים המינים והסוגים · ועוד
נודע שהא׳ היא ראשית לארבע מעלות המספר · שהם
אחדים שראשם א׳ בסימן רמוז · והם ועשרות שראשם
י׳ בסימן רמוז · ומאות שראשם ק׳ בסימן רמוז · ואלפים
שראשם א׳ עוד בסימן רמוז · והוא חזרת חללה · ועל כן
נקרא שם האלה׳ · אחד · והנה בא להורות בזה שמי שהוא
ראשית הוא בעצמו תכלית והוא מאמר הנביא שרמז
בו על מה שאמר השם אני י״י אני ראשון ואני אחרון · ואשר
בא לגלות הוא שהא׳ היא מאותיות השם והיא ראשונה
בשם העצם שהוא שם אהיה · והי׳ היא מאותיות השם
והיא ראשונה בשם העצם שהוא שם יהוה · והיא אחרונה
במדרגת האחדים · והיא ראשונה במדרגת העשרות ·
כל זה הורה על היותו ית׳ ראשון ואחרון · כלומר ראשית
שאין לו ראשית · ותכלית שאין לו תכלית · הוא ראשית
לכל נמצא מאתו · והוא תכלית לכלם שכלם נבראו
בעבור הגלות מעלתו לבוראין · ולפי זה הענין יכונה
השם ליחד לשמו כל בכור שהוא מורה על ראשית כח
המציאות האנושי כמו שנאמר ראובן בכרי אתה כחי
וראשית אוני · ויכונה עוד ליחד לשמו העשירי עשירה להורות
על תכלית מה שאפשר להגיע בו מן המציאות לעדות
שהוא הכל · ומפני שמן א׳ עד י׳ שהם עשרה אותיות
וכלם מיוחסים אל הראשון שנקראו בשמם הכללי אחדים
על שם הראשון ששמו אחד הוצרך להודיע בראש
האחדים ובסוף האחדים שאין לפניהם ראש ואין אחריהם
סוף אחדות ששניהם צריכים להעיד על אחדות השם
על פי עשר ספירות בלימה שהם אמות האחדות · ולא

היה אפשר אם כן שיהיה שמו בלתי שתי אותיות אלו
בשום פנים· והנה הין שניהם במספרם כוללים חצי
האותיות· ועל כן הין אותיות נקראים עליהם בסימן
עצמים· שהנה בחלקך שם אותיות לשני חלקים אוה·
יוה· והשים א׳ לבדה ואחר כך וה׳· ועוד י׳ לבדה
ואחר כך וה׳· והפך וה׳ אל הו בשניהם· הנה המצא
סודם הן א׳· ה׳ י׳· כלומר סימן ראשון וסימן אחרון
שענין הן הוא סימן רמוז כמו והאות הן· והרמז שם
הן החיה יורה עליו הו שלדיו· הן המות יורה עליו הן
שלדם· והסוד אותם שמתן בלב· הורה עליהם
הן שלדם· ואותם שחיין בנפש· הורה עליהם
הן שלדיו· והבן זה מאד· וסוד דין הוא סוד יודי·
וסוד ד״ם הוא סוד יוד הא וו הא· ופירושו גם הוא
יוד הוא· אלא שאלו המיתוהו בלבם וכסוהו עם דם
הלב אשר לא מלו הלב עד שתגלה העטרה הסובבת
בו ועודנו ערל ועברו על מיתות ומלהב את ערלת
לבבכם והפסידו הייעוד הטוב שהוא אמרו וערפכם
לא הקשו עוד· בסוד הקשת· שהוא הסבה הקרובה
הפועלת למציאות האדם והוא מצד השני הרחוקה
מצד החמר לפיכך התחייבו מיתה· אשר הם המיתו
בקרבם מי שהיה סבת מציאותם/ ואלו החיוהו בנפשם
מפני שהסירו מלבם ערלתו וגלו את ערותו בכרתו
מילתו ומלוהו ושפכו את דמו עד שיכירו מהורתו
ומיתוהו מה בטבעו והחיו מה שכנגדו והחליפו מות
בחי· וזולתם המירו חי במות· ומפני היות כל ד״ם·
ראשית חמר האדם· היה שם כולל השם המפורש ז
מורכב במבטא· ונאמר עוד כי הן א׳ גם הן י׳·

מספר ה״ו · עולה א״ה · וכאלו הם שני עדים על השם
שהם מעידים ואומרים לו אהה א׳ · אהה י׳ · כלומר
אהה ראשון ואהה אחרון · והנה אהה בלשון לעז והיו
ושניהם שוים גם כן במספר · ואחר שהיו אלו שני
האותיות מורים על השם והם ראש וסוף ליחוד ·
הוכרחו להשתתף אליהם עוד שנים אחרים אמצעיים
כי מפני שהם זוג אי אפשר להמצא אות אחד לבד
אמצעי ביניהם כי אם שנים ועל כן היו האמצעיים
ראויים להיותם שם לשם והם ה״ו · ונקרא חשבונם
חשבון עגול · ונקרא חשבון א׳ שרש ראשון לכל חשבון
וחשבון י׳ חשבון שלם · וידעתי שתשאלני ותאמר ·
אחר שהדבר כן מפני מה לא היה שם אהו״י מורה
שהוא שם המיוחד · דע שכן היה ראוי אבל מפני שהשם
רצה להעלים שמו כדי לבחון בו לבות המשכילים ולברוך
ולברר וללבן בו כח שכלם היה הכרח לכסותו ולהסתירו
ולהעלימו והורכב על זה מאותיות ההעלמה · ולו היה
נעלם תכלית העלום אפילו המשכילים בעיונם אלין
לא היו יכולים להשיג ממנו שום דבר והיה השם נמצא
אצלם על דרך מקובל לא על דרך מושכל · אבל
היה הכרח שיהיה משותף בין שתי קצוות כדי להשלים
בו שני מיני בני אדם · שנ׳ עליהם אדם ובהמה תושיע
יהוה · והם שכלים וסכלים · אלה בכח עיונם בשם ·
ואלה בקבלם עליהם שהוא נמצא והכסילים נאסרה
עליהם הזכרתו והם לא יזכרו עוד בשמם · והמשכילים
הותרה להם הזכרתו ושמחו מאד בדעתם דרכיה כמו
שאמר הנביא הידוע באמת · לשמך ולזכרך תאות
נפש · וכך יכועקים הנביאים על זכרו כמו שנ׳ המזכירים

את יי אל דמי לכם · ועוד ואל תתנו דמי לו עד יכונן ועד
ישים את ירושלם תהלה בארץ · וכבר אמר עליהם יומם
ולילה לא יחשו · כלומר לא ישתקו מלהזכירו · ואחר
שהדבר כן הנה היתה שם סבה להעלימו וסבה לגלותו ·
ואלו היה אהוי שם קבוע · והיה צריך להודיע שאלו
הארבעה הם האותיות המשמשות עם כל נקודו · היו
הכסילים תמהים ואומרים שזה לא יתכן שיהיה השם
מורה על אלהותו שהם שמשים לזולתם שלא היו מכירים
מעלת זה הענין האמתי העליון · ועל כן הוצרך לגלות
זה בצורות אחרות בלתי מובנות לפתאים · ומובנות לחכמים ·
ועוד טעם שני מעולה מן הראשון והוא שהשם האמתי
לא יובן סודו בלתי גלגול שהוא יורה שכל גלגול מאמתת
מציאותו המחיב וגם לא יודע מבלתי נקודו הראוי לו
שבנקודו יכיר אדם סוד כל התנועות ושהוא סבת כל
התנועה סבובית או ישרה וצריך שתמצא בו התנועה סבובית
בהכרח להורות על המחיב התנועה הסבובית ממנו · וגם
צריך שתמצא לו התנועה הישרה כמו כן להורות על
שממנו המחיבה גם היא · והנה לא תהיה הזכרתו שלמה
בלתי נגוני השימות הידועות לו שהם יורו על כחותיו ועל
המחיב ממנו כל כח כללי או פרטי שבמציאות כי זאת ההשגה
בכללה היא הנקראת על פי הקבלה האלוהית המושכלת
ידיעת השם באמת · ואם כן אם לא היה מורה בשם בענינו
זה כלו איך היה מורה עליו בשלמות האחרונה ועל כן בא השם
הנקרא שם העצם בכל התורה כלה בענין מורה על גלגל
חוזר חללה תמיד וזה סודו י' · הוה · והמשכיל יבין · ובא
עוד במקום אחד מיוחד בצורה · שנית מגולגלה והיא זו ·
ו' · היה · והחכם יבין · שהנה זו הצורה השנית לא

באה כי אם שלש פעמים בכל התורה בשם ראוי להיותו בלתי
נמחק גם לא בא בנביאים ולא בכתובים בגזירת שם
השם אפילו פעם אחת ׳ ואמנם המקום שבא בו בתורה
גם כן לא בא אלא להורות על היות סבת הגאולה הכללית׃
והרמז ה׳ אלפים ו׳ פעמ׳ ה׳ ׳ והבן זה ׳ והוא בעיכמן מה
שהורה עלין השם הראשון ׳ בשנ׳ דרכים האחד ׳ י׳ פע׳ ה׳ ׳
וה׳ אלפים שהם ה׳ ׳ לבד שהאלפים אחדים הם ׳ והשנ׳
יציאה מן ה׳ וביאה אל ו׳ ׳ בזמן ה׳ פע׳ י׳ ׳ וכן השם השנ׳
בעיכמן דרכו השנ׳ בהפוך כזה ה׳ פע׳ ה׳ ׳ אחר עבור ה׳
פע׳ ו׳ ׳ ולפי זו הדרך יהיה שם העיכם אשר ראשו א׳ הוא
הכל ׳ ורמזו הן לי״י אלהינו הכ״ל שלו ׳ והראשון אשר
ראשו ׳ הוא הכל ׳ מיכד חבור כל האחדים עדיו ׳ והוא
כלל ׳ מיכד ה׳ פעמ׳ ו׳ שהם ל׳ ומיכד ה׳ פע׳ י׳ שהם כ״ל ׳
וישר והפוך ׳ יעלה סודו כלל לכל ׳ והוא סוד ע״ד חיים ׳
אשר העלם מבטאו ד״ין ׳ וסודו ז״ה באה בש׳ ודעהו ׳
יקום משרתהו כי זה הוא ׳ וכל ע״ד יש לו עלין ׳ ובל יעלים
פירותיו ׳ וכשתשלשהו ויעלה לשם בן י״ב אותיות ׳ יהיה סודו
כלל לכל כלל ׳ וכן השם יהע׳ שמו ויתברך זכרו לעד ׳
ורמז המספר ר״ס ׳ וסודו רוח יהיה ׳ והנה זה הוא עץ חיים
כפול ר״ס והמיכא רוח מרוח הוא ׳ והנו נפש האדם
הכוללה כ״ל נפש ׳ והנה הורו ה״ן בהתהפכם בשם ׳ שהם
גלגל מתהפך פנים ואחור והרמז אחור יקדם יכרתו ׳
ואמנם הנה באו בשם הראשון פנים ואחור והיו בנתים
מכריע הגלגול של י׳ ספירות ה׳ כנגד ה׳ ועמן ו׳ שהוא
בנתים יורה על קיום דבר המידי נכחי עומד כענין עמוד
שעלין הבית נשען והוא בדמות סלם מיכב ארכה וראשו
מגיע השמימה ויהיו מלאכי אלהים עלים וירדים מהנועים

סביבו הנועה ישרה · כצורת ו · שעמידתה ישרה
עומדת בקומה זקופה · ואם כן יורה זה השם שהשם
מעמיד העולם אשר התנועות בו ישרות עולות ויורדות
בכח זה השם שסודו י׳ ספירות שהן נחלקות לשני
חלקים שוים שהם ה׳ וה׳ · ויורה השני שהוא א׳ היה
אשר המכריע בנתים הוא · ויורהו עגולה שמורה
על תנועה סבובית סביבה שהשם מעמיד עולם התנועה
הסבובית שהוא עולם הגלגלים בכח זה השם שהוא כלו
ספירה אחת ראשונה ושמה רוח אלהים חיים והיא
רוח הקדש · ועל כן נאמר כי רוח החיה באופנים · וכבר
נאמר במרכבה אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לא
יסבו בלכתן · וסוד יהיה עם סוד שמה הרוח יגלה לך
סוד רוח השם הנזכר   והנה היה השם גם כן
בן ב׳ אותיות · והוא זה יה · וכשתהפכהו או תבלבלהו
המבטא סודו שהוא יה יה · ועתה חבר כל שלשה גלגולי
השמות השלשה · והמבטא הראשון הוה · והשני היה
והשלישי יהיה · חבר מספרם · והמבטאים גלגולי..
והיו הרוחנים א׳ עם י׳ · שים א׳ עם ג״ל · בכלל · ויעלה
ד״ל · ושים י׳ עם ג״ל עוד · ויעלה מ״ג · חבר שניהם
והמבטא מגד״ל · והרמז מגדל עז שם יי׳ בו ירוץ צדיק
ונשגב · והנה עז שוה במספרו עם מגד״ל · חברם
יחד · והמבטאים קנ״ד · וסודו קדי״ס · והרמז יבוא
קדים רוח יי׳ · והנה יהוה אלהינו יהוה אחד · שלשת
השמות עולים · מגד״ל עז · שהם קנ״ד · והסוד נק״ד ·
ושם סוד הנזכר למעלה בשלשה שמות מיוחדים שהם
עקר שם בן י״ב · ועלו אותיות השם י׳ · ועם א״י · עלו י״ב ·
ואלה י״ד · אבל יורו על גלגול השם השלם פנים ואחור

והשם שהוא האור והוא אלהים מכריע בנתים · והכל
אחד · כדמות אהיה אשר אהיה · שהיה אשר · מלה
מכרעת בנתים · ושני השמות הם דבר אחד האור
והמאור · והמכריע גם כן שם למי שמכיר סודו ואם
הסיר שלשה אלפין מהם והכלול כל אחד יעלה כ״ב ש״ר ·
וסימנך שכרך הרבה מאד · וסוד אשר נ״ר מאיר ·
והסוד כמו באורך נראה אור · והכל בם נר מאיר ·
והמספר דרך יהוה בארץ · והנו נר בארץ · והרמז נר
י״י נשמת אדם · שמספרם השגחת נשמה · שהיא בעצמה
השגחת השמים · והסוד כמו שנמצאת השגחת השם
בכוכב · כן נמצאת השגחת השם במח · ויתגלה לך סודו
מסוד יובל שהוא י״ו משולש · שיורה על זוג משולש · והוא
מה שגליתי לך בסוד המים · המתגלגלים · שהם ו׳ פע׳
ה׳ · שהוא ל׳ · ועוד המכריעים הם י״ן · הנה הרבעים זה על
זה והמכא שהם כל״י · חבר אליהם ל׳ · הנו כלל״י · וסודו
מלך · ורמזו יהוה מלך · וידוע שמציאות הא נזכר ·
הוא בענין הנה · כמו הא לכם זרע · ויהיה סוד אה יה
בענין הנה יהוה · כלומר הנה הוא נמצא · כמו שאומר
הנה המלך פחדו ממנו כי עתה יבקש מכם מה שאתם
חייבים לו והוא הלב והנפש והמאד · ומה שנמשך
אחריהם והנה הא׳ הפוך · הוא חכי אהבה · והיא עיקר
כל אוהב וכל אהוב · ושלשתם כוללים כ״ח אחד · שהוא
כח אהבה · וסוד ב״ה · א״ן · והכל י״ה י״ה ו״ה · שים על
אהבה עולם · והמיכא העולם הבא · שהוא עולם אחד ·
קטן · והוא עולם אהבה · בלא ספק · ועל זה רמז על י״ה
אשר הוא מלא · אלהים · והוא בעצמו יוד הא · שהוא
יהיה · והוא רמז · כ״ן · כח וו · כי יהוה הוא האלהים ·

והוא הכולל מלאך האלהים · והוא ארע יהוה · שהוא ארע אלהים ·
להורות בם סוד העולם · שהוא כלי · האלהים · חשוב אלהי האלהים ·
והמוצאים אלה ויוד · כלומר ראשון ואחרון · וחשוב עוד
ארע האדעם · והמוצא המעין · הכולל מדה כנגד מדה ·
חברים והמוצא ש״ב · ודע שהוא לרמז ששת ימי ברא שית ·
ויוצא מכלל שם בן י״ב מבורך שלם · שסוד חציו אינו גופו ·
וסוד חציו הנשאר ולא כח בגוף · והגלגול שמי שית ברא שית ·
והסוד שמי נסתר · ברא נסתר · שמי שני יצרים · ברא שני
יצרים · שמי המיוחד והמפורש · ברא המיוחד והמפורש ·
ואם תוכל להבין זו הדרך המופלאה מידיעת השם הדע את השם ·
חבר שית עם שית · והמוצא גלגל השכל · אהך · ורמז כי אהך
אני להיכלך נאם ה׳ · חבר שמ״י שסודו שכ״ל · עם בר״א שסודו
אבר · והוא רב״א · והמוצאה בכל רא״ש · והוא ראש בכל ·
ואם המוצאהו בצורה המוצאהו בחמר · וכשתמוצאהו
בחמר תמוצאהו בצורה · כסוד נר באש · וכלל הסוד שני
יצרים בחמר · שני יצרים בצורה · והרי התגלה לך
סוד ששת ימי בראשית · והוא סוד שש כנפים · בשתים
יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף · שהם
הפנים שהם בראש · והרגלים שהם למטה · והכנפים
אשר ידי אדם החתיהם שהם באמצע · פנים שתים ·
ולהם ז׳ שערים · ידים שתים · ולהם י׳ ספירות כנגד י׳
אצבעות הידים · רגלים שתים · ולהם גם כן י׳ ספירות
כנגד י׳ אצבעות הרגלים · ומהם התחיבו כ״ז מיני אדם ·
וכ״ז אותיות · והנה דין תשרי ששת ימי בראשית · ועל כן
יום ראש השנה הוא יום הדין · ומתגלגלין כף זכות וכף
חובה · שסודם עת קץ · יהיה שד״י · מכריע ביניהם · ועוד
הסוד · מטטרון שדי שמו · כי יהיה סוד פירושו שדי שמו שדי ·

והמוכרח בהקעד' גם שם מטטרון נער' והכל כבר שדי
ל' ועל זה הדע שגלגול ה' מעיד' על יום הדין ה' פע' ה' כ״ה'
ה' פעמים כ״ה' קכ״ה' וסודם יום הדין והדינים' כהנים' א' אלה
אחד' צורה' ושם' ויחוד' והסוד שם' יחוד' מציאה' סופי
סבות מד״ה' כנגד מציאות הד״ם ודעם' ודע כי חיבר
אל אות הראשון אל השם ו״ד' מפני שני ענינים ראשונים'
אחד מפני היותם גם הם שניהם נמספר' בעצמו' ושני'
מפני הוראת ממשלה' על כל המציאות' אשר ו״ד יורו
עליו שהוא י' קצות' ו״ד יסודות' ואמנם יש לו אחר אלה
השמות דרכים רבים' ואלה ה״ם' כתוב יו״ד מלא' והמיצא
סודו מלאך' ואמנם הוא האלהים בעצמו' כי סודו היה מלא'
והוא סוד הא' יוד הא' שהוא כבוד' יחיד' לב' ויהוה הוא
האלהים' והוא אדני יהוה' כמו שאמרנו' והרמז עליו
מעשה ידי אמן' שהוא סימן אל מלך נאמן' הנורא ורמז
ונורא עליה שרא' והנה אהיה בלעז' שרא' וכמנו הבין
צורת דרך אהיה אשר אהיה' ועוד כתוב יו״ד' ודע
כמה עולה המחובר מן י' והנה הוא הכל' גם ה״ס' ודע
עוד כמה עולה המחובר מן ו' והמיצא א״כ' והמחובר
מן ד' שעולה י' הרי מספר שניהם א״ל' חברם עם המחובר
מן י' שעלה ה״ס' והנה אלהים' ויצא מן מחברי יו״ד
והוא אל הכל גם כן' ועוד חבר מחברי ה״א במרובעם'
והמיצא יהוה' והנה כבר מצאת שיצאו מן י״ה מלוי'
יהוה אלהים' והנה הוראה הפוך המדות' כי יהוה מדת
רחמים' אבל אלהים מדת הדין' כי אלהים' הוא דיין'
והנם היו אדני' גם הנה יוד הא' והסוד הא' יודין'
שהם ס' והם יו״ד האין' שהם ימין' הרי הכל סימן' נכיר'
ועל כן היה השם מיוחד וכנוי' ורמוז נקוד' וענינם

חסד ואמת יקדמו פניך · והנה רמז יום הדין · יצא מן דמיון
יה׳ כיצד י׳ פעמ׳ י׳ הרי מ״ן · וה׳ פעמ׳ ה׳ הרי ה״יו״ד · והנה
הכל מן יוד ה׳ · והוא הסוד הנקרא כח הדמיון · וכאשר
יצא ממנו הדמיון יצא ממנו גם כן השכלי · מן סוד
יה שמי · וגם הוא שם היוד כמו שזה מין היוד · חבר
שניהם והמצא סודם · אדם שם המין · גוף על צורה ·
צורה על גוף · ושניהם מתים · אך בהשתתפות אליהם שם
המיוחד שהוא שם החיים · נמצא השם מחיה המתים ·
והכלל יצר הטוב ויצר הרע · הוא שם מחיה מתים ·
התה״ג · חשוב עוד ענין הא וו הא · והמצא חבור
כלם על הדרך הנזכרת · עולה עד · שהוא בעצמו דיין ·
ועל כן אמרו רבותינו הוא עד והוא דיין · שסודם הא וו הא
עד ודיין · ואמנם הסוד המבואר מהם הוא הוא · ועל זה
נאמר זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר · והסוד זה ימט
וזה יזכר · וזה דרך שני היצרים שמהם השגת האלהות ·
שהם משותפים בעליונים עם חמר וצורה ברמז צדיק
ונשגב המעידים על החמר והצורה · בפסוק מגדל עז
הרמוז למעלה · ועם התחתונים בעצמם זה דרכם
ושתופם אלא שהעליונים חיים והתחתונים מתים
ובהשתתף כח החיים עם המתים · שבים המתים חיים ·
ומכאן תבין מהו ענין תחית המתים · ומהו ענין חיי העולם
הבא · ודע שדרכי השם אין להם חקר · כי ספריו בלי קץ ·
אבל אם תרצה להתעלות לפניו בכל יום ושלא תהיה דומה
לחמור הרחים אשר סובב ואינו זז ממקומו · ואעפ
שפועל פעלת הטחינה בתנועתו והוא כלי לזולתו חמור
היה וחמור הוא ואין לו מכל פעלתו שום מעלה נוספת
על עצמו הצטרך להדמות למשתכלים בחכמות

שנפשותם בכל יום מתעלות לפני מי שבראם מתוך
ידיעת שמו ית' ׳ ולפיכך אחתום זה החלק בסוד שם
בן י״ב ובהוראתו וממנו תתעורר לידיעת שם בן מ״ב ולסוד
שם בן ע״ב ׳ כי הכל יבא מקום אחד והכל הולך אל
מקום אחד ׳ ודע כי שם זה בן י״ב היה הכהן מזכירו י׳
פעמים ביום הכפורים כנגד י׳ ימי תשובה וכנגד י׳
ספירות וי׳ דברות וי׳ מאמרות שהכל עולה אל רמז אחד
מתפשט ממציאות למציאות וגם ממעלה אל מעלה
ומענין לענין ומסבה לסבה עד הגיע הכל לידי שליחא
דיבורא שהיה שליחא דיבורא יוד הוא כלומר עשירי
הוא ׳ והעשירי יהיה קדש ליהוה ׳ והנה שם בן י״ב עולה
למספר זה בעבור חלקיו השנ״ים שחציים ו׳ ושלישיתם
ד׳ ורביעיתם ג׳ ׳ וששיתם ב׳ וכלל חלקיו אלה עם החלק
המיוחד שהוא א׳ עולה סודם הי״א ׳ וסוד י״ב הוא הו״א ׳
הרי הסוד הי״א הוא ׳ או אמור הו״א הי״א ׳ והכל כ״ח ׳ יה
אחד ׳ וזה דרכם ׳

יהוה יוהה יההו

וזה אחד מפירושיו ׳

יהיה והוה והיה

ואמנם יש לו כמה סודות
אחרים ואלה מספיקים לך בן ׳ ובסוד המבטא
נגלה לך עוד סוד נקודם בע״ה ׳ הנה כבר שלמה
כונתנו במה שרמזנו להורות עליו בענין האותיות המיוחדות
לשם השם ׳ אלא שהיה מה שעוררנו עליו הכרחי
להיותו כרמוזת ראשי פרקים למה שצריך שיוודע ממנו
ברוב העיון השכלי כדי להגיע בו אל יכולת התעורר
הדבור ׳

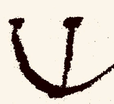
החלק הז׳ סימנו אותיותיו השרק ארבעה חלקים·
ועניינו ארבעה׳ והתיבה עפ״א·
חלק סימן ה׳ · ענין א׳ · סימן ע׳ ·

כולל צירוף האותיות׳ זה הכלל הוא קל להבינו ואינו
שאין לו סוף מושג לנו אבל יש לו סוף בהכרח כמו שיש לכל
כתב סוף ולכל לשון סוף בפעל אבל בכח אין להם סוף׳
והנה מפני שזו הדרך היא הראשונה מן החכמה
המקובלת שבה כדמות כללית ועל כן כל חלקיה נכללו
בשמה הכללי והוא שם צירוף האותיות׳ שהוא בגימטרי
שבעים לשונות או נקראת הפוך האותיות שהכל אחד׳
וידוע שאין בלשונות כי אם הפוך התחברות אותיות׳ ויקרא
זה מזג׳ מפני שבדמותו נמזגו היסודות׳ וכמו שכל דבור
מורכב מאותיות כן כל מזג מורכב מד׳ יסודות׳ וזהו סוד
השם שהוא יו״ד ה״א · כי א״ה ו״ו · מורה על כ״ב אותיות
וד׳ מורה על ד׳ יסודות· ואם כן נמצא כל הדבור וכל היצור
ימצא בשם אחד׳ והוא כ״ו · שסודו עשרים וששה׳ ומורה
על היותו כתר תורה׳ וממנו הקשר מפורש ׳ על כן הורה
על היות השם המפורש באברים׳ והוא בעצמו דבר יהיה·
אשר ממנו כל הרכבה׳ וממנו באה הברכה· גם לו משפט
הבכרה׳ בכדור׳ והם הם אותיות הברכה והקללה׳ ועל כן
התגלגלו האותיות בפנים ואחור׳ כמו שכתוב בספר יצירה׳
ב׳ אבנים בונות ב׳ בתים׳ ג׳ בונות ו׳ בתים׳ וכן כלם׳ וזו
היא צורתן׳ אב בא׳ אבג אגב בגא באג גאב גבא׳
וכן כל מה שתבנה מהן יגיע אל התכלית כזו׳ והנה
פירוש זה הענין הוא כמו שמוזג יין במים׳ או מים ביין׳
כלומר שמתהפך הראשון לאחרון והאחרון לראשון׳ הסוף
לראש והראש לסוף׳ ואם הזדמן בם אמצעי זוג או נפרד

יתגלגל עם כל אחד ואחד סוף · והנה במשולש מפני היותו
בונה ו׳ בתים והוא המספר שהורה עליו הבנין הקרוב
שקדם לו בחשבון אותותיו ותיבותיו בכלל שהיו ד׳ אותיות
נ״ב תיבות · היה ההפוך בכל אות ב׳ פעמים בראש התיבה א״א
ב״ב ג״ג · והנשאר בכל ב׳ תיבות הוא הנלחם כלומר המתהפך ·
ב״ג כנגד ג״ב · וכן ג״א כנגד א״ג · וכן א״ב כנגד ב״א ·
ולא ישלם הצירוף לעולם באותיות בלתי דומות עד שיהיה
הדבור האחרון הפך הדבור הראשון לגמרי · כגון אב״ג
שהוא ראש הצירוף שהיה כנגדו הפוך סוף הצירוף שהוא
גב״א · וכן בכל צירוף · וכל צירוף שתצרף כשהוא מאותיות
יותר מג׳ · כגון אבג״ד · או אבגד״ה · או אבגדה״ו · או
אבגדהוז · לעולם תתחיל לצרף בו תחלה ג׳ אותיות אחרונות
שבו · ושמור לפי המספר ההוא להשים האות הראשון
בתחלה תמיד עד שישלים גלגול הג׳ אותיות · כגון ד״א
מן אבג״ד · וכן אם הם רבים · כגון א״ב מן אבגד״ה · או
אב״ג מן אבגדה״ו · או אבג״ד מן אבגדה״ו · וכשישלים
גלגול השלש · תעיין בצירוף הראשון שהוא המפתח
שלכלם · ותתחיל בצירוף השני ותשים הראש לסוף ותמצא
כל הדרך ישרה בלי טעות מהגלגול הסובב חללה · ותמצא
ד׳ ראשי צירופים לאבג״ד · לפי זו הדרך · ואלה הם · אבג״ד ·
מתגלגל ו׳ פעמים א׳ בראש התיבה · בג״דא · מתגלגל ו׳ פעמים
ב׳ בראש התיבה · ג״דאב · מתגלגל ו׳ פעמים ג׳ בראש
התיבה · דאב״ג · מתגלגל ו׳ פעמים ד׳ בראש התיבה ·
וכפי הדרך הזאת תעשה לכל הצירופים · וכבר הודעתיך
דרכי הפוך האותיות כפי מה שמספיק לכוונתינו ·

חלק סימן ט׳ · ענין ב׳ · סימן פ׳ ··

כולל תמורת האותיות · התמורה יש לה דרכים רבים ·

יש מהן מה שתהיה התמורה על יד החליף אות באות
באלפא ביתא אחת כגון יהוה שמתחלף בא״ת ב״ש · אל
מצפץ · וכללו ש׳ · ועל כן ש׳ שלשלשה ראשים חקוקה
בתפלין · ובעבור שהשם ד׳ אותיות ירין עוד ער
מציאותן בש׳ שלארבעה ראשים · ורמז להם ז׳
ספירות אשר בראש · כנגד ז׳ שערים · וכנגד ג׳
אבות · זו הצורה · · וכנגד ד׳ אמות צורה זו
ש׳ · והרי סוד שנהם שת · והוא רמז מיוחד
ומפורש · בחבור · שכל עם עפר · והנה התמורה
והחלופים יתכן היותם בכל אלפא ביתא כמו שקבלנו
על שם יהוה אלהינו יהוה · שמתחלף באבג״ד עד
כוזו במוכסז כוזו · וכן בדברי הנביאים ששך במקום
בבל · כשדים · הוא לב קמי · וכן רבים אין חקר · וכן
בצירוף פאר החת אפר וכן רבים · והנה הצירוף גלגל
סובב בסבוב קבוע הכרחי שאין לנטות ממנו ימין ושמאל
כשיכתב בצורה השלמה לבלתי עזוב דבר מכלו · כי כלו
סובב מכל צדדין הסבובים רבים מופלאים בפאות ·
אבל התמורה אין לה הכרח קבוע מתהפך ומתגלגל
כשורה אבל לפי הרצון · והנה התמורה האותיות קרובה
מן גמטריא כי היא דומה לה מצד התמורה שזו וזו
תמורה · ועל כן אנו אומרים כל גמטריא תמורה · ולא
כל תמורה גמטריא · והנה נבדלה התמורה מגמטריא
מצד שהתמורה היא על דבר קבוע מצד אחד ובלתי
קבוע מצד אחר · והקבוע הוא שיתהפך באלפא ביתא
אחת החלה הכרחית · ובלתי קבוע שיתהפך אחר כן
במה שירצה המתהפך להפכו באלפא ביתא שנית או
שלישית או יותר בדבור אחד · והנה דומה גמטריא

להמורה מיכד שלא יתן גמטריא מהמספר השוה רלו
מכל יכד׳ ויבדל מההמורה שמספר גמטריא רבים על
ענין אחד׳ ומספר ההמורה אינו רק רבים על מספרים
רבים׳ ודע שכל מה שהתקרב דבר אל היכרון שהוא
השרש הוא יותר מעולה וכל מה שהתרחק ממנו הוא
יותר פחות׳ ואעפ״י שדרכו יותר רחבה׳ וכבר מספיק זה
המעט שרמזתי בהמורה לפי זה החבור ולפי דעת מי ז
שחובר בעבורו׳ חלק סימן ד׳ ענין ג׳ סימן י׳
כולל משקל האותיות׳ המשקל הוא שיהיה מספר
האותיות שוה בשני ענינים׳ האחד בחשבון לבד לפי
מכאותן כגון אבגדה׳ שהן ה׳ אותיות׳ כנגד ה׳
אחרים׳ והמספר שלשני הענינים בהיותן שוה משני
הצדדים יקרא ענין שני׳ כגון השוה הנמצא בין אברהם
ובין רזיאל׳ זה וכיוצא בו יקרא משקל׳ והנה זה
הדרך שוה לגמטריא מיכד אחד והוא מיכד שמירת
המספר השוה בחשבון לבד׳ ואינו דומה לו מיכד
שזה שומר חשבון מספר האותיות בעצמם ואין
גמטריא שומר זה׳ על כן בהחליפך ש׳ בק״ר׳ יקרא
זה גמטריא׳ ובהחליפך ה״ק בש״ר׳ יקרא זה משקל׳
וכן כל הדומה לזה הוא ההבדל הנמצא בין גמטריא
ובין משקל׳ הנה כבר התבאר זה׳

חלק סימן ז׳ ענין ד׳ סימן א׳

כולל גמטריא וחבריו׳ דע כי בספר יצירה לא
מצאנו כי אם דרך אחת מבוארת והיא היכרון לבד׳
ואעפ״י שנאמר שם חקקן חצבן שקלן המירן צרפן׳
ואמנם אמרו חקקן׳ הורה על ההתחלה הכתובה בחקיקה
כי כן שם הסופר בלשוננו מחקק׳ והוא ענין הקו החמר

להבינו לקבל תורה · ואמנם אמרו חכמין · הורה על נתינת
תורה בהם · אבל שקלן והמירן הם מה שספרנו ·
ואמנם צרפן הוא אשר באר שם ענינו לבד · וזה מפני שהוא
ראשית כלן · וכל מי שקבל התורה הראשונה הזאת שהיא
תורת הבריאה קל עליו לקבל השאר כלן · ומי שלא יקבל
זאת ולא שת לבו גם לזאת · לא יקבל דבר מן האחרות ·
כי כלן תלויות בזאת · ועל כן סמך על הראשונה ולא זכר
דרכי פרטי חבריה כי אם בשם הכללי לבד והוא אמרן
שקלן והמירן · ובאמת כבר רמז באמרו כיצד שקלן
והמירן אלף עם כלן וכלן עם אלף · בית עם כלן וכלן עם
בית · חוזרות חלילה · וידוע שזה הדרך שזכר היא דרך
הבריאה ואינה לא דרך שקול ולא דרך המרה · ואעפ״כ
ייחס להם ענין הבריאה · והנה גמטריא הוא ענין חשבון
שוה במספר שעליו נבנה כאמרך ארבע בגמט׳ · גמטריא
והוא רג״ע · וכהנה רבות כלן בזו הדרך · כמו אליעזר · בגמט׳ ·
שי״ח · וכן כלן · ואין להן חקר · ואמנם נוטריקון · ייוחס
אל גמטריא ואל ראשי התבות · כגון יבוא המלך והמן היום ·
פעם יקראו זה נוטריקון · ופעם יקראוהו ראשי תבות ·
ופעם יקראוהו גמט׳ · מפני שהוה שיש ביניהם בעניני ·
והנה רבותינו כתבו דברים רבים מאלו הענינים בענין
פס ידא די כתבא אשר בענין דניאל על אמרו ולא יכלין
כתבא למקרי · ואמרו פלוני אמר בגמט׳ איכתיב להן מנא
מנא תקל ופרסין · שהוא יטת יטת אדך פוג חמט · ואחר
אמר אנס אנס לקת נסרפו · ואחר אמר ממתוס נגקפי נ״ל ה׳ ס
אאלק · וכן יתכן לחשוב עליהם רבים כי הנה האותיות
כחמר והתבנות כצורות · על כן יתגלגלו התבנות על
האותיות והאותיות עומדות במקומן · ולא שנו כי אם

סדר הנועקן כי החומר מתנועע בעצם ומניע את הצורה במקרה גם הצורה מניעה את החומר בעצם ומתנועעת מהחומר במקרה · ודרכי תוכי התיבות משתמשין בם מעט מפני חסרון חכמה · אבל סופי התיבות יותר וראשי התיבות הרבה · כגון אל מלך נאמן · אמן · הוא ראשים · לכן · הוא סופים · מלא · הוא תוכים · וכיוצא בם הכל כל מה שימצא מזה המין ואין לי צריך לכתוב מהם יותר מזה כי לראיה כתבתים לרמז כדמות ראשי פרקים · ואלה לפי הכונה מספיקים ·

החלק הח׳ · סימני אותיותיו · הו״ה · חלקיו שלשה · ועניניו שלשה · והתיבה זכ״ר ·

חלק סימן ה׳ · ענין א׳ · סימן ז׳ ·

כולל הזכרת השם בנקודיו · אחרי אשר השלמתי ענין הפוך האותיות הכולל · מעתה יתכן לנו שנכתוב מה שאפשר לגלות מסוד הזכרת השם · ודע כי אמתת השם הוא בצירוף הראשון הנמצא בתורה ואין בו שנוי כי אם בנקוד לבד וסודו · שמות שלמים נזכרים בשתי צורות · ובכלן האות הראשון עומד ומתגלגל בנקוד · וחשוב שהנקוד הוא בדמות אותיות · והוא בכללו ה׳ נקודים · והתיבה בת שלש אותיות נזכרת פעמים בלשון זכר ופעמים בלשון נקבה · ואמנם חלם שלה · ראשונה אינו זז ממקומו כלל ר״ל שלא ישתנה בה כלל בכל ההזכרה · גם ו׳ מנוקדת פעם א׳ בקמץ ופעם אחת בסגול · והרמז היה על הוה · ואתה הוה להם למלך · ויהיו לפי מציאות י׳ שמות ה׳ כנגד ה׳ · זכר ונקבה · והנה חמש אותיות מתגלגלות בצירוף ה״כ פעמים גם ה׳ נקודים משונים זה מזה וזה עולה לחשבון ו׳ מאות · ואם תגלגלם ה׳

נקודות עם ה׳ אותיות בכל מה שיוכלו לקבל מן הגלגול
יעלה לחשבון גדול מאד׳ ואמנם ההזכרה
שלהשם אין גלגולה הראשון הנקרא גלגול השם כי אם
הזכרת א׳ עם כל אות ואות מהשם פנים ואחור כפי
הצורה הזאת שיציירתיה בעבור חשבי שמו׳

צורת הזכרת אלף עם יוד פנים ואחור

אֹיֹ אֹיָ אֹיִ אֹיֵ אֹיֻ
יֹאֹ יֹאָ יֹאִ יֹאֵ יֹאֻ

יָאֹ יָאָ יָאִ יָאֵ יָאֻ
אָיֹ אָיָ אָיִ אָיֵ אָיֻ

אִיֹ אִיָ אִיִ אִיֵ אִיֻ
יִאֹ יִאָ יִאִ יִאֵ יִאֻ

יֵאֹ יֵאָ יֵאִ יֵאֵ יֵאֻ
אֵיֹ אֵיָ אֵיִ אֵיֵ אֵיֻ

אֻיֹ אֻיָ אֻיִ אֻיֵ אֻיֻ
יֻאֹ יֻאָ יֻאִ יֻאֵ יֻאֻ

צורת הזכרת אלף עם הא פנים ואחור

אֹהֹ אֹהָ אֹהִ אֹהֵ אֹהֻ
הֹאֹ הֹאָ הֹאִ הֹאֵ הֹאֻ

הֹאֹ הָאָ הֵאֵ הִאִ הְאְ

אֹהֹ אָהָ אֵהֵ אִהִ אְהְ

אֹהֹ אָהָ אֵהֵ אִהִ אְהְ

הֹאֹ הָאָ הֵאֵ הִאִ הְאְ

הֹאֹ הָאָ הֵאֵ הִאִ הְאְ

אֹהֹ אָהָ אֵהֵ אִהִ אְהְ

אֹהֹ אָהָ אֵהֵ אִהִ אְהְ

הֹאֹ הָאָ הֵאֵ הִאִ הְאְ

צורת הזכרת אלף עם ו' פנים ואחור

אֹוֹ אָוָ אֵוֵ אִוִ אְוְ

וֹאֹ וָאָ וֵאֵ וִאִ וְאְ

וֹאֹ וָאָ וֵאֵ וִאִ וְאְ

אֹוֹ אָוָ אֵוֵ אִוִ אְוְ

אֹוֹ אָוָ אֵוֵ אִוִ אְוְ

וֹאֹ וָאָ וֵאֵ וִאִ וְאְ

וֹאֹ וָאָ וֵאֵ וִאִ וְאְ

אֹוֹ אָוָ אֵוֵ אִוִ אְוְ

אֹוֹ אָוָ אֵוֵ אִוִ אְוְ

וֹא וָא וֵא וִא וֻא וְא

צורת הזכרה אלף עם הא פנים ואחור ׳

אֹה אֹהָ אֹהֵ אֹהִ אֹהֻ אֹהְ
הֹא הֹאָ הֹאֵ הֹאִ הֹאֻ הֹאְ

הָאֹ הָאָ הָאֵ הָאִ הָאֻ הָאְ
אָהֹ אָהָ אָהֵ אָהִ אָהֻ אָהְ

אֲהֹ אֲהָ אֲהֵ אֲהִ אֲהֻ אֲהְ
הֲאֹ הֲאָ הֲאֵ הֲאִ הֲאֻ הֲאְ

הָאֹ הָאָ הָאֵ הָאִ הָאֻ הָאְ
אֻהֹ אֻהָ אֻהֵ אֻהִ אֻהֻ אֻהְ

אֵהֹ אֵהָ אֵהֵ אֵהִ אֵהֻ אֵהְ
הֻאֹ הֻאָ הֻאֵ הֻאִ הֻאֻ הֻאְ

אלה הארבע הזכרות הכלליות הן משתתפות בשם המיוחד
עם אות הייחוד אשר לא נזכרה בו בתחלה שהיא מכלל
השם ולא בחיבור השם כדי שלא יהיה הסוד נגלה לגמרי
גם חיבור השם הנרמז בשם הללויהו שסודו הללו הו שהוא
בסודו גלגל הוה ׳ וכל גלגל הוה היה יהיה ׳ כסוד הללויה
שסודו הללו יה שהוא בסודו גלגל היה ׳ ומלת ויהיה
כוללת שלשתם ׳ וכל הויה מורה על מציאות נצחי בלי
הפסד ׳ כשהיא לבדה קיימת בעצמה מבלעדי צריכה
לזולתה חוץ ממנה לקיימה / ואם היא נצחית ויש לה—

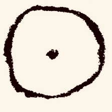
סבה מציאות עצמותה אין ספק שסבתה נכחית/ואם
סבתה נעלמת והיא נגלית נכחותה מעידה על נכחות
סבתה/ועל כן יתכן לקרוא שמה כשם סבתה ולהזכיר שם
סבתה בשמה לכונת הוראה על מציאות סבתה ועד
מעלתה׃ ומפני שיש בהזכרה ענינים גדולים ואם לא
יזהר בה אדם מאד יסתכן בה הסתירות הראשונים
ואמנם עתה בזמן הזה כבר נתגלה הנסתר מפני שהגיעה
השכחה אל התכלית האחרונה יסוף השכחה הוא ראש ר
ההזכרה׳ וסוד ויסע היא סוף ואם הוא ראש׳ והסוד שהוא
סוף׳ המלאכים׳ ועם כל זה הוא ראש׳ והוא לבדו
נקרא מלאך׳ בשם האלהים׳ וסוד אל קנא׳ וכולל ז׳
ספירות השם׃ ועל כן צורת יעקב חקוקה בכסא הכבוד
הכולל שבע ספירות׳ וזהו סוד גדול וממנו הבין מהו סוף
שתי׳ יתכיר בו גם כן הפכו׳ על כן יעקב סודו עקב׳׳
וסוד ישראל׳ לראשי׳ זכור מן הנחש ומן מעשהו ומן
קללתו התלויה בסוד ראש ־ס עקב והמצא השם השני
נוסף׳ על כן סוף הפסוק הראשון מאחריהם׳ וה׳ אותיותיו
לנופרע מהירח׳ והוא סוד גדול מאד׳ והחבור הד׳ ורע
זה מזה׳ והשני ויבא בין׳ והוא מורה על האמצעי׳ וסופו
כל הלילה׳ והנה הוא בין ישר בין הפוך טוה׳ והשלישי ויט
משה׳ מורה על נטיה׳ וסופו המים׳ והם פעל הירח׳ על
כן סודם חסד׃ גם לבנה׳ ורמז אם יהיו חטאיכם כשנים
כשלג ילבינו׳ ונשארו שלש ספירות׳ יורו על ישות שלשה
שהוא ישות משלש׃ (כתר) מחשבה וחכמה ובינה׳ אלה הם
סוד היחוד׳ והראשון כולל השבעה שמות׳ וזה כולל השלשה
שמות׳ ואמנם סוד עשר ספירות׳ כולל העשרה שמות
יחד׳ שהם ג׳ רזים׳ והם הם דרכי יהוה׳

והנה סוד ההזכרה בכלל האותיות מספרן שלה בשמות
אש' ולו ר' אלפין' הרי ראש' והוא סוד אהיה אשר אהיה'
ונרמז בסוד בכל המקום אשר אזכיר את שמי' והנה ראש
דברך אמת' לרמז מופלא' וכן רבים עוד' וסוד הצורה
הראשונה' ראשים' והוא ראש האדם' אשר כולל כל
ראש' והוא רמז על עולם השכלים' שהוא קיום השמים
ונקרא אור לבושו שממנו האור והחשך' והעולם השני
שסודו שלג ממנו החשך' שענינו שכחה' וסוד זכרי
הזכרה' וסוד שמי הוא השכחה' זה שמי לעלם' זה
הוא השכחה לעלם' וזה זכרי לדר דר' וזהו הזכרה
לחשך' והסוד וזה יזכר לדר דר' והאלף הנוסף סודו
אלף בעבור אלף שרים אשר למיניאות' וסוד הצורה
השנית' לאחרונה' ושתיהן יחד' הראשון זה הוא אחרון'
הפכם' האחרון זה הוא ראשון' כללם' האחרון והראשון
אחד' וסודו שר שמיא' שר הרצון' מדתו פנים ואחור
וסוד הצורה השלישית' שמי' שכל' והכל' שפע שמי
פנים ואחור' השר שמן שמי' ראשי משמשי' וסוד
הצורה הרביעית' כשנית' שהיא ש' הנה הכל ראש
אחד' על כן אלף יהר שהוא שר אלף' וזה דרך
פרטיהן' שר כל' יהר' יהרים' בחמרים' כלומר בכל
חמר' ואחר שהודעתיך היות מזה הכלל אודיעך סודי
תנועת האותיות עם הנקוד אחרי הודיעי אותך סתרי
הנקוד הרמוז בשם כלו הנכתב בנקודו:

חלק סימן ה' ענין ב' סימן ב'

כולל סתרי הנקוד' ידוע שסתרי האותיות הם ענינים
עמוקים מאד וכבר נכתבו עליהם סודות הרבה מפורשים
בדרכי אותיות דר' עקיבה ובפרקי היכלות דר' ישמעאל

ובספר הבהיר ובספר יצירה ובספרים אחרים רבים
ממיניהם · וגם קצת מדרכי הנקוד נרמז בספר הבהיר·
אך מה שנרמז בספר צחות ובמאזנים ובספר השם לבן
עזרא שכתב בם ענין הנקוד לפי הדקדוק גם רמז קצת
מהסודות אין לנו צורך להשיבו פה וגם לא לשנות מה
שאמרו אחרים וכבר חודשו גם כן ספרים רבים על ענין
זה בזמן קרוב מאד על פי אנשים חכמים מחוכמים
בסתרי קבלה ידיעת השם · ובסמכי על מה שנאמר
באלה הספרים הנזכרים ובדומים להם על ענין הנקוד
לא אאריך בו אבל אגלה לך סתרי הנקוד הנרמז בשם
הנכתב בחלק שלפני זה לבד · ואודיעך איך גלגולו שאני
כתבתי השם בצורה שלא ידע כל אדם לקרותה שאין
קריאתה כמו שהיא כתובה בצורת שירה אבל קריאתה
בצורה ישרה · ועל כן יספיק לך ברמז שאעוררך אל הקריאה
כשורה והיא שסודה בצורת נוטריקון כזה אֹ אֲ אֱ אִ אֻ
וזו היא צורת הקריאה הישרה וסוד ההזכרה · והיא
ההתחלה באלף לפי טורה · וגם ביוד בעצמה לפי טורה כן
הזכרתה כמוה · וזו היא צורת דרכה בתנועתה כזו יֹ יָ יֵ יְ יִ
והנה א׳ כוללת תחלה על פי התנועה הישרה א׳י ואחר
שתשלים כל הנעות האלף בהיותה בראש התיבות · אחר
כך תשוב ותתחיל מן יא והליך · בראש כל תיבה עד
השלים טוריה · וכדרך היוד כן דרך טורי ה׳ וטורי ו׳
וטורי ה׳ · עד סופם · ודע שמפני שהחלם הוא כולל
במספרו החכמה · וסודו כולל ג׳ ספירות שהם ג׳ שמורות
מיוחדים בשלוש · וסודו שלש אמות · שהם שלש מאות
שהוא ש׳ · ועמו נשלם חשמל · לפיכך היה עליון על האות
וזכור כי מי שמחל על כבודו כבודו מחול · והנה חשמל

כולל לחמש נקודות כאחד · כי למטה ממנו ד׳ חיות נקראים
בשם אדם לפי צורת פניהם שנ׳ ודמות פניהם פני אדם · וגם
חשמל · הנה גם הוא יש לו ענין כולל בדבר שנ׳ ועל דמות
הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה · והנה חמשה והנקוד
עולה כ״ה · חשוב ה׳ פעמים ה׳ · והמיכאים · הרי כה חמשה · חברם
הרי שע״ה · והם חשמל · וכל ט׳ · היא רוח אלהים · והיא חלם
ועוד חה״ למ״ד מ״ס · הרי מדהם חלם · והנוסף הכ״ד · והכל
החכמה דעת ראשונה · ובעבור היות חלם מלא · הוא הראשון
והוא סוד החכ״מה · אשר היא ראשונה · לכל · היה ראוי להיות
הוא הראשון בכל הנקוד שלהשם · ואם שם השם הוא שר
הפנים · כמו שהקבלה מעידה בסוד השלשים המורים על היות
הם השלשה בעצמם · ונמצא ההחיב מציאות היות הנפש בחלם
אם כן דין הוא להיות מה שכולל השלשה שמות הראשונה הוא
המניע התנועה הראשונה אשר היא למעלה מהכל · וזהו סוד כל ·
ומפני שחיי השם מנוקד ונזכר בכל מקום בצורת הראשונה
בקמץ דין הוא להיות השני קמץ כסוד יָהּ · שהרי כל קמץ כדור
הוא ומורכב הוא · מן פתח וחרק · וצורת קמץ היא צורת
קו ונקודה מפני שכל כדור תנועתו סביב נקודתו בצורה זו
וזהו מה שיורה עליו ציור קמץ · ומכאן אתה למד כי הפתח הוא
ראוי להורות על עיגול מפני היותו קו ישר כי ציור כך מפני
שלא יתקלקל ציור האות בנקודו והנה הדבר המקיף בכל סודו
קמץ והוא כדור מפיק מקיף · מפיק רצון כל · ועל זה היה מפיק
בה׳ שליה · לעורר עלמה שומרת על פי שנים עדים · ועל זה
היה ראוי לבוא קמץ אחר חלם · כלומר שיתנועע הכדור אחר
החכמה · ועל זה הקבלה שהחלם מיוחס אל הקמץ לבד מכל
הנקוד · ויישוב הקמץ בשתי צורות מהברמה אל החלם והוא
בהשתתף אל הקמץ שוא בצורה אחת ונקרא בשם חטף קמץ

או קמץ חטף כלומר שמתנועע בתנועה מהירה בתכלית
המהירות ואין בכל כדור מי שימהר כמקיף והתנועהו מן כ״ר
אל כ״ר · ולו ו׳ קיבוות והוא מנוקד שהוא עיקרי רך · והוא
קדמתו בכח · והוא דבוק בכרוב · וכל כרוב · עץ חיים · והרמז
עליו קנה חכמה מה טוב מחרוץ · קנה חכמה קנה בינה
ודע כי התנועה המהירה הסבובית היא העיקריה והיא
הקודמת שבתנועות בטבע · והנכבדת שבכל התנועות היא
תנועת כדור ערבות · וסימנך סלו לרוכב בערבות ביה שמו
ועלזו לפניו · ורמז השתתפות חלם עם קמץ · הנה יד יהוה
הויה · שזה בא להורות הסבה העליון המנהיג הכל והמניע הכל
והוא הוא כח השם בעיקרו אלא ששב חיבו הראשון אחרון
ישר וחיבו האחרון ראשון הפוך · והנה סוד השם נקרא מפורש
מיפרדים רבים אחד מהם זה שהוא מצווה לך לעשות ממנו צורות
ואלה הם ישר ההפוך · והדעהו · הפוך הישר · והדעהו
והצורה השנית שלכל קמץ ממהר שישוב מהדמה לחלם בעת
בוא שְׁוָא גם כן אחר הקמץ כסוד חָכְמָה · ואם אין התנועהו
ממהרת אבל מאחרת איננו שב בדמות חלם אבל עומד כמו שהוא
ורמז ענין חלם פועל וסימנך יפרעה חלם · וכל פועל שהוא
עומד התחלתו חלם · אבל כל פעול שהוא עשוי ועומד קיים
התחלתו קמץ · והנה בא אחר חלם צרי כדי להשלים סוד
חשמל הנרמז · וגם בא אחר קמץ כלומר בא משותף עם כל
אחד ואחד מהם בסוד ל׳ שלחלם · ובסוד מ׳ שלקמץ · כי
ח׳ לבדו יורה על כולו וכן ק׳ לבדו יורה על כלו · והנה בא
עם פועל צרי עם חלם · וכן שם · סודו צרי · ורמז חלם
עם קמץ משותפים עולם · ורמז קרבות צרי אל קמץ ·
קמץ בעיקרו · רק סודו וָעֶד · הרי עולם ועד · כלומר
עיקר התנועות הוא כך · חלם לפני קמץ וקמץ לפני צרי

כלומר החכמה קדמית לכדור · והכדור קדם ליצר אשר הוא
החמר באיכות והוא משותף בכל חמר · וכל יצר מורכב משני
ענינים שהם התחתונים כלומר שמנהגים תחת הקדמונים
שקדמו לו · והם כדור ונקודה עליונה אחת ונקודה התחתונה
שנית · ועל זה היה שְׁוָא בעל שתי נקודות ומשתתף עם
הפתח ועם הסגול ועם הקמץ אבל לא עם השורק ולא עם
החרק ולא עם החלם ולא עם הצרי · וידוע שהפתח משרת
לקמץ וצורת הפתח קו ישר בלתי נקודה גם התנועה ישרה
בצורת התנועה הפתח שהוא הדלת והרמז הדלת הסוב
על צורה כי צורה הוא הצרי · ועל כן היה שם הפתח פתח
גדול מפני שהוא משרת לקמץ גדול · והסגול היה משרת
קטון שהוא פתח קטון לצרי שהוא קמץ קטון כלומר כדור
קטון · וכן כל חמר קטן מכל צורה שכל צורה היא כדור
גדול כנגד החמר שהוא כדור קטון וכן הרב המורה אמר
בארבע סבות התנועה שהן השכל הנפרד המניע את השכל
המושך המניע את הנפש/המשכלת המניעה את הצורה
הכדורית הדבקה לחמר · והמרכב השְׁוָא משתי נקודות
אחת למעלה בדמות חלם ואחת למטה בדמות חרק ·
וכשתעיין בד׳ נקודים והם קמץ גדול/ופתח גדול וקמץ
קטן/ופתח קטן // ותשכח מציאותם בסימן וסֵפֶר כָּתַב איש
רבי שהנה סֵפֶר כָּתַב כולל ארבעתם · תמצא שהם שני
קמצין ושני צרין · ואם תהפכם הנה תמצא שהם שני פתחין
שני סגולין · וזה כלו הוא מפני שההבדל בין שני הגדולים
תוספת נקודה לגדול על משרתן הגדול · ותוספת נקודה
אחת גם כן היא ההבדל שבין שני הקטנים והיא נוספת
לקטן שבשניהם · וזה הפך ממה שקרה לגדולים · וסוד
ארבעתם באמת ב׳ כדורים שהם מורים על ב׳ מיני צורות

וב׳ כדורים מורים על ב׳ מיני יכרים שהם החמרים ומפני
השתתפותם ידמה זה לזה בדבר ויבדל זה מזה בדבר · וכל
כדור קטון מוקף הוא כחמר לכדור הגדול אשר מקיף בו
מכל צד ועל כן הנקודה כדמות חמר לסובב העליון המקיף ·
ויהיה העליון כדמות סוג הסוגים והתחתון כדמות מין המינים
ואשר ביניהם אמצעיים לשניהם · כדמות סוגים בערך
ומינים בערך · בהערכם לעליון ולתחתון · והנה יתקרבו
ויתרחקו · ויתקרבו לנקודה ויהיו כדמותה ויתרחקו מהסובב ·
או יתקרבו לסובב ויתרחקו מהנקודה והנה הין הנזכרים ו׳
נקודות וב׳ עיגולים · וסימ׳ כי רוח עברה בו׳ · והנה כל שמנה
יורו על גוף שלם · וכל הטעה היא דלוג נקודות מנקודה
לנקודה עד שהין ב׳ נקודות או יותר מורכבים ונקראת
הרכבתם קו · ונחלקו הקוים למינים רבים ולסוגים · והנה
הקו והשטח והגוף בעלי כמות והנקודה איננה בעלת כמות ·
כמו האחד האמתי במספר שאיננו בעל כמות · והקו יורה
על ארך · וכן מן א׳ עד י׳ בדמות ארך · והשטח יורה על
רחב וכן מן א׳ עד י׳ במרובעים יורו על דמות רחב · והגוף
יורה על עמק · וכן מן א׳ עד י׳ במעוקבים שהוא עיגולים ·
יורו על דמות עמק · וזו צורת שלשתן ·

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י
א	ד	ט	יו	כה	לו	מט	סד	פא	ק
א	ח	כז	סד	קכה	ריו	שמג	תקיב	תשכט	א׳

וכלל חבור הארך · הוא הכל · וכלל חבור הרחב · שכ״ה ·
וכלל חבור העמק · בסימן · ב״א כ״ה · שהם ג׳ אלף וכ״ה · הנה
סימ׳ הראשונים לכ״ה · והשניים שלכ״ה · והשלישי ג׳כ״ה

וסימן כלס · המשיח לכהן · ורמז כי לשלג יאמר הוה ארץ
והוא סוד בחכמה · כלומר הסובב בחכמה כאמרו יהוה בחכמה
יסד ארץ · וסוד בחכמה הסובב בחללה · והכולל את כלו שלשתם
יחד לחה · וסימן לד״ר ד״ר · ועל סוד דור שהוא בחלס וכודו צדיק
ורמזו וצדיק יסוד עולם · הארכתי עד כאן באותיות להורות
כי כל צדיק הוא דור שָׁלֵֽס · ועמו החכמה · ועמו אב הנפש ·
וסודו בנפשו ורמזו נשבע יי בנפשו · ומן דור שָׁלֵֽס · הזכיר
על שלשת הנקודים הנזכרים · ונשארו עוד שנים לגלות סודם
והם חרק עם שרק · והנה הם ב׳ נקודות אחת בין העליונה
והתחתונה כלומר אחת מכרעת בין חלם שהוא למעלה ובין
חרק שהוא למטה ועל כן צויר השרק בג׳ נקודות למטה
להורות על קשר המציאות ואם תאמר אין לקשר קושר זה
שקר · ומהו קשר · הוא שש מאות · שכולל שקר ואמת · והסוד
אות שמש · שמוש מלאך ושד · הוא שמוש פנים ואחור · והוא
שמוש רוח אופנים · שמוש רוחני מהבלים · וכל העולם עומד פ׳ מבלימה
על הבל פיהם שלתנוקות שלבית רבן · והסוד הגדול · צורת
השם · שמות הצור · והנם ראש השכל הפועל · ועל כן תדע
אשר השכל פועל הראש · שהוא עצם הצורה · ועל כן נברא
ראש מהראש · והתחייב להיות בינם קשר שהוא קשר ואמת ·
ואם כן הנה כל קו שר אמת · ועל כן היתה התורה לאות ·
והיתה התרה לאות · גם הקשרה לאות · כי גלגלי היצרים
התורה · ואין היצרים כי אם מחשבה וכל מחשבה ספירה
כסוד חשבון ומספר · והכל תלוי במספר וחשבון · והעד השכל
הכולל היצרים · ואם הם שנים יצר יצר · הרי שרק · ואם
תאמר הם שנים קדומים · הרי זה שקר · שאינם כי אם
קשר · ושמם תרעהו מן פ״ר ור״ש · הכוללים באמת י״ד אותיות
שהם זז והנה ת׳ אחריו הק׳ והוא צרי בעצמו וכן ...

אחריו רק · וגם הוא צרי בעצמן · והנה כל הנקוד השרשיי
הוא תֹ קֻ צֵ חִ שֶׁ והם כוללים ח׳ נקודים שהם גוף שלם ·
וכדור מקיף בכל והוא א״ח ד׳ ובא ד׳ להורות על הרכבת
ד׳ זוגות בעדות ד׳ יסודות · וגם ד׳ מהנקודים אין להם קו/
ויש לחמישי שהוא קו נקודה · ועלה מספרם בסודם ר״צ׳
חמשים · שהם כ״ה נקודים · שהם מגלגלי שמים · כאשר
הם מגלגלי ספרים · גם הם מגלגלי זכר ונקבה · ומהם
הבין אשר כל גלגל זכר ונקבה · וכולם הראש · אשר גם
הוא מתגלגל · והוא גלגל מה ; גם הוא גלגל תלי · אשר
הוא מכשף · גם כוסף שם · וממנו תכיר מעשה האלהים ·
אשר הוא משכן המלאך · והבן כל מה שנזכר שכבר
רחקתי הענין מאד כדי לעוררך על הסוד בראשי פרקים ·
וסימנהן שלכל הנקודות החמש הוא · סוד יָהֵ שֵׁם הִוא
הוא בסימ׳ כֹו עֲרֵ׳ קֻן ·

ואחר שהודעתיך זה כלו בקצרה אודיעך עוד הצריך
להשלים בזה בענין האות והנקוד · ואומרי שבקצרה
הודעתיך מה שכתבתי/ ואולי הוא איכלך באריכות הוא
שרציתי להעירך מכח תרדמתך החזקה ולהודיעך שמה
שאמרתי איננו כטפה מן הים מן הראוי לומר בו ואפי׳ בקצור
ומאשר רמזתי בסימן חמש הנקודות · הבין כי שם היסוד
הוא הִיא · וכמו שהמיצא שם היסוד בהויה · כן המיצא
שם הויה ביסודה · וגם המיצא כח שם פה · כח פה שם ·
והכל מהנועע מכח שכינה · ומכח הרקיע · ומכח המספר
וזה כלו סודו · חלקי השם · ואמנם חלקי השם ככל השם ·
והוא סוד השם · הבין כל זה מסוד מעשה המשכן ·

חלק סימן ה׳ · ענין ג׳ · סימן ד׳ ·

כולל שתוף האות עם הנקוד ׳

כבר התבאר לך שהאות כחמר ׳ והנקוד כרוח המניע
את החמר וההשגה בכונת המתנועע והמניע היא כשכל
והוא הפועל ברוח ובחמר ׳ והתענוג שמקבל המשיג במה
שהשיג הוא התכלית ׳ ואלו הן ארבע סבות הנמצאות
לכל פעל נמצא בפעל ׳ והנה החמר הוא הסבה הפחותה
מארבעתן ׳ והתכלית היא הסבה המעולה מהן ׳ והפועל קרוב
אל התכלית ׳ והצורה קרובה אל החמר ׳ וזו הדרך כבר
התבארה במופתים מושכלים בספרי החכמות המופתיות
ועליהם נסמוך ׳ ועל כן לא נצריך בענינם פה ׳ אבל
נבאר פה כונתנו באותיות ובנקודים בכלל לפי קצור זה
החבור ׳ ונאמר כי האות באמתת מציאותן הוא פעל
אחד ׳ והיה חמרו הקרוב הוא הדיו ׳ ובהיות הדיו בקסת
הוא מוכן בכל חלק וחלק ממנו לקבל צורות כל האותיות
שאע״פ שהכנתו גם כן היא לקבל צורות רבות אחרות או
צורות אותיות אחרות בלתי אלו שלנו אנחנו לא נשגיח
עתה לדבר בם כי כונתנו לאותיות שלנו לבד ולנקודים
וללשוננו ואין לדיו חלק מיוחד לומר עליו מזה החלק יצויר
א׳ ומזה האחר ׳ וכיוצא בם ׳ אבל החלק שהוא מוכן לקבל
צורת אחת מהאותיות הוא החלק המוכן בעצמו המוכן
לקבל כל הצורות אחת אחת ׳ אלא שאחר שקבל זה
החלק זו הצורה נשלם בחלק ההוא להקרא אות מורכב
מחמר וצורה ׳ ועל כן הדיו לא יקרא אות ׳ אבל יקרא חמר
האות ׳ אבל האות מפני שאין לו מציאות בלתי החמר
אין לו שם אמתי ׳ והנה עם כל זה אות הוא שם
המין לא שם האיש לבד ׳ וכל מין כולל אישים פרטים ׳
ועל כן בתת הפועל צורת אות בחלק מחלקי החמר הדיוני

יקרא לו מיד שם פרטי נוסף על השם הכללי · ואז האות
בעל שני שמות שמו האחד הכללי אות מכוי בפעל · ושמו
השני הפרטי אלף על דרך משל · ואם כן שמו הפרטי הוא
אשר הבדילו מהכלל והוא אבל הכלל כצורה לחמר במקרה
מפני שהכלל קיים והפרט הוה ונפסד · והקיים הוא בעינם
וההוה והנפסד הוא במקרה · ר"ל שקרה לו מקרה ההויה
ומקרה ההפסד · והפועל צורת אות בדיו הוא אשר הוציא
מה שהיה בכח אל פעל · והוא הסופר הכותב בקולמוס והיה
העט כמו כלי אמצעי ביניהם שבו תקן הסופר צורת האות
כפי כחו ורצונו · והתכלית הוא שיבין הרואה הקורא
כונת הכותב עד שישיג על יד זה הפעל מה שהיה בלבו ·
ובעת השיג המשיג דבר זה נשלמה כונת הפועל וכבר
הגיעה אל התכלית · ואחר שהדבר כן אם לא תושג
כונת הפועל לא נשלמה כונתו ולא הגיעה אל התכלית
האחרונה אשר היא המכוונת באמת · ומפני שתגיע
התכלית ההיא הורה השכל לסופר המשכיל להוסיף צורה
על צורה כדי להשלים כונתו ולתת כח קרוב וחזק למעין
להבין מהרה כונתו והוא ענין התנועה המקרית הנוספת
על האות או אמור התנועה הרצונית וזה כדי להעתיק
מה שהוא חקוק על ספר מהספרים ממקומו ולחקקו עוד
בלב המעין בו · וידוע שהאותיות אין להם תנועה
בעינם ועל כן נתן הטבע על פי השכל כחות בכלל הפה
להמציא האותיות במבטא בדמות מציאותם הנמצא
בספר · והושמו לאותיות נקודות מורות על תנועתם
במבטא בהעתקם מן הספר אל הפה · ואם כן
המתנועעים בעינם הם אותיות הפה · ובמקרה הם
אותיות הספר · והשתתף אל זה הכרח מקור התנועות

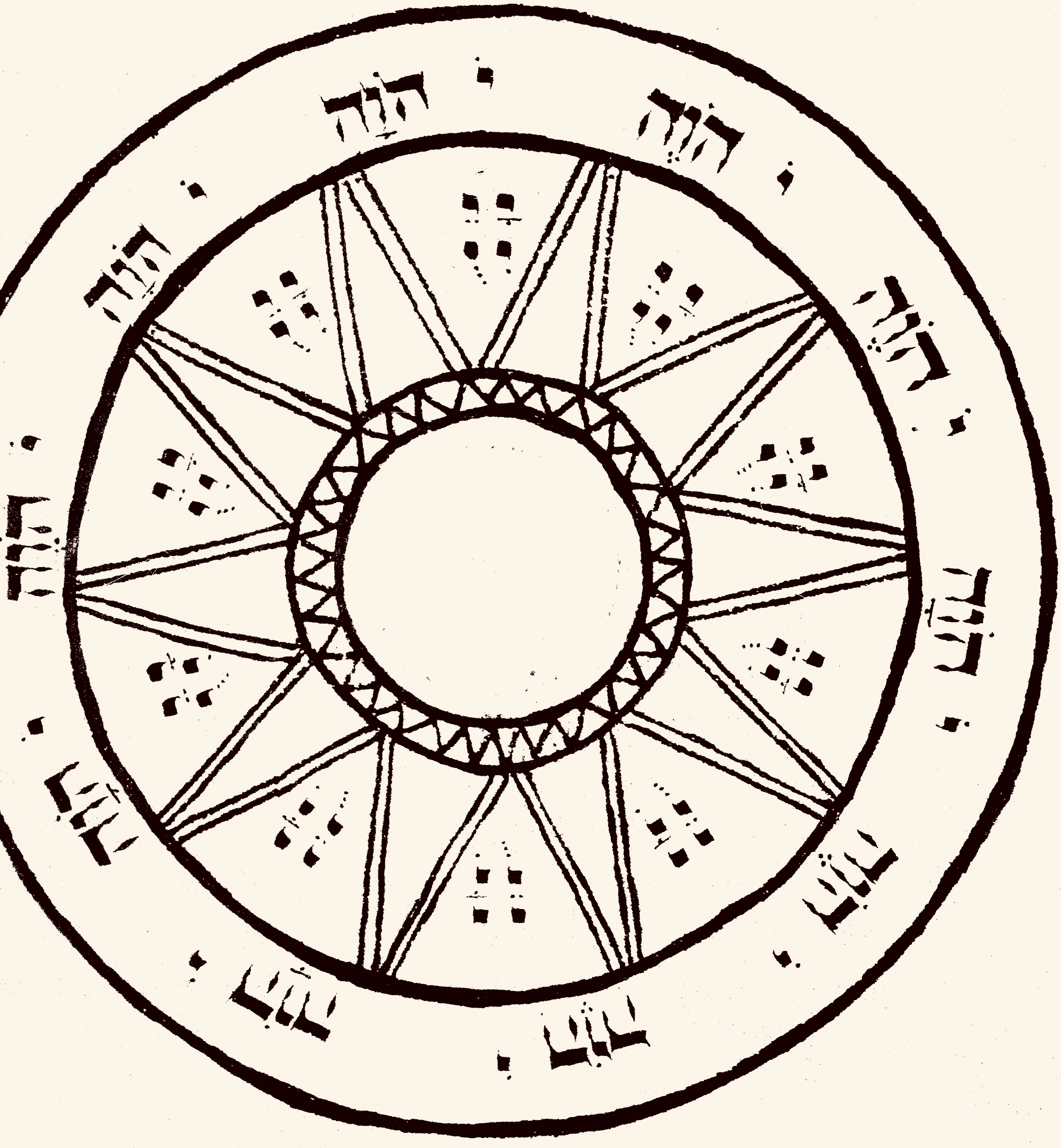
החלקיות כי לא יתנועע שום מתנועע בלתי מקום ובלתי
זמן וחלקי המקום הם הריחוקים· וחלקי הזמן הם הסבובים
הנחשבים הפקודים בשנים ובחדשים ובימים והדומים
להם· ומפני הריחוקים צריך אדם לדעת כמה יאריך
במבטא כל אות ואות· וזהו סוד ההזכרה ומפני שאלו
כלם הם צריכים ענין אריך ואקצרם במסירת קבלה לבד
ואעפ״י שהייתי יכול לתת טעם לכל אות נזכרת מפני מה
האריך זו כזו או זו יותר מזו או זו פחות מזו אבל צורת
הקבלה מספקת להזכרה כי מי שהוא חכם הוא יבין מדעתו

ואחר זה עיין מאד בצורת הבטוי בשעה שתרצה
להזכיר את השם הנכבד הזה החקוק למעלה בנקודו קשט
עצמך והתבודד במקום מיוחד שלא ישמע קולך לזולתך
וטהר לבבך ונפשך מכל מחשבות העולם הזה וחשוב
שבאותה שעה הפרד נפשך מגופך והמות מן העולם הזה
והחיה בעולם הבא אשר הוא מקור החיים הנמצאים
המפוזרים בכל חי והוא השכל שהוא מקור כל חכמה ובינה
ודעת· והוא בדמות מלך מלכים אשר הכל יראים ממנו
יראה גדולה מאד· והנה יראת המשיג היא כפולה שהיא
יראת מעלה ויראת אהבה· וכשבאה דעתך להדבק בדעתו
הנותנת בך דעת צריכה דעתך להסיר מעליה עול כל הדיעות
הזרות זולת דעתו המשתפת בינך ובינו על פי שמו הנכבד
והנורא· ועל כן אתה צריך לדעת דמות מבטאו· וזהו
ציורו כשתתחיל להזכיר אות א׳ באיזה נקוד שתזכירהו
מפני שהוא מורה על סוד היחוד אל תאריך בו כי אם לפי
שיעור נשימה אחת ולא תפסיק בנשימה ההיא שום הפסק
בעולם עד שתשלים בטוין· והאריך בנשימה ההיא המיוחדת
כפי שיעור כח אריכות נשימתך האחת בכל מה שתוכל

להאריך בה · ונגון בא׳ וגם בכל אות שתזכיר באימה ביראה
ופחד עם שחוק שמחת הנפש בהשגתה שהיא גמולה · וצורת
הנגון בכל אות ואות תהיה ברמיזת הנקוד · והוא שתהיה
בחלם למעלה וכשתתחיל בהזכרתו תכוון פניך אל פני מזרח
לא למטה ולא למעלה ואתה יושב מעוטף בבגדים לבנים
מכובסים טהורים או חדשים על כל בגדיך או טליתך
וראשך מוכתר בתפלין לפני המזרח שמשם האור יוצא
לעולם ולך חמש קיבוות להניע בם ראשך · ובחלם התחיל
מאמצע המזרח וזכך רעיוניך והעלה ראשך עם הנשימה
מעט מעט עד שתשלים וראשך למעלה ואחר שתשלים
השתחוה עד הארץ פעם אחת ולא תבדיל בין נשימת הא׳
לנשימת האות הדבק בו כי אם נשימה אחת קצרה או
ארוכה אך בין האות של השם ובין הא׳ בישרים או בין הא׳
לאות השם בהפסקים יש לך יכולת להנשים ב׳ נשימות בלתי
מבטא ולא יותר ובהשלים כל טור וטור יש לך רשות להנשים
ה׳ נשימות לבד ולא יותר אבל פחות מן ה׳ הרשות בידך · ואם
שנית או טעית בטור מזה הסדר שוב אל ראש הטור ההוא
עד שתאמרהו כראוי · וברמיזת החלם הנמשך למעלה כנגן
בחרק הנמשך למטה ומושך כח העליון להדביקו בך · ובשורק
לא למעלה ולא למטה אלא משיכה אמצעית כנגד הפנים
האמצעיים · ובצרי תמשיך ראשך מהשמאל אל הימין ובקמץ
מהימין אל השמאל · שלא תוכל לסבלו ואפילו ההזכרה
תשמע הדבר בכל אותן להזכיר עוד פעם אחת ברמזות רצוא
ושוב · שעל דבר זה נכרת ברית · ומה אוסיף להודיעך
שכבר ידוע הוא שאם אתה חכם מן הרמז תבין הסדר
כלו · ואם תרגיש בך ששכלך חלוש בחכמה או בקבלה
או רעיוניך חזקים בהבלי הזמן אל תזכיר את השם פן תוסיף

ודע שבין דק של י לדק שלה תוכל להנשים כה נשימות לא יותר ובלבד שלא תפסיק בנתים לא בדיבור ולא במחשבה · וכן בין ה לו · ובין ו לה · רק פחות מכה בין דק לדק תוכל להנשים · ואחר שרמזתי לך זה אודיעך עוד סוד השם העגול המעושר שאתה צריך להתחיל בו לפי הצורות הנזכרות הרשומות בידך והם י שמות הקדש שלמים ·

וזו היא צורת אותיותיו ונקודם

י מהגלגל בנקודים · אבל הו״ה עומדים ונזכרים אחר
הזכרת ה׳ ידין מנוקדים · והנשימות שוות לראשונות
מאות י׳ להיבת הו״ה · וכלל השם שוה לטור · והבן זה
ממה שכבר נכתב למעלה· הנה כבר קירבתי לך סוד
מבטא השם וסדריו בתכלית הקיצור לפי הצריך·

החלק הט׳

סימני אותותיו ו׳ה׳י׳ה׳ · חלקיו ארבעה · ועניניו ארבעה · והשם צדי״ק ·

חלק סימן ו׳ · ענין א׳ · סימן כ׳ ·

כולל קשר כל הכחות בשם · כבר חשבו חכמים רבים
שמפני שהלשונות הסכמיות והכתב גם כן מוסכם וכן
הנקוד· שלא יתכן מפני זה שיוכל אדם לשנות חלק
מחלקי הטבע הכללי בשום עת מן העתים לא בשם
ולא בזולת שם · ואמנם מה שבא מזה בכתוב וכן
בקבלה בא בצורת משל על דרך שיבינו ממנו החכמים
מה שראוי להבינו והוא הנמשל ויחשבוהו הפתאים
כפשוטו מפני שאין בם יכולת להשיג כל דבר על בוריו·
כי מפני שבני אדם שלשה והם חכמים וסכלים ובינונים
ולא יתכן למי שכותב דבר להודיענו לאנשי דורו בכלל
וגם לבאים אחריו שיכתוב מה שיכתוב על דרך
שתשוה דעת החכם והסכל בו הוכרח בעל השכל הכותב
לכתוב דבר מספיק לכל איש ברוב כפי מה שהוא ועל זה
היה כח בהסכמה להתקיים ולפעמים תשתנה על פי
רבים · וזו הטענה בעצמה כבר האמנתיה אני
וטענתיה לזולתי לפי דעתי סוד השם יה״ו ר״ל שם בן
ד׳ אותיות והמורכבים ממנו · ואמנם אחר שקבלתי
מהשם מה שקבלתיו ראיתי שהטענה הנזכרת הביאו
אל בעליה לטעון אותה חולשת השגת השכל והיותן

חושב שמה שגוזר השכל האנושי כאשר הוא יכול להשיג קצת
המושכלות דין הוא שישיג אלה אשר הדמיון גוזר מנעתם
ואם יחשוב חושב שזה מושג בשכל נסתר הוא ונודיע לו
שהשכל האנושי יש לו גבול יעמוד אצלו ולא יעברנהו
ואם יחשוב לעברו יתבלבל והשוב השגתו דמיונית בהכרח
ועל כן אין ראוי להכחיש המקובל ההוריי עד שיבוא מופת
מושכל שיכחישנו בהכרח . וזה שכבר ידע כל משכיל שלא
יתכן להביא מופת מושכל להכחיש מופת מושכל אחר כי
המופתים המושכלים הם אמת ודבריהם אמת יהם אשר
נולדו מהבנות ההקש האמתיות בשתי הקדמות צודקות
לפחות ובהולדה אמתית כאמרך על דרך משל כל אדם
חי וכל חי מרגיש ואם כן כל אדם מרגיש וזה מופת מושכל
לא יכחישנו שום משכיל . וכן אם יאמר לך אדם כל
לשון מוסכם וכל מוסכם לא ישנה הטבע ואם כן כל לשון
לא ישנה הטבע וזה מופת אחר שיתבאר במופת שכל
לשון מוסכם . אבל היות כל מוסכם בלתי משנה הטבע
זה מושכל ראשון ולא יצטרך למופת . הנה זה כלו
אמת . אבל מה שהאמת אצלנו אשר אמרנו עליו שלא
עלה ביד אדם על דרך זו זולת הנביא ולא כל נביא אלא
הידוע אשר נזכר עליו זה הכח המופלא הוא שאמרנו
כי בהדבק שכלו המתפעל עם השכל הפועל בו יוליד בו
מדע מחודש אצל הנביא שלא היה נמצא בו בפעל כי
אם בכח ובעת הדבקות יצא מה שהיה בכח אל הפעל . וכמו
שפעל בו מדע וחדש בו חלק ודמה זה מגדל אחד לשנוי
הטבע מפני שהטבע הוא ברוב או בכל או בכמה שהוא
דומה לכל או לרוב נוסף בו גם כן מפני שוב שכלו שכל
פועל בפעל דומה לחלק הכולל הכל . ובהיות שכל האדם

משכיל כל המושכלות שבהיותו כולל את כלם ואז יהיה כן
לקבל שפע מכח השפע ההוא יוכל גם הוא להוה יבורה
חלקיית בחומר חלקיי בדמות פעל הטבע המתפעל בהויה
ובהפסד ביכורה חלקיית קיסה זמן ומפני שהטבע הכללי
קיים יצריכו עניני פעולותיו החלקיית זמן יותר ארוך ממה
שהאריך פעל שכל הנביא שהוא לא יעמוד עמו הכי׳
ועל כן ראוי ליחס הפעל ההוא המשתנה על פי שכל הנביא
אל מי שהיה סבה ראשונה לשנוי ההוא שהוא השם׳
ומפני שהנביא לא ישיג את השם אלא מתוך ידיעת
השם כמו שהפילוסוף השלם לא ישיג את השם אלא
מתוך מעשיו יחסנו אנחנו וכל מי שקדם לנו בהסכמה
שוה זה הפעל האישי המשתנה מדרכי הטבע המיני אל
שם השם ואמרנו שבכח השם עשה הנביא מה שעשה
והשם הוא אחד ושמו אחד׳ וזה דבר שלא יושג בהרגש
ולא בדמיון ולא במושכל ראשון׳ אבל יושכל אחר
מופתים רבים מושכלים׳ ויש לנו טענות רבות ברורות
מקובלות ומושכלות שהיינו יכולים לאמת בם מה
שאמרנוהו על דרך ספור אבל לא נכתב זה החבור על
כונת כן אלא שכוונתינו בו לכתוב הענין המקובל ולמסרו
בקבלה ואעפ״י שכבר השכלנוהו גם כן שהוא כן ואי
אפשר להיות זולתו אחר שקובל וגם הושכל׳ ועל כן
נכתוב ממנו המקובל ואם יזכו גם כן החכמים והמשכילים
יבינו ולא יבינו כל רשעים׳ והרוצה לבחון יחקור וימצא׳
ואחר זה הדע כי הכחות הכלליות אשר בכל המציאות הם
י׳ ספירות בלימה׳ וסודם יוד שמות בסבוב י״ה והם
הנזכרות אשר כתבנום׳ וידוע כי חצי י׳ הוא ה׳ ובחבור
מה שקדם אל ה׳ עמה המצא י״ה׳ ובמלואו הוא

יוד הא · והיה הנמצא המחובר הוד · אור · ויהיה
הסוד דור הוא · והנה החשוק הנותן החשק בלב החושק ·
והעד אהוב הוא · וכן אוהב הוא · ומפני שבין שני אוהבים
שני חלקי אהבה שהיא שבה דבר אחד בבואתה לפעל
הורכב השם בשני החלקים · והם שתוף אהבה אלוהית
שכלית עם אהבה אנושית שכלית והיא אחת · כמו
ששמו כולל יחד אחד · מפני חבור המציאות האנושי ·
עם המציאות האלוהי בעת ההשגה השוה עם השכל
במציאות עד היות היא והוא דבר אחד · וזהו כחו של
האדם שיוכל לקשור החלק התחתון בכלל העליון ויעלה
התחתון וידבק בעליון וירד העליון וינשק את הדבר
העולה לקראתו ברמות החתן המנשק את כלתו בפעל
מרב חשק אמתי מיוחד להענוג שנהם מכח השם ·

חלק סימן ה · ענין ב · סימן ד ·

כולל כמות השמות שבם קושרים ומתירים · הקשר
הוא בעצמו התר · וסודם ששה ואם כן שמות הקשר
ששה · גם שמות ההתר ששה · ועל כן היה אות הקשר ·
ו' בכל מקום · ושמו וו · שהוא ששה ששה · והיסודות
אשר בם כל קשר וכל התר הם שלש · והם אש מים
רוח · הרי סודם ששה · והשמות המופשטות מהחמר
והיצירה הם ששה · והם הנחכמים והחוכמים
והחכמות · אשר כללן וו קצוות · גם וו אלכסונין · והם
שש פעמים יהו מבורך · וחסרו מהם ו' האין · שהם
למד · הרי שלשה · וכן לו האחרים הרי לשלשה · וכלם
הנה ששה · כי כל ששים · הם ששה · והכלל כי הששים ·
הם הקשרים · והם ההתרים · ונוספו על
אדמה · שלש יסודות הנזכרות · ועל כן היו היסודות ד' ·

והם ג״ג׳ ברמות המזלות׳ אשר בם ההקשר וההתר בענין׳
ובסודותיו׳ עד שוב כחו אבל היודע את השם אסור בידו
בתוספת ה׳ על החותם ובהתגלגלו יב פעמים׳ שהוא שם בן
יב׳ יסודו מרבע׳ והנו אנ והו׳ אנ והוא׳ אנ והן׳ אנ
והוא׳ והאלפין נוספו לסוד שדי׳ וכן אנא יהוה׳ אנא יהוה׳
אנא יהוה׳ אנא יהוה׳ הושיעה נא׳ הצליחה נא׳ הושיענו
הצליחנו׳ וזה כלו רומז על זמן הדרור שהוא זמן הגאולה
וזמן הקדש׳ לקדש בו את השם׳ וכבר נרמז סוד הקשר
שם באמרו אחר זה׳ ברוך הבא בשם יהוה וכו׳ ועוד
אל יהוה ויאר לנו אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח׳
והבינהו׳ כי זה אסור לפרשו מבואר פן ילחמו בנו שונאינו
בכלי מלחמתנו שהוא סוד השם׳ כמו שנ׳ אלה ברכב
ואלה בסוסים ואנחנו בשם יהוה אלהינו נזכיר׳ המה
כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד׳ וכן כי לא בחרב
ובחנית יהושיע יי׳ ומבואר אמר דוד רוממות אל
בגרונם וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים
תוכחות בלאמים׳ לאסור מלכיהם בזקים ונכבדיהם
בכבלי ברזל׳ לעשות בהם משפט כתוב וכו׳ וזהו סוד
הקשר העליון והתחתון שקושר השם את השם בשם׳

חלק סימן י׳ ענין ג׳ סימן י׳

כולל איכות הקשר וההתר׳ . דע שהיודע את
השם צריך שידע שם העצם שבו נקרא ביום בריאתו
ויקשרנו עם השם המפורש אשר הוא גם כן שם
העצם ויש ממנו חלקים ויש ממנו כללים ויש בראש
ויש בתוך ויש בסוף׳ בראש כענין ויקרא משה להושע
בן נון יהושע׳ שקשר לו כתר השם בראשו׳ ובתוך
כענין אברם שהוסיף לו השם ה׳ שהוא סוף הכתר׳

והיה מהשם תוך וסוף · ולאברהם תוך קרוב לסוף · ובסוף אליה שהוא שלם אליהו וסופו הוא קשר ו׳ שלהשם עמו · וכן נביאים רבים · וכפי הצורה הזו צריך לחבר ולהמיר שם בשם ולחדש ענין לקשור ההתר ולהתיר הקשר בשמירת הידועים בהתגלגלם עם יב׳ מזלות ועם ז׳ כוכבים · ועם ג׳ יסודות · עד שיתפשט הקושר המתיר מחומר האסור והמותר וילבש צורה מחדשת בין איסור והתר ·

חלק סימן ה׳ · ענין ד׳ · סימן ה׳

כולל תועלת הקשר וההתר ··

זו היא תכלית התועלת לפי המושכל והמורגש כגון שאם האדם שהיה בבית הסהר על דרך משל כיוסף הצדיק ע״ה ויצא מבית האסורים למלוך · וגבר ומלך עד שאמר על עצמו שמני אלהים לאדון לפרעה שהוא אדון אדונו ויכול לאסור את אוסריו אשר אסרוהו ולהתיר עצמו · שאין ספק שכבר הגיע בזה התכלית אשר חשק בה האסור אל מה שבקש מהשם · והנה תכלית התכליות היא התועלת האחרונה · והתועלת האחרונה היא השגת המבוקש האחרון בכל דבר ודבר כפי ענינו ·

החלק הו׳

סימנו אותיותיו · ויהיה חלקיו חמשה · וענינו חמשה · והשם לברכה ·

חלק סימן ו׳ · ענין א׳ · סימן ל׳

כולל השגת השכל ·

השכל הוא שם לדבר המנהיג הכל · שהוא הסבה הראשונה לכל · והוא שם לדבר הנפרד מכל חומר והוא שפע נשפע מהסבה הראשונה אשר באמצעות השפע ההוא מנהיג הדבר הראשון את השמים המתנועעים והשמים הם בעלי חומר בלתי משיג

ובעלי צורה מושכלת בלתי משכלת ובעלי נפש משכלת
ומושכלת והשכל שמקבלת הוא שפע מהנפרד ויקרא שכל
דבק בהיולי בעל הצורה והנפש והוא אשר בו השכיל נפש
השמים עצמה וכל מה שלמטה ממנה · והשכיל שכלה
בעצמן שהוא הנותן לה צורה ההשגה · והשכיל ממה
שלמעלה ממנה מציאות ושהוא סבת מציאותה וקיומה
והתעדן בהשגתה עדון מופלא שאינו דומה לדבר ממעדני
זה העולם החשוך · ובצורה שמצירת משגת שסבתה
נפרד מחמר והיא בעלת חמר · ואי אפשר לה קיום השגה
בלתי חשק להיותה מתדמה אל הנפרד אשר הוא בכל מקום ·
ויש לגוף שהיא כח בו שתי נקודות אחת בצד אחד ואחרת
בצד שני בשיעור שוה מתכלית הרוחק אשר בין שתיהן ·
והיא חושקת לקיים עצמה ומציאותה והשגתה בגלגול
גופה סביב · שהשגתה גוזרת לקיים בה כל מציאותה וכל
ענינה בחזרת חללה ולהבטל עם המנוחה ואינה נעה לא
היא ולא גופה במהירות התנועה שהרי היא אין לה תנועה
בעצמה כלל אבל גופה הוא המתנועע בעצם ועם כל זה
אינו מחליף מקומו · ויש לדבר הרבה בזה אבל אין זה מקום
הדברים ההם כי נחלפו מקומותם · ואולם השכל גם כן
עוד הוא · שם לסבה הראשונה הקרובה הפועלת לכל מה
שלמטה מן השמים כלומר לכלל הארץ המורכבת מהיסודות
וליסודות בעצמם ולכל המורכב מהם וזו הסבה שמה
אצלנו שכינה גם רוח הקדש או רוח אלהים חיים וכדומה
לאלה השמות · ופעם יקרא מלאך · ופעם יקרא אלהים ·
גם יהוה · או אדני · או שדי · גם צבאות · וכן מלאך
האלהים · ומלאך יהוה · וכבר נודע במופת שהוא השכל
הפועל בנפש האדם שכל · והם אם כן שלש מדרגות ·

ושלשתם עצמות אחת · והם השם יתע' ושפעו הנבדל
ושפע שפעו הדבק בנפש והנפש דבקה בו דבוק אמיץ
עד היות שניהם גם כן עצמות אחת · והנה לאדם
העליון ד' · והם נפש ושכל נשפע ושכל נבדל וסבה
ראשונה לכל · וכן לאדם התחתון ד' · והם גם כן נפש
ושכל נשפע ושכל נפרד וסבה ראשונה לכל · והסבה
הראשונה כוללת הכל והיא אחת לכל והשכלים רבים
הנבדלים והנשפעים והנפשות רבות · רק השכל הפועל
עצמותו אחת · ופעולותיו רבות מצד המקבלים שהם
רבים · ומפני שהאדם בעל חומר מחליף צורותיו הפרטיות
התחיב הפרד נפשו מגופו כדי שתדבק בשכלה הנשפע
לה אשר בו השיגה עצמה וכל העצמים שלמטה ממנה
והשיגה גם כן מציאות מה שלמעלה ממנה אבל לא
עצמותם · מפני שכל משיג ענין מושג ההשגה משתפת
את שניהם בהיותה בפעל להיותם דבר אחד · והנה השגת
השכל האנושי הנשפע מהשכל הפועל הנבדל היא מדבקת
את הנפש באלהיה והדבוק ההוא הוא סבת חיי הנפש
הנצחיים כחיי אלהיה כמו שנ' על זה ואתם הדבקים
ביהוה אלהיכם חיים כלכם היום · ונאמר את יהוה אלהיך
תירא אתו תעבד ובו תדבק ובשמו תשבע · וזו היא השגת
השכל · חלק סימן י' · ענין ב' · סימן ב' ·
כולל צורת השגת השכל · צורת השכל היא צורה
מושכלת דקה מן הדקה זכה מן הזכה פנימית מן הפנימית
ומפני רוב אורה וזהרה הבהיר המאיר העולם כלו נעלמה
צורת יפיו בהעלמות צורת יופי אור השמש מעיני
העטלף · ומי שעיניו כואבות ואע"פ שאור השמש הוא
הנותן בו ראות לראות בם כל מה שיגבר אז אורם

הבחינה עינו יותר מפני חולשת עצמם ואין המונע
מצד האור כי אם מצד חמרם וצורתן החלושים׳ כן
גם הנפש האנושית החכמה ברצותה לעיין במי שנותן
בה אור השכל יחלש כחה מהשיגו לא מפני שהוא
מעלים אורו ממנה אלא מפני היותה בעלת חמר ואם
לחכמה כך כל שכן לזולתה וכאשר יקרה לעטלף עם
אור השמש ולנפש עם אור השכל על דרך משל יקרה
לכל שכל נפרד בהשתכלו בשכל העליון אשר הוא הסבה
הראשונה לכל והוא האלוה. לכל, והוא אשר המציא הכל
יתע׳ ויתב׳ שמו לנצח נצחים׳ וזה מפני היותו בר
מצוחצח בתכלית הבהירות ואי אפשר להשתכל בו מרוב
יפיו אשר אין לו תכלית ולפיכך לא ישיג עצמו זולתו׳
ולא ידע מה הוא כי אם הוא׳ וכל מה שאין לו איכות
שבלנו התכלית יש לו איכות התכלית ידועה לו ומקיף בו
מכל צד׳ ומפני היות כל מקיף כדמות צורה למוקף
והוא מקיף הכל ואינו מוקף מדבר שכבר אמרנו שאין
לו תכלית יקרא צורה לכל נמצא׳ ומפני היות הכל
בריותיו והוא בלתי נברא ובלתי נמצא מזולתו כי הוא
לבדו סבה לכל ודבר מחויב המציאות בבחינת עצמו
וכל נמצא זולתו הוא מחויב המציאות בבחינת סבתו׳
ואפשר המציאות בבחינת עצמו ונמנע המציאות
בבחינת העדר סבתו אשר הוא הדבר אשר המציא
המציאות׳ יקרא על זה ממציא או פועל או בורא
ונמצא באלה השמות אשר יורו על המציאה׳ וכאשר
התבאר שהכל פעלו יאמר עליו שהכל אצלו כחמר ביד
היוצר׳ וזו היא הצורה הנקראת צורת השכל אשר
שכל האדם יכול לציירה עם שאר הצורות המושכלות

המושגות ממנו כלומר מענין וממעשיו ושפעיו בדרכי
השלילות הידועות · ואשר השכל במורה הנבוכים אם
היתה נפשו במבוכה הוא יסיר מבוכתה ממנה כי הוא
רופא הנפשות החולות ושומר בריאות הבריאות אשר חובר
על פי יי ביד משה והוא רופא מומחה ורופאו חנם ופירוש
משה גלה תורת משה על פי השם שהוא צורת השכל ·

חלק סימן ה · ענין ג · סימן ד ·

מולל תאר דבורו עם כל מי שדבר אתו · הדבור נמצא
בשלשה ענינים ובשלשה נושאים בכלל · וכמו שהנושאים
הדבור זה רחוק מזה בענין · כן הדבור הנשוא בבחינת
אמתתו זה רחוק מזה מאד בכל עניניו · ושלשת נושאי
הדבור הם · הלב · והפה · והספר · ושלשה עניניהם הם
האותיות הנכתבות · והאותיות הנבטאות · והאותיות
הנחשבות · ואשר משתף הדבור לשלשתם הוא שם
אותיות · ואשר יבדיל ביניהם הם שלשה שמות · ואלה הם ·
הכתב המיוחס לספר הנושאו · והלשון המיוחס לפה הנושאו ·
והבין המיוחס ללב הנושאו · וסימ׳ שלשתם שלשת ראשי
תיבות · והם ל׳ כל בכור · והפוך בכ״ל · וסימן ויהוה ברך את
אברהם בכ״ל · וסימ׳ הנושאים פל״ס מעגל רגלך · ועוד סימ׳
הנשואים בטח אל יי בכ״ל לבך ואל בינתך אל תשען ·
והנה כבר נודע ההבדל הגדול שביניהם ואעפ״כ סובל
שיקראו שלשתם דבור · מפני יחס שם אחד שכולל אותם ·
כן הדבור האלוהי הבא לכל מי שדבר אתו או מדבר עוד
או ידבר לעתיד · הוא ענין רביעי לנזכרים והשתתף עמם
בשום דבור מפני שהדבור מורה על הנהגה כי תרגום
וינהג ודבר · ונבדל מהם תכלית ההבדל בענינם ובענין
זולת שם הנהגה ומה שיורה עליו שתוף היות זה הדבור

נמצא להשלים בו חפץ ובחירה וכונה ורצון וזה גם כן בדמותו מזה היכר יתכן לשתפם בכיוצא בזה שהרי אלה הנושאים זה עמהם לפי הכונה הטבעית המשותפת עם ההסכמיית בזה והנה תכלית ההבדל בין הדבור האלוהי ובין האנושי ואפי' בינו ובין הקרוב לו יותר שהוא הבין והמדע שבלב מפני שזה מקבל וזה נותן ועוד שזה קבלתו הלויה בחשבו באותיות וזה בלי אותיות נותן שפעו ר"ל מבלתי שיחשוב באותיות מה שנותן כי מחשבתו בספירות בלתי מוגשמות כמו שהוא בלתי בעל גשם אלא שהלבבות אילו כלים אצלנו שהוא חמר נושא צורות האותיות המצוירות בדיו שהוא חמריהן הקרוב וכן השם יתע' הלבבות אילו לוחות והנפשות כדיו והדבור הבא להם מאתו שהוא ההשגה כצורות האותיות הנכתבות בלוחות הברית אשר הם כתבים משני עבריהם מזה ומזה הם כתבים ומכל צד נקראים פנים ואחור כדמות ההשגה המעיינת פנים ואחור והרמז על זה אחור וקדם צרתני וכו' ואעפ"י שאצל השם איננו דבור מהמינים הנזכרים אצל הלב המקבלו דבור הוא: והעד על זה שהוא מופת אמתי מושכל ומורגש ומקובל היות הדבור המחשבי שולח אל בעל הפה דבור אשר איננו ממין דבורו ולא ישתפם כי אם שם דבור כמו שאמרנו עם תכלית ההבדל בענין עצמותם וכן שני גם כן היות הדבור המחשבי שולח דבור לכל מכתב באמצעות החמרים והכלים והוא ההן צורות אותיות לחמר שהוא הדיו על פי היד והעט ושאר האמצעיים ועם כל זה ידענו רוב ההבדל שביניהם כן בהיות צורה לכל חמר ידמה בזה לסופר על דרך משל בצד מן הצדדים ואם כן הדבור הבא ממנו לנפש שהלב

חמרה אם יקרא דבור בשם משותף אינו רק השגה שכליה על דרך האמת ׳

חלק סימן י׳ ענין ד׳ סימן כ׳

כולל ההבדל אשר בין המשיגים והמתנבאים ׳ אינ׳ צריך להאריך בביאור דבר זה מפני ההקדמות שקדמו לו בעניני ההשגות ׳ וזה שאחר שתדע שכל השגה אנושית בכלל בין קרובה לשכל כמושכלת בין רחוקה ממנו במורגשת בין האמצעית אשר ביניהן כמדומה כלן באות מהשם יתע׳ ׳ אין ספק אצלי שלא יתרחק משכלך ענין ההבדל אשר בין כל משיג ומשיג ׳

ואעפ״כ אעוררך על ענין ׳ ידוע שכל מי שירדף אחר דבר אחד להשיגו והשיגו יקרא משיג ׳ וכל השגה נחלקת לשלשה חלקים ׳ והיא מורגשת ומדומה ומושכלת ׳ והמורגשת כליה חמשת החושים הידועים העין והאזן והאף והחך והיד עם כלל הגוף ׳ והכחות שהם נושאים אותם ׳ הם הראות והשמע והריח והטעם והמשוש ׳ וההשגה שמשיגים הכלים הנזכרים הה׳ ׳ עם הכחות הנזכרים הה׳ ׳ היא בכלל נחלקת לה׳ השגות כלליות ׳ והן השגת הנראה כתפוח על דרך משל והנשמע בקולו כשיבקע בכח חזק ׳ והמריח כמוהו והמוטעם כמוהו ׳ והממושש כמוהו ׳ והנה אלה הן ה׳ השגות בדבר אחד והוא התפוח ׳ גם תהיינה ההשגות האלו בדברים רבים משתנים ומתחלפים אלה מאלה ׳ וההשגה שמשיג הדמיון שהוא המקבץ אלו הה׳ כחות במח ׳ היא חזקה בעת בטולם ברדפו אחריה לפי כחו ׳ והיא חלושה בשתי עתים ׳ בעת שהגוף ישן ואינו חולם ׳ ובעת שהגוף ער ברדפו

אחר השגה מכל השגותו · ומפני שאין אדם יכול לצייר
כי אם ציורים ידועים לפי טבע האנושות כשירדף ה
הדמיון להשיג השגה שאינה ממין השגותיו יחלש אפי'
מהשיג השגותיו הטבעיות שבכחו · כמי שירדף אחר סוס
שאינו יכול להשיגו ומדלג פסיעות גסות כדי למהר
להשיגו ונופל ומשבר רגליו ואינו יכול לזוז ממקומו שכבר
הפסיד גם כחו הראשון ולא השיג הנרדף ·
וההשגה שמשיג השכל האנושי גם היא בעלת כחות
ידועים אין בה כח והכנה טבעית להשיג זולתם גם הם
בעלי גבול לפי טבע המושכל הנגלה והנעלם · והמדומה
אצל הדמיון המדמה הוא פעל הדמיון בעצמו · וגם ממנו
מתפעל כח הדמיון שהוא המדמה · וכן המורגש אצל
ההרגש המרגיש הוא פעל ההרגש בעצמו · וגם ממנו
מתפעל כח ההרגש שהוא המרגיש · וכן המושכל אצל
השכל המשכיל הוא פעל השכל בעצמו · וגם ממנו
מתפעל כח השכל שהוא המשכיל · ואחר זה תדע
שמדרכי ההרגש הכיר דרכי הדמיון ומדרכי שניהם
הכיר דרכי השכל · ומפני שההרגש חיצוני פעולתו קלה
להשיג שגם פעלו חיצוני · ומפני שהדמיון פנימי
ופעלו גם כן פנימי הנה הוא קל להשיג מצד רדיפתו
והנעתו המהירה וכבד מצד שלא ישיג מורגש ואין
מושכל · שהם לבדם וכל מה שהוא ממינם עיקר
המציאות האמתי כלו · והדמיון אינו משיג שום מציאות
אמתי לעולם · אבל הוא חמור גרם רבץ בין המשפתים ·
פעם נוטה למורגש ושומר מציאות מה שהשיגוהו
החושים · ופעם נוטה למושכל ושומר מציאות מה
שהשיגו השכל · ופעם בודה כל דבר מלבו ואין שום

מציאות לפעלו · ואע״פ שחושב שכל מה שהשיגו
הוא לבדו האומה ואין אמת זולתו וזו ההשגה המדומה
השלישית היא מטעה ומשבשת כל השגה אמתית נמצאת
ומכחישה תמיד והיא מרה ובהבטל ההשגה המדומה
הנזכרת השקרית ובהמחות זכרה מלב המרגישים והמשכלים
יבולע המות לנצח ומחה יי׳ אלהים דמעה מעל כל פנים
וחרפת עמו יסיר כי פי יי׳ דבר · כלומר סוד השכל נגלה אחר
העלמו · ומכאן ואילך יבא וחשוב ותראה בשכלך כי מעלת
המשיגים ויתרונם זה על זה הרבה נחזק מאד כפי כח כל
איש ואיש וכפי חוזק רדפו אחר השכל לפי דרכיו · שאחר
שהוסר המונע השיג כל אחד ואחד נשמה יתרה וחיה ·
וחיי הגדול והקטן שוים בנצחות. ונבדלים במעלה כי
מעלת הרודפים הנבואה גדולה ממעלת הרודפים החכמה
ומעלת הנביאים המדברים והמחברים גדולה ממעלת
הנביאים המתעצמים בנבואה · והשלוחים מעולים מהם
והמשנים חלקי שום טבע כדי לאמת שהשם שלחם
מעולים מכולם · חלק סימן ה׳ ענין ה׳ · סימן ה׳ ·
טלל יכיר הכרח השפע המביא לדבר ולחבר · שם שפע
הוא שם מוסכם בלשון לאמרו על רבוי ענין נכבד · ואפילו
על רבוי ענין יסוד מהיסודות · כאמרו כי שפע ימים יינקו ·
וענינו הוא כענין מי שיש לו תוספת מעלה בעצמו או
בענינו כלם או בקצתם · והוא שם דומה לשם נדיבות
גם כן · מפני שהנדיב בהיות לו ממון נוסף על צרכו · יכריח
רבים להשפיעו בידם · וכבר ימצאו בשפע קצות ראשונות
שהם אחת בתכלית ראשונה ואחת בתכלית אחרונה כנגדה ·
ולהם אמצעיים רבים בינהם מתרחקים מזה ויבדלו
ומתקרבים אל שכנגדו וכן מתקרבים לזה ומתרחקים

ממה שהוא כנגדו · והמשל בזה. המלך והעני האחרון שבכל
מלכותו · כי המלך בתכלית העושר והעבד שהוא העני האחרון
הוא בתכלית העניות · ומהמלך נשפע עושר להעשיר איש
והאיש לאיש והאיש לאיש עד הגיע השפע הטוב לידי אדון
הנכבד ומאדוניו יגיע לעבד שיפרנסהו ומן העבד לא יעבור
שום שפע לזולתו שאין לו אלא צרכו ההכרחי לחיות בו·
ולפי זה המציאות המצויר במשל העושר קרה לכל נמצא
מהשם עד האדם · והשפע המושכל נשלם בשפע האדם
ר"ל בשכלו אחר קבל הבא מן הנפרד שהוא סוף הנפרדים·
והשפע המוגשם התחיל מן הגלגל המקיף בכל ונשלם
בשמימיים בגלגל הירח ובאור כ"כ באדם · ועל זה היה
העולם נחלק לג' חלקים · למושכל כלו נפרד · ולמושכל בלתי
נפרד לעולם · ולמושכל אמצעי ביניהם קצתו נפרד וקצתו
בלתי נפרד · ומפני שכל מי שנמצא השפע אתו טבעו גוזר
שישפיעהו על המוטבע לקבלו כשאין מונע בין המשפיע ובין
המקבל כדמות האש בנערת שיבריחהו בהדבקו בו לקבל כחו
עד שישוב אש כמוהו · גזר טבע השכל האלוהי שישפיע
שכל על נפש הנביא שהיא הכח הדברי בהדבקו בו והדברי
ישפיע על הדמיוני והדמיוני ישפיע על הדברי החיצוני
ועל כל מקומותיו והשפע ההוא בהרבותו יכריח מקבליו כשלא
ימנעום מונעים לקבל ממנו וכמו שהכריחם לקבל כן יכריחם
להם אם אין להם מונעים עד הגיע כל חפצו עד סופו
כחפץ המלך הנזכר בשפעו שרצה להשפיע ממונו על כל
האמצעיים עד הגיע ממנו החלק הקטן ההוא אל העבד
שבגם הוא חי משפע ממון המלך · אלא שהאמצעים יחסרו
וימעטו בירידת המעלות ויתעלו בעלייתם ומפני היות האדם
מורכב מכחות הרבה יתחייב שיראה השפע בשכלו והראות

ההוא יקרא בשם השגה שכלית נחשבת וידלג השפע עוד
לדמיון ויתחייב שהדמיון ישיג מה שבטבעו להשיג ויראה
מה שיראה בדמות גשמות מדומה רוחני משותף ויקרא
הכח ההוא איש או מלאך או כיוצא בם · ומפני שנראה
להמון שהמושג במורגש יותר ראוי להסמך עליו מהמושג
במדומה המשותף עם המושכל הוצרכו הכתובים להעיד
שהנבואות כלן מורגשות · והנה יהיה הדבר המושכל
באמת מעולה מכל מושג אבל אי אפשר לאמת דבר
בלתי שתוף לפי טבע כל אדם · כי שלשת ההשגות דומות
בעניניהם לענין החמר והצורה · כי ההרגש חמר
לדמיון והדמיון חמר לשכל · וכבר יעבור הדבר
הנשפע למורגש בקיצה עתים · ולפי רבוי השפע יכריח
השכל את המדבר הסופר לדבר ולחבר לפי הזמן ולפי
המקום ולפי הדור ולפי הנביא המתענג בהשגת צורת
הנבואה · הנה כבר סיימתי לחבר לך מה
שהכריחני השפע הנזכר הנכבד לדבר בו ולכתבו
בקיצור כפי כחי וכפי מיעוט שכלי ורוב מונעי מהשגת
השכל וכללתי כל הענינים בי' חלקים גדולים · ועלה
מספר החלקים הקטנים ל"ח · ועלה מספר עניניהם
ל"ח · וסימנו באותיות ל"ח ·

וסימן כלל שלשתם מדע · ועם י' חלקים גדולים עלו
לסימן עדים · וספרי מעיד על מדעי · שהוא חיי שמי ·

וזה סימן שלשת הדרכים יחד ·

אבגדה · וזחטי · כל · מנסעפ · צקר · שת · השרק · היה · והיה ·
ויהיה · אבגדה · אבגדה · אב · אבגדה · אבג · אב · אבגד
אבג · אבגד · אבגדה · אברהם · ספרדי · בן · שמואל · אבי ·
אל · עפיא · זכר · צדיק · לברכה ·